

Vlaams
Parlement

vergadering **34**
zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Plenaire Vergadering

van 9 mei 2012

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
ACTUALITEITSDEBAT over de resultaten van de studie van de Wereldgezondheidsorganisatie naar gezondheid en welzijn bij jongeren	5
Motie	27
ACTUELE VRAAG van mevrouw Khadija Zamouri tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de blijvende etnische kloof op de Vlaamse arbeidsmarkt en de evaluatie van het beleid inzake evenredige participatie op de arbeidsmarkt	
ACTUELE VRAAG van de heer Filip Watteeuw tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de evaluatie van de evenredige arbeidsparticipatie in Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van de heer Bart Van Malderen tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de evaluatie van de evenredige arbeidsparticipatie in Vlaanderen	27
ACTUELE VRAAG van de heer Erik Tack tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake het al dan niet verlenen van kwijting aan de Dexia-bestuurders	34
ACTUELE VRAAG van de heer Hermes Sanctorum tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het Limburgs Klimaatfonds en een mogelijke uitbreiding ervan naar heel Vlaanderen	36
ACTUELE VRAAG van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stand van zaken in het dossier afbouw terbeschikkingstelling onderwijs	
ACTUELE VRAAG van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stand van zaken betreffende de tbs-regeling in het onderwijs	39
ACTUELE VRAAG van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de ongekwalificeerde uitstroom en het aantal vroegtijdige schoolverlaters in het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel	42
ACTUELE VRAAG van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de voorstellen van het Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs inzake de hervorming van het secundair onderwijs	46
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	50

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming met het oog op de omzetting van de richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) – 1535 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	50
Artikelsgewijze bespreking	52
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 17 en 23 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk – 1542 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	52
Artikelsgewijze bespreking	53
ONTWERP VAN DECREET houdende de organisatie van de digitale stemming bij de lokale en provinciale verkiezingen – 1559 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	53
Artikelsgewijze bespreking	57
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming met het oog op de omzetting van de richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) – 1535 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	58
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 17 en 23 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk – 1542 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	58
ONTWERP VAN DECREET houdende de organisatie van de digitale stemming bij de lokale en provinciale verkiezingen – 1559 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	58
MOTIE van mevrouw Annick De Ridder en de heren Sas van Rouveroij, Marino Keulen en Filip Anthuenis tot besluit van de op 19 april 2012 door de heer Bart Martens in commissie gehouden interpellatie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de gedeeltelijke ontpoldering van de Hedwigepolder – 1570 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	59

MOTIE van de heren Dirk Van Mechelen en Sas van Rouveroij en de dames Gwenny De Vroe en Mercedes Van Volcem tot besluit van de op 25 april 2012 door de heer Dirk Van Mechelen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de malaise in de erfgoedsector – 1575 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	61
MOTIE van de heren Johan Sauwens, Bart Martens en Wilfried Vandaele en de dames Karin Brouwers, Michèle Hostekint, Tine Eerlingen en Valerie Taeldeman tot besluit van de op 25 april 2012 door de heer Dirk Van Mechelen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de malaise in de erfgoedsector – 1581 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	62
MOTIE van mevrouw Marijke Dillen, de heren Chris Janssens, Wim Wienen, Jan Penris en Joris Van Hauthem en mevrouw Gerda Van Steenberge tot besluit van het op 9 mei 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de resultaten van de studie van de Wereldgezondheidsorganisatie naar gezondheid en welzijn bij jongeren – 1612 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	62
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	62
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	66
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	66

■

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.05 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigingen zijn ingekomen van de volgende leden:

Elisabeth Meuleman: ambtsverplichtingen;

Patricia De Waele, Patrick Janssens, Sabine Poleyn: gezondheidsredenen.

■

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 60/27)

■

ACTUALITEITSDEBAT over de resultaten van de studie van de Wereldgezondheidsorganisatie naar gezondheid en welzijn bij jongeren

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de resultaten van de studie van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) naar gezondheid en welzijn bij jongeren.

Het debat is geopend.

Er is afgesproken dat per fractie zeven minuten kan worden gesproken.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, ik zou u iets willen vragen. We hebben hier in het Bureau geen formele afspraken over gemaakt, maar dit betreft niet alleen een verantwoordelijkheid van minister Vandeurzen, ook de minister van Jeugd en Onderwijs, de heer Smet, heeft verantwoordelijkheid in deze zaak. Ook al weet ik dat de regering als een college handelt, ik vraag me toch af of het niet nuttig zou zijn dat ook minister Smet dit debat bijwoont.

De voorzitter: Minister Smet is onderweg, hij zit in de file.

Mevrouw Marijke Dillen: Dat kan gebeuren, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Voorzitter, minister, collega's, ik zal alvast aan mijn betoog beginnen, indien ik minister Smet een aantal signalen moet geven, zal ik die best wel mogen herhalen van de voorzitter.

We houden een actualiteitsdebat over de gezondheid en het welzijn van de jongeren in Vlaanderen. Laat me op voorhand een ding heel duidelijk stellen: ik wil niet uitgaan van de klacht van jongeren, maar van de kracht van jongeren.

Vorige week werd de studie van de Wereldgezondheidsorganisatie gepubliceerd. De studie peilt naar de gezondheid en het welzijn van onze jongeren. De studie werd voor Vlaanderen in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap uitgevoerd door de Universiteit Gent (UGent).

De berichten die verschenen in de Vlaamse pers naar aanleiding van deze studie, hadden vaak een heel dramatische toon. De jeugd voelt zich dik, alleen en schoolmoe. Vlaamse jongeren voelen zich dik en ongezond. Dit strookt totaal niet met mijn ervaringen en de contacten die ik als schepen van Jeugd heb met de jeugd. Ik was dan ook heel erg verwonderd. Mijn verwondering hierover heeft ertoe geleid dat ik heb gebeld met de hoofdonderzoekster voor wat het onderzoek in Vlaanderen betreft, mevrouw Anne Hublet van de UGent. Gelukkig bevestigde zij mijn vermoeden dat de realiteit veel genuanceerder is dan die in enkele krantenkoppen.

Beste collega's, onze Vlaamse jongeren doen het helemaal niet slecht. Op veel indicatoren scoren ze gemiddeld goed tot zeer goed.

Ze hebben relatief gezien veel vrienden. Acht op tien geeft aan drie of meer goede vrienden te hebben. Acht op tien jongeren geeft aan veel steun te hebben aan medeleerlingen.

Onze jongeren eten internationaal gezien het meeste groenten. Zes op de tien eet dagelijks groenten. Hun algemene levenstevredenheid zit ook goed. Acht op de tien geeft aan gelukkig te zijn met hun leven zoals het is.

Er zijn natuurlijk risicogedragingen – anders zouden die krantenkoppen er niet zijn geweest – die in Vlaanderen meer dan gemiddeld voorkomen. Dan hebben we het vooral over het alcohol- en tabaksgebruik en de consumptie van frisdrank. Toch moeten we onderlijnen dat ook bij deze mindere cijfers een positieve trend is waar te nemen! Ook de hoofdonderzoekster van de UGent vroeg daar aandacht voor.

Het gebruik van drugs en alcohol neemt af bij de Vlaamse jongeren. Ook het rookgedrag gaat in dalende lijn. Een combinatie van het gevoerde beleid en een mentaliteitswijziging zorgen voor die verbetering. Roken is op veel plaatsen niet meer toegestaan en het wordt ook minder sociaal aanvaard.

Er zijn nog meer voorbeelden waarbij het effect van het beleid zichtbaar is in de cijfers. In 2006 scoorde Vlaanderen zeer slecht op het vlak van frisdrankconsumptie. Door onder meer het wegnemen van de meeste frisdrankautomaten in de scholen zien we vandaag een daling van 10 procent. Ik denk dat we moeten benadrukken dat het juiste beleid en de sensibiliseringscampagnes echt hun vruchten afwerpen.

Wat we volgens het rapport verder in het oog moeten houden is dat een op de twee 15-jarige meisjes in Vlaanderen zichzelf te dik vindt. Dit komt vaak niet overeen met de realiteit maar met het zelfbeeld. We moeten vechten tegen slank zijn als fetisj. Omdat jongeren juist daarom een ideaalbeeld nastreven, opgedrongen door de reclame. Niet ieder meisje moet uitgroeien tot een Kate Moss. Ik hoop dat u het daarover met me eens bent.

Een ander aandachtspunt, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Nederland, is de gebrekkige communicatie tussen jongeren en ouders. Jongeren praten thuis niet genoeg over hun problemen. Gelukkig doen ze dat wel met elkaar, met vrienden en klasgenoten. Jongeren vangen elkaar op en kunnen bij elkaar terecht. In die zin moeten we jongeren niet altijd bij het handje nemen, ze zijn zelfredzaam genoeg.

Vandaag komen onze jongeren via onderwijs, jeugdwerking, verenigingsleven... meestal wel op hun pootjes terecht. Hun sociale netwerk maakt hen fysiek en mentaal weerbaarder. We konden in de Gezondheidsenquête van 2008 lezen dat het verenigingsleven en de jeugdwerking bloeit en groeit in Vlaanderen. Onze partij wil daarom blijven investeren in de juiste omkadering op maat voor jongeren en een sterk verenigingsleven en jeugdwerking blijven promoten.

Sinds de enquête in 2009 en 2010 werd afgenomen, werden diezelfde jongeren wel geconfronteerd met de woorden ‘crisis’, ‘inleveren’, ‘het met minder moeten doen’, ‘onzekerheid’ enzovoort. De crisis raakte de jongeren niet alleen hard op de arbeidsmarkt, maar ook in hun hoofd. Vele jongeren lijken te vrezen voor een onzekere toekomst. We moeten alle jongeren dan ook een toekomstperspectief bieden. Bovendien denk ik dat de beste relance die is, die de jongeren aan het begin van hun volwassen leven zekerheid geven; zekerheid van goed onderwijs en opleiding, zekerheid van een job, zekerheid van een goed loon en zekerheid van een goed pensioen later.

Kortom, we moeten de jongeren een positief toekomstperspectief bieden. Zo geven we jongeren zekerheid, een houvast en uiteindelijk vertrouwen. De jongeren moeten kansen en herkansingen krijgen. De jongere moet zijn eigen toekomst kunnen bepalen. Wij moeten instaan voor een kwaliteitsvolle vrijetijdsbesteding op het vlak van kunst, sport, jeugd, werk en verenigingsleven. We moeten er ook voor zorgen dat ze een job hebben. We moeten verder investeren in ons onderwijs. Er is een tijdperk aangebroken waarin jongeren niet alleen in de cijfers, maar ook in de feiten de leiding zullen moeten nemen over onze maatschappij.

Ik luister veel naar jongeren. Vandaag wil ik dan ook de hand reiken aan die jongeren. Ga met ons in debat. Spreek je schepen of vertegenwoordiger aan. Zeg wat jullie willen, geef ons input. Wij, als politici, zullen ervoor zorgen dat we jullie een toekomstperspectief kunnen bieden. Jullie moeten de kans krijgen om actief, creatief en recreatief te zijn. De politici moeten aan de jongeren zowel fysieke als mentale ruimte geven om zich te ontplooiën naar hun verwachtingen, hun kansen, hun dromen en hun passies. In Europa heeft president Hollande het goede voorbeeld gegeven. Ik neem me voor dat we in Vlaanderen nog beter gaan doen. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ministers, een uitgebreid internationaal onderzoek heeft gepeild naar het welzijn van de jongeren. Mevrouw Turan, ik sta versteld van uw optimisme en de interpretatie die u aan de resultaten geeft, maar ik heb blijkbaar een ander rapport gelezen dan u. U verdoezelt en minimaliseert een en ander.

Gelukkig zijn er veel positieve resultaten. Onze jeugd voelt zich tevreden. Maar naast die positieve vaststellingen zijn er opmerkelijke negatieve resultaten naar voren gekomen op verschillende domeinen. Vlaanderen scoort zeer slecht wat alcoholgebruik bij jongeren betreft. Nergens, behalve in de voormalige Oostbloklanden – op dat vlak is dat niet onmiddellijk een referentie –, drinken meer jongeren voor hun 13e alcohol, bijna de helft. Bij de 15-jarigen is een kwart al verschillende malen dronken geweest. De jeugd scoort zelfs dramatisch als er wordt gekeken naar de wekelijkse bierconsumptie.

Drinken wordt sociaal aanvaard en genormaliseerd, maar specialisten maken zich ernstig zorgen. Hoe vroeger jongeren beginnen, hoe groter de kans dat ze een verslaving kweken. Als we de beginleeftijd kunnen opschuiven, betekent dit een gigantische maatschappelijke winst. Spijbelen, baldadigheden, vechtpartijen en weekendongevallen zullen minder voorkomen. Alcohol heeft ook een negatieve invloed op de ontwikkeling van de hersenen, met gevolgen als vergeetachtigheid en gebrek aan concentratie.

Uit de gegevens van specialisten blijkt dat Vlaanderen te laat is begonnen met het informeren van de jeugd over de negatieve gevolgen. Hierin moet dringend verandering komen. Ook het drugsgebruik blijft toenemen. Dat blijkt duidelijk uit de cijfers. Een op de vijf 15-jarigen heeft al cannabis gerookt, een op de twaalf zelfs regelmatig. Volgens de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) zijn deze cijfers zorgwekkend. De VAD klaagt aan dat ze de cijfers niet naar beneden krijgt. Cannabis heeft nog altijd het aura van een plant, waardoor pubers denken dat het gezond is.

Het blijft stil over de wetgeving. Daarom denken jongeren te gemakkelijk dat het kan en mag.

Mevrouw Güler Turan: Mevrouw Dillen, ik heb niet alleen het rapport gelezen, ik heb ook in opdracht van de Vlaamse overheid de hoofdonderzoeksters van dat rapport gesproken. Ik heb daarjuist de cijfers niet gegeven. Het gebruik van drugs en alcohol neemt af bij de Vlaamse jongeren. 16 procent van de meisjes en 32 procent van de jongens van 15 drinken wekelijks alcohol. Dat staat in het rapport.

Dat zijn geen mooie cijfers, maar in 2004 ging het nog om respectievelijk 34 en 45 procent. U interpreteert de cijfers dus fout.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik heb niet de pretentie de cijfers geweld aan te doen. Het alcoholgebruik is licht – met de klemtoon op ‘licht’ – gedaald, maar het drugsgebruik is toegenomen. De zorg die ik hier verwoord, wordt gedeeld door de specialisten die op het terrein actief zijn. Ik heb in dat verband al verwezen naar de VAD. Straks haal ik nog andere mensen aan. Die mensen zijn erg verontrust. De verantwoordelijke van de VAD heeft letterlijk gezegd dat wat de vereniging ook onderneemt, de cijfers niet naar beneden gaan. Men kan de spiraalbeweging niet keren. Waar u uw interpretatie van de cijfers over het drugsgebruik haalt, weet ik niet, maar die komt zeker niet uit het verslag of uit gesprekken met de bevoegde Vlaamse specialisten.

Een andere vaststelling uit het rapport is het dalende condoomgebruik. Amper 79 procent gebruikt een condoom, wat ook volgens Sensoa een alarmerend cijfer is. Het cijfer toont aan dat jongeren anticonceptie vooral zien als een middel om niet zwanger te worden, maar vergeten dat ze zich ook tegen seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's) moeten beschermen. Het gevolg is dat het aantal jongeren met geslachtsziekten blijft stijgen.

Er is ook de problematiek van de schoolmoeheid. Ook blijkt dat veel Vlaamse pubers ongezond leven, te weinig fruit eten en te weinig bewegen. Jongeren hebben ook een laag zelfbeeld. Een op de drie vindt zichzelf te dik, wat een pak boven het Europees gemiddelde is. Ze zijn niet gelukkig met hun lichaam, vinden dat ze ongezond zijn en dat ze redelijk wat lichamelijke klachten hebben.

Er is het onmogelijke slankheidsideaal dat nog altijd wordt gepromoot, maar tegelijkertijd is er een overvloed van ongezonde voeding en drankjes die het maken van de juiste keuzes moeilijk maakt, met als gevolg dat het aantal eetstoornissen – zowel anorexia als boulemie – zeer sterk toeneemt. Lichamelijke en psychische klachten gaan ook dikwijls samen. Hierbij is het belangrijk te vermelden dat de sociale context heel belangrijk is. Ernstige gewichtsproblemen vinden vaak thuis hun oorsprong. Een gebroken gezin, het ontbreken van een vaderfiguur, aanhoudende conflicten, mishandeling en verwaarlozing: deze factoren liggen vaak mee aan de basis.

Specialisten stellen dat het probleem dikwijls nog wordt onderschat en dat de drempel om hulp voor emotionele problemen te zoeken, groot blijft. Geestelijke gezondheid blijft immers nog al te vaak een taboe. Maar als de stap wordt gezet, blijkt dat jongeren met psychische en emotionele problemen niet de gepaste zorg krijgen. De hulpverlening schiet ernstig tekort. Er is een gebrek aan integratie tussen de verschillende zorgvormen en nood aan meer coherentie en een geïntegreerd plan.

Het volgende baart ook grote zorgen: hoe ouder jongeren worden, hoe minder vrienden ze erop nahouden. Slechts een op de vijf spreekt na school met vrienden af. Het sociale contact verloopt nu via de nieuwe media, waarop weinig controle wordt uitgeoefend. Dat leidt ook tot vereenzaming. Een laatste, alarmerende vaststelling is dat de sociale kloof zeer groot blijft. Het rapport onthult verschillen tussen de sociale klassen. De kloof wordt groter. Die ongelijkheid heeft een negatieve invloed op de gezondheid van jongeren. Door dat probleem op jonge leeftijd aan te pakken, kan volgens specialisten worden vermeden dat het zich uitbreidt naar hun volwassen leven.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mevrouw Dillen, uw tussenkomst verbaast mij uiteraard niet. Wat mij bijzonder frappeert, is dat u een oplijsting geeft van veel kommer en kwel, alsof Vlaanderen het slechtst mogelijke land ter wereld is voor opgroeiende jongeren. Ik mis iets in uw betoog wat ik bij mevrouw Turan wél heb gehoord. U vertrekt van de klacht van jongeren, terwijl wij vertrekken van de kracht van jongeren. In uw betoog klinkt geen greintje hoop door. Ik begrijp dat niet. Wij proberen aan jonge mensen hoop te geven. U doet het omgekeerde. Het debat is dus heel duidelijk: het verschil tussen sp.a en het Vlaams Belang is bijzonder groot.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer Roegiers, dit debat gaat niet over de kracht van jongeren. Daarover wil ik heel graag een debat voeren, en dan zult u iets totaal anders zien. Voorzitter, dit debat gaat over de resultaten van het onderzoek van de Wereldgezondheidsorganisatie. Wij scoren zeer slecht op de punten die ik heb opgesomd. Dat zijn niet mijn cijfers.

Mijnheer Roegiers, ik zou ook liever kunnen zeggen: “Joepiejee, hier in Vlaanderen is alles in orde. Er is geen probleem met drankgebruik, er is geen probleem met drugs, er is geen probleem met geestelijke gezondheid.” Ik zou niet liever willen. Als u regelmatig de commissie Welzijn zou volgen, zou u dat zeer goed weten. Maar we moeten vertrekken van de realiteit, van de vaststellingen en de cijfers in dit rapport. Dan moeten we toegeven dat de cijfers allesbehalve rooskleurig zijn. Mijnheer Roegiers, ik vind dat heel erg. Dit debat wordt gevoerd om aan de Vlaamse Regering te vragen het beleid om te keren en om ervoor te zorgen dat binnen vier jaar, wanneer het onderzoek opnieuw wordt gevoerd, de cijfers eindelijk positief zijn.

De heer Jan Roegiers: Mevrouw Dillen, u geeft een selectieve, negativistische lezing. Mevrouw Turan heeft duidelijk gezegd dat zij niet alleen de krantenartikels heeft gelezen maar dat zij ook contact heeft opgenomen met de hoofdonderzoeker. Hij heeft beaamd dat de neerslag in de kranten uit negatieve cijfers bestaat. Mevrouw Turan heeft daarnaast een pak positieve zaken naar voren willen brengen. Dat is het grote verschil tussen uw uiteenzetting en die van mevrouw Turan.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Mevrouw Dillen, ik heb een klein vraagje voor u naar aanleiding van wat u een van de oorzaken noemde van het feit dat jongeren soms ongelukkig zijn. U had het onder andere over het ontbreken van een vaderfiguur. Ik vraag mij af of dat volgens u zo'n dwingende norm is om gelukkig op te voeden: een vader en een moeder, een man en een vrouw in huis. Zo ja, als de vaderfiguren de belangrijkste zijn, vindt u dan niet dat u met deze uitspraak vrouwen die alleen voor de opvoeding staan stigmatiseert? Ik heb nog een bijkomende bedenking. Als de vaderfiguren de garantie zijn voor het geluk van jongeren, is Vlaams Belang dan nog steeds tegen adoptie door mannelijke homokoppels? (*Opmerkingen bij het Vlaams Belang*)

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw Brusseel, ik heb niet de pretentie al die cijfers zelf te kunnen beoordelen. Ik heb ook niet de pretentie zelf naar de redenen te kunnen zoeken. Daarvoor hebben wij in Vlaanderen specialisten. Ik heb mijn toespraak gebaseerd op verklaringen en onderzoeken van specialisten. Zij hebben gewezen op gebroken gezinnen. Zij hebben dit als een van de oorzaken aangekaart.

Mevrouw Brusseel, indien u mijn persoonlijke situatie zou kennen, zou u weten dat ik de alleenstaande moeders zeker niet wil stigmatiseren. Ik heb zelf moeten zorgen voor de opvoeding van mijn kinderen. Of ik daarin geslaagd ben, daarover zal later worden geoordeeld. Dat kan ik niet doen, ook die pretentie heb ik niet. Ik kan niet zeggen dat ik een perfecte moeder ben geweest. Maar ik ben de laatste om alleenstaande moeders te stigmatiseren. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Mevrouw Ann Brusseel: Mevrouw Dillen, dank u voor deze verduidelijking. Maar u hebt het een beetje onhandig verwoord. Een gebroken gezin waar de zaken slecht gaan, is iets helemaal anders dan het ontbreken van een vaderfiguur.

De voorzitter: De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Voorzitter, ik wil niet helemaal in de privésfeer belanden of nagaan wie hier met de meeste gevoelens mee omgaat. Ik wil vooral stellen dat ik iets jammer vind. Mevrouw Dillen zoekt natuurlijk de negatieve elementen om haar rol hier te verstevigen. Volgens haar is alles wat hier wordt gedaan en al is gedaan niet voldoende. Jongeren voelen zich niet goed. Er is voor hen weinig toekomst weggelegd. Er zijn weinig perspectieven. Het pessimisme moet hier ernstig zegevieren. Ik ben altijd van mening geweest dat het de taak van de politiek en van een parlement is jongeren hoop en perspectieven te geven.

Ik ben het absoluut niet eens met de mensen die al de analyse hebben gemaakt dat de eerste generatie jongeren op komst is die het minder goed dan hun ouders zullen hebben. Het is net onze taak, de taak van de volwassenen, hiervoor te blijven zorgen. Ik wil me niet bij deze defaitistische toekomstvoorspellingen neerleggen.

Mevrouw Dillen heeft de eerste zin van de conclusie blijkbaar over het hoofd gezien, niet gelezen of slecht gelezen. Die conclusie is nochtans heel duidelijk: “Jongeren hebben in Vlaanderen een gezondheid en zijn gelukkig. Ze leven gezond en hebben goede verhoudingen in hun gezin, school en gemeenschapsleven.” (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Voorzitter, aangezien mevrouw Godderis straks namens mijn fractie zal spreken, neem ik met enige schroom het woord. Ik spreek enigszins uit ervaring, vooral omdat ik vroeger met jongeren heb gewerkt.

Ik wil me niet mengen in de discussie wat nu het ideale gezin is. Is dat een gezin met of zonder vader? Gaat het om een homo- of een heterokoppel? Ik weet vooral dat jongeren nood aan houvast hebben. De overheid moet op dat vlak bescheiden zijn. Goede scholen zijn belangrijk. Goede verenigingen die jongeren de kans bieden zich te ontplooiën, zijn belangrijk. Het is belangrijk jongeren toekomstperspectieven in een solide samenleving te bieden. Wat echter in de eerste plaats voor jongeren belangrijk is, is dat ze een warme thuis hebben. Hoe die thuis precies is samengesteld, speelt geen rol. Ze moeten een plek hebben waar ze zich thuis en geborgen voelen en van waaruit ze hun vleugels kunnen uitgooien. Dit moeten we, wat de gezinssituatie ook moge zijn, blijven stellen. (*Applaus bij de N-VA, sp.a en Groen*)

Mevrouw Marijke Dillen: Ik wil me volledig bij de woorden van de heer Van Dijk aansluiten. Het zal hem allicht niet verwonderen. Ik wil echter ook kort op de woorden van de heer Mahassine reageren.

Dit debat heeft betrekking op de resultaten van het onderzoek. Ik wil graag met hem een debat over de toekomst van de jeugd in het algemeen voeren. Dat moet dan niet binnen een tijdsspanne van zeven minuten gebeuren. Dat zijn hier nu eenmaal de regels van het spel. Ik leg me daarbij neer. Ik geef hier ook geen kritiek op. Nu gaat het echter over de resultaten en over de vraag hoe we die resultaten in de toekomst kunnen verbeteren.

Iedereen kan mijn tekst nalezen. Ik heb in het begin duidelijk gesteld dat jeugd zich in Vlaanderen gelukkig voelt. Het zou er nog maar aan mankeren. In het andere geval zou het pas echt erg zijn. Gelukkig voelt een overgroot gedeelte van de jeugd zich hier tevreden.

Er zijn echter knelpunten. Het is de bedoeling de ministers te vragen daar iets aan te veranderen. Dit is in het belang van de jongeren en hun toekomst. Betere resultaten zijn enkel en alleen in hun belang.

Ik heb gelezen dat de sociale ongelijkheid een negatieve invloed op de gezondheid van jongeren heeft. Door deze op jonge leeftijd aan te pakken, kan worden vermeden dat dit zich naar het volwassen leven uitbreidt.

We scoren op verschillende gebieden slecht. Vlaanderen eindigt steevast in de subtop. Indien we naar West-Europese landen kijken, staan we zelfs bovenaan. De specialisten stellen dan ook dat de resultaten erg zorgwekkend zijn.

Dit heeft betrekking op de bevoegdheden van verschillende leden van de Vlaamse Regering. Vlaanderen is op alle aangegeven domeinen bevoegd voor preventie. De minister van Welzijn heeft zijn beleidsnota, zijn beleidsbrieven, zijn verschillende gezondheidsdoelstellingen, het Beleidsplan Geestelijke Gezondheidszorg Vlaanderen en de convenanten met de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) en met Sensoa. De cijfers tonen helaas aan dat dit beleid op een aantal punten faalt.

U bent niet alleen bevoegd. Ook de minister van Onderwijs en Jeugd heeft een verantwoordelijkheid en is betrokken. Ik wil dan ook vragen om de besluiten van de Wereldgezondheidsorganisatie mee te onderschrijven. Zij roept op om dringend werk te maken van een beter, jeugdgericht, gecoördineerd, samenhangend en doeltreffend beleid. Een samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen is dringend noodzakelijk. Er moet een gemeenschappelijk plan van aanleg komen. Heren ministers, hoe zal de Vlaamse Regering dit aanpakken? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Voorzitter, minister, collega's, in dit debat kan men alle kanten op. Het was dan ook even nadenken welke elementen op te nemen in de immer zo beperkte spreektijd. Het gaat hier per slot van rekening over een erg omvattend internationaal vergelijkend onderzoek. Meer dan 250 pagina's lang worden sociale determinanten besproken en worden landen en regio's in een bepaalde volgorde geplaatst.

Men kan niet voor of tegen de resultaten zijn, men kan enkel proberen ze op de best mogelijke manier te interpreteren en zo een zicht te krijgen op de positie van Vlaanderen en dit in vergelijking met de andere landen of regio's. Dit vergt de nodige voorzichtigheid. Het rapport geeft aan dat die rankings gerelativeerd moeten worden. Er wordt letterlijk gesteld dat het belangrijk is om een overinterpretatie van die volgorde te vermijden.

Het rapport is interessant en bevat een schat aan recente, meestal hoopgevende informatie. We krijgen inzicht en cijfers over het contact van tieners met hun ouders, vrienden, schoolprestaties, zelfbeeld, gewicht, eetgedrag, pc-gebruik, roken, alcoholgebruik, softdrugs, seksuele gezondheid en gedrag, agressief gedrag en pesten of gepest worden. En dit zijn dan nog maar de ruime thema's.

Op bepaalde zaken scoren we goed, op vele zaken scoren we gemiddeld en op andere zaken scoren we slecht en bengelen we achteraan. Op die 250 pagina's is er voor elk wat wils. De vraag is dan ook of er een correlatie of een verband is tussen de prevalentiecijfers en het gevoerde preventiebeleid. We gaan er al te gemakkelijk van uit dat een land of regio met een hoge rapportage van cannabisgebruik per definitie een niet afdoend preventiebeleid voert. Dit is niet zo simpel. Het rapport bepaalt zelfs letterlijk wanneer het over cannabisgebruik gaat: "Het is niet duidelijk welke beleidsmaatregelen effectief zijn in het reduceren van gebruik bij tieners."

Dit debat kan dienen om de cijfers te toetsen aan ons beleid. Ik vraag dan ook aan de ministers of deze studie ertoe zal leiden dat het beleid dienaangaande zal worden bijgestuurd. We werken in Vlaanderen met gezondheidsdoelstellingen betreffende middelengebruik, voeding, beweging en suïcidepreventie.

Zeer uitgesproken in de resultaten en ook veel minder positief is dat veel Vlaamse jongeren, en vooral meisjes, een slecht zelfbeeld hebben. Voorgaande sprekers hebben het al gehad

over het percentage meisjes dat zich te dik voelt maar dat eigenlijk niet is. Ik wil verwijzen naar de resolutie over eetstoornissen die welgeteld een jaar geleden in de plenaire vergadering werd aangenomen. Dit rapport bevestigt het belang van een goede opvolging en uitvoering van die resolutie.

Ook de motie van aanbeveling die door dit parlement werd aangenomen na de commissie ad hoc Jeugdzorg is actueler dan ooit. Daarin wordt niet alleen de noodzaak van een goede doorstroming benadrukt tussen onderwijs en welzijn maar ook het belang van de CLB's. In dit rapport wordt dat bevestigd.

Wat het gezinsbeleid betreft, stonden in onze motie ook heel duidelijk verwijzingen. We moeten duidelijk durven te zijn. De overheid speelt haar rol maar ouders en opvoeders hebben die ook. Wij kunnen niet van hieruit alle gedrag stimuleren, bestraffen of reduceren. Ook nu blijkt opnieuw en onomwonden uit dit rapport dat het welbevinden van tieners in zeer grote mate bepaald wordt door hun meest nabije netwerk, hun naaste context, hun gezin.

Een kind of een tiener kan niet los worden gezien van zijn gezin. Steeds meer blijkt ook dat complexe en conflictueuze relatiebreuken tussen ouders, of ingewikkelde nieuwe en snel elkaar afwisselende constructies in het leven van een kind, veel – te veel – van zijn draagkracht eisen. Vandaag nog las ik in de kranten over een onderzoek van de Universiteit Antwerpen dat pleit voor een ouderschapsplan na scheiding, zoals in Nederland standaard is. Niet uit luxe, maar uit noodzaak.

Ik hoop in het antwoord van de ministers te vernemen welke conclusies zij al dan niet uit het rapport trekken. Wat is bijzaak, en wat is, blijft of wordt noodzaak? (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Ministers, collega's, de cijfers van de Wereldgezondheidsorganisatie liegen er niet om. Ondanks het feit dat ik een optimistische visie heb op onze Vlaamse jeugd en ik geen aanhanger ben van het 'vroeger was alles beter'-principe, kunnen we niet anders dan te stellen dat er dringend werk moet worden gemaakt van de pijnpunten in ons jeugd- en jongerenbeleid.

De cijfers die de WGO bekendmaakte, tonen aan dat bij onze noorderburen een gepast en gericht jeugd- en jongerenbeleid wel degelijk zijn vruchten kan afwerpen. De Vlaamse jeugd voelt zich te dik. Van alle 15-jarige Vlaamse kinderen vindt 35 procent zichzelf te dik. Een op de vijf heeft er al een vermageringskuur op zitten. Bij de 11-jarige meisjes vindt al bijna vier op de tien zich te dik. Onder de 15-jarigen vindt maar liefst 52 procent dat ze te dik zijn. Ook bij de jongens vallen opmerkelijke cijfers te noteren: een op drie jongens vindt zich te dik. Daarenboven voelt een op de vier jongeren zich ook nog eens ongezond. Ten opzichte van het Europese gemiddelde scoren we hier slecht. Zeker als je dan nog eens weet dat eigenlijk maar een op de tien ook effectief te dik is. Niet alleen meisjes hebben soms een te negatief zelfbeeld, ook jongens worden hiermee geconfronteerd.

Dat neemt niet weg dat we moeten onderstrepen dat de meeste jongeren een ongezond leven leiden, wat ze beseffen. De Vlaamse jeugd snoept te veel, is verlekkerd op junkfood en een aanzienlijk deel is reeds in aanraking gekomen met genotsmiddelen zoals alcohol en softdrugs. Zaken die ze zelf toegeven, net als het feit dat ze te weinig bewegen en te weinig groenten en fruit eten.

De gevolgen van zichzelf te dik te vinden of, algemeen gesteld, niet tevreden zijn over zijn of haar lichaam, laten zich raden. Zo worden ziekenhuizen steeds vaker geconfronteerd met jonge anorexiapatiënten. Ze streven een onmogelijk slankheidsideaal na. Dat wordt ook nog eens versterkt door sociale media zoals Facebook. Dergelijke sites draaien vaak rond uiterlijk en tieners zijn in het cyberwereldje niet bepaald vriendelijk voor elkaar. Het veelvuldig internetgebruik zou er trouwens mee voor zorgen dat jongeren zich slecht in hun vel voelen.

Die gegevens vind ik vooral beangstigend als we ze naast de zelfmoordcijfers van jongeren plaatsen. We weten dat Vlaanderen hier slecht en eigenlijk zelfs zeer slecht scoort. Een negatief zelfbeeld is een vaak gehoorde reden bij jongeren om tot zelfdoding over te gaan.

Een ander cijfer dat ons onlangs bereikte en dat u als minister van Onderwijs toch zeker moet raken, is dat maar liefst 63 procent van de 11-jarigen en 87 procent van de 15-jarigen schoolmoe is. Een nieuwe achteruitgang dus. Kunnen we dat allemaal oplossen met campagnes? Het lijkt een evidente keuze te zijn, maar of ze ook effectief werken, is een ander paar mouwen. Deskundigen stellen immers dat campagnes de jongeren wel bereiken, maar het is voor hen niet evident de juiste keuzes te maken. Een andere aanpak dringt zich dus op.

Minister, natuurlijk is niet alles negatief, maar als Open Vld wilden we de verschillende pijnpunten naar voren brengen en aan de ministers vragen hier werk van te maken. Een gepast beleid voeren, kan effectief werken. Kijk maar naar de Nederlandse cijfers.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mijnheer De Gucht, ik heb twee bedenkingen. U somt een aantal zaken op die volgens u negatief zijn. Ik denk dat er een probleem is in de manier waarop ons – en dat woord is belangrijk – zelfbeeld zich verhoudt tot de realiteit. Ik vraag me alleen af of, wanneer u diezelfde oefening bij volwassenen zou doen, er significant andere cijfers zouden zijn.

Zelfdoding is vandaag bij de 50-plussers, samen met verkeersongevallen, doodsoorzaak nummer één. Dat is geen exclusiviteit voor jongeren.

Als je hier in het halfroond de vraag zou stellen over obesitas, zou je misschien ook verrassende antwoorden krijgen. Een probleem is echt een probleem op het moment dat het afwijkt van algemene gegevens. U zegt dat een andere aanpak zich opdringt en u vraagt van de minister om een passend gevolg. Dit debat is een gepaste gelegenheid om uw alternatieven op tafel te leggen.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Ik ben het met u eens dat er ook problemen zijn bij andere leeftijden, maar het debat gaat natuurlijk over jongeren. Het feit is dat er een hoog zelfmoordcijfer is bij jongeren. We moeten daar iets aan doen met een gepast beleid. Ik zeg ook niet dat daarvoor onmiddellijk een gepast antwoord te vinden is. In de tekst zeg ik ook dat een preventiecampagne niet noodzakelijk het antwoord is. Als je de cijfers vergelijkt met die van onze noorderburen, merk je dat zij op verschillende zaken beter scoren. Daarom vraag ik de ministers om te kijken waar ze het beleid misschien kunnen sturen in die richting, omdat onze noorderburen er wel in geslaagd zijn om de afgelopen jaren een beter resultaat te behalen bij de jeugd.

De heer Bart Van Malderen: Uw vergelijking met Nederland is bijzonder interessant.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Dank u.

De heer Bart Van Malderen: Omdat in Nederland de algemene geestelijke gezondheidstoestand beter wordt gequoteerd. De discussies in de commissie Welzijn tonen aan dat er vandaag inderdaad een uitrol is voor geestelijke gezondheidszorg. We zouden allemaal willen dat we daar meer middelen konden tegenover stellen.

Ik vind het een beetje kort door de bocht om te stellen dat het een specifiek probleem is van jongeren. Onze geestelijke gezondheidstoestand is een probleem van onze maatschappij en we zullen het met heel de maatschappij moeten aanpakken. Nederland is een interessant gegeven, maar ik blijf op mijn honger. Als u zegt dat u een ander beleid wilt, had ik graag gehoord wat de bouwstenen daarvan zijn.

De heer Jean-Jacques De Gucht: U stelt via een andere weg gewoon dezelfde vraag.

De heer Bart Van Malderen: Ik had graag een antwoord gekregen.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Ik heb het antwoord gegeven. We moeten kijken in de cijfers die vandaag voorliggen naar de landen die beter scoren: kan ons beleid worden aangepast en waar voeren zij een beter beleid?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De heer Van Malderen focust op de geestelijke gezondheidszorg in Nederland. Dat hebben we al eens behandeld in de plenaire vergadering en in de commissie is daarover al meerdere keren een gesprek geweest. Er is onderzocht wat de verklaring zou kunnen zijn voor het feit dat de suïdecijfers in Vlaanderen zo verschillend zijn van bijvoorbeeld die in Nederland. De conclusie van het wetenschappelijk onderzoek is dat daarvoor weinig harde en concrete oorzakelijke factoren kunnen worden aangeduid.

Als men toch zoekt naar een verklaring voor de suïdecijfers in Vlaanderen, voor alle leeftijden als geheel, vermoedt men dat het te maken heeft met twee zaken. In Nederland is ten eerste de algemene attitude anders over dit soort problemen, over het zich niet goed in zijn vel voelen. De bereidheid bij de bevolking om daarover te spreken is groter. Er zijn minder drempels om dergelijke dingen met de buurt, op het werk of in het verenigingsleven te bespreken. Dat is een van de verklarende factoren.

Het is trouwens de reden waarom in Vlaanderen bijvoorbeeld de website voor jongeren NokNok is geopend, precies om jongeren heel anoniem en laagdrempelig de kans te geven zicht te krijgen op de eigen geestelijke gezondheid en daarmee eventueel aan de slag te kunnen. Dat is ook de reden dat mijn voorgangers zeer succesvol hebben geïnvesteerd in coaches, om in scholen echt werk te kunnen maken van een beleid rond geestelijke gezondheid op het niveau van het individu, de klas en de school. Het is ook de reden dat we opnieuw moeten gaan naar een grote beeldvormingscampagne, om dat stigma voor geestelijke gezondheid verder af te bouwen. Dat is een reëel probleem in Vlaanderen.

De tweede reden die de onderzoekers aangeven, is dat de toegang tot de geestelijke gezondheidszorg in Nederland veel meer laagdrempelig is, dat men in de eerste lijn veel meer kan beschikken over geestelijke gezondheidszorg. Als je dat – dat heeft de heer Van Malderen heel terecht gezegd – wilt overnemen voor het Belgische en Vlaamse beleid, betekent dat bijvoorbeeld dat de hele transitie van psychiatrische ziekenhuizen naar meer ambulante, meer laagdrempelige vormen van geestelijke gezondheidszorg moet worden doorgezet.

Er werden een aantal grote projecten opgezet. Alle eer en lof voor federaal minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid Onkelinx, die dat mee heeft geïnitieerd. Als gemeenschappen van ons land hebben we dat mee ondersteund. De zaak zit nu wat geblokkeerd door de federale budgettaire moeilijkheden. Het is duidelijk dat op dat vlak nog een hele transitie moet gebeuren naar meer vermaatschappelijking van geestelijke gezondheidszorg en dus naar een meer laagdrempelige eerste lijn.

Vlaanderen heeft wat dat betreft – ook dat heb ik hier al eens toegelicht – het initiatief genomen om na te gaan op welke manier we geestelijke gezondheidszorg meer toegankelijk kunnen maken in de eerste lijn, via de huisarts, de huisartsenkringen, de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's) enzovoort. We hebben een experiment opgezet in vijf regio's. Er zijn vijf settings waar we een eerstelijnspsycholoog hebben toegekend. We zullen leren op welke manier we het best naar de meest kwetsbare en moeilijk bereikbare groepen rond dit soort thema kunnen werken.

Ten slotte hebben we in Vlaanderen met Cera mee een project opgezet waarbij we bekijken hoe we voor heel specifieke kwetsbare groepen, zoals allochtone gemeenschappen, de toegankelijkheid van geestelijke gezondheidszorg beter kunnen organiseren.

Als je in Vlaanderen naar het antwoord op dat soort vragen zoekt – hiermee wil ik de stelling van de heer Van Malderen mee ondersteunen – moeten we inderdaad durven te zeggen dat

dat ook te maken heeft met de manier waarop de geestelijke gezondheidszorg in België historisch gezien georganiseerd is. We moeten durven te zeggen dat we nog te veel intramuraal werken en dat we de deur zouden moeten openzetten, transmuraal en ambulante. We zijn daarmee bezig. Ik hoop dat dat proces de komende jaren onverkort verder kan gaan.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Minister, ik hoop dat de projecten die u naar voren schuift, hun vruchten afwerpen. Dit is geen debat van oppositie tegen meerderheid, maar een debat over op welke manier we de toekomst, namelijk onze jeugd, op een goede manier kunnen ondersteunen.

Mijnheer Van Malderen, het is waar dat zelfmoord alle leeftijden aangaat, maar dit debat gaat nu eenmaal over jongeren. We moeten als politici op een goede manier met de zelfmoordcijfers omspringen en er een gepast beleid naar voeren.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Voorzitter, minister, collega's, de algemene conclusie die voortvloeit uit de ondervraging van onze Vlaamse jongeren, is eigenlijk wat dubbelzinnig en op het eerste gezicht ook wat eigenaardig: ondanks de algemene teneur dat ze zich eigenlijk wel gelukkig voelen, heeft een grote groep van de Vlaamse jongeren een slecht beeld van zichzelf. De vaststelling dat die jongeren niet over zichzelf te spreken zijn en hun slechte zelfbeeld vloeien voornamelijk voort uit het feit dat velen zich ongezond voelen.

Ik licht graag een aantal opmerkelijke punten uit voorliggend rapport. Zo omschrijven vier op de tien van de 11-jarige en de helft van de 15-jarige meisjes zichzelf als te dik, terwijl eigenlijk maar weinig kinderen, namelijk een op de tien, echt als obees kunnen worden omschreven. Dat is onder meer ook het gevolg van het hardnekkige schoonheids- en slankheidsideaal dat onze jongeren via allerlei infokanalen en sociale media wordt opgedrongen.

Die groep van Vlaamse jongeren en kinderen is in het bijzonder enorm vatbaar en kwetsbaar voor alle beelden, opmerkingen en reacties op hun fysieke voorkomen. Deze fixatie op een droombeeld in combinatie met het gevoel van te weinig gezond eten – zo slaat 35 procent van de jongeren 's morgens het ontbijt over – en te weinig beweging kan leiden tot een gevaarlijke en explosieve cocktail voor jongeren. De cijfers van de gespecialiseerde centra voor eetstoornissen liegen er dan ook niet om: eetstoornissen doen zich op alsmaar jongere leeftijd voor, zowel bij meisjes als bij jongens.

De oorzaak van het ongezonde aanvoelen zou volgens het rapport van de Wereldgezondheidsorganisatie onder meer liggen in het gebrekkige sociale contact dat jongeren zouden hebben met hun ouders. Het naast elkaar leven en communiceren zou er gemakkelijker toe leiden dat jongeren een ongezondere levensstijl aanhangen.

Opvallende vaststelling is dat we met deze zelfbeeldcijfers onderaan het Europese peloton bengelen. Onze jongeren percipiëren zichzelf bijna het minst goed van alle Europese jongeren, terwijl dat in sommige gevallen helemaal niet nodig is. Nog opvallende cijfers in het onderzoek zijn de cijfers die zich richten op het middelenverbruik. Die zijn immers wel om bij na te denken. De helft van de Vlaamse jongeren onder 13 jaar heeft al alcohol gedronken, terwijl 18 procent van hen wekelijks alcohol drinkt. Bijna een op de vijf Vlaamse jongeren rookt of heeft al gerookt. Ook wat veilig vrijen betreft, zijn onze jongeren niet de beste van de klas. Een derde van de 15-jarige meisjes bekende tijdens de bevraging bij de laatste vrijpartij seks te hebben gehad zonder condoom. Voor tienerzwangerschappen is dat niet meteen gevaarlijk, aangezien ook het gebruik van de pil stijgt. Het aantal seksueel overdraagbare aandoeningen stijgt daarmee echter wel.

Zijn de cijfers dramatisch? In een internationale context bevinden we ons daarmee veelal in de middenmoot, al doet men het pakweg in buurland Nederland veel beter. Het moet echter de bedoeling zijn om te evolueren naar een van de betere leerlingen in de klas en het aldus steeds beter te doen.

Ministers, collega's, onze fractie heeft alvast niet de indruk dat deze Vlaamse Regering blijft stilzitten op dit vlak. Om deze problematiek aan te pakken, is er een doorgedreven samenwerking nodig tussen de ministers verantwoordelijk voor het welzijn, de jeugd en het onderwijs. Die samenwerking tussen de verschillende sectoren is alvast een engagement dat drie jaar geleden werd opgenomen in het Vlaams regeerakkoord. Dat deze Vlaamse Regering en dit Vlaams Parlement de problemen zeker onderkennen, mag blijken uit de verschillende inspanningen die ze de laatste jaren geleverd hebben in deze context.

Het tegengaan van zwaarlijvigheid en algemene ongezondheid werd door de minister aangepakt met zijn actieplan voeding en beweging, terwijl het Vlaams Parlement inspeelde op het toenemende aantal eetstoornissen door een resolutie daarover goed te keuren en te werken aan een sensibiliserend en ondersteunend beleid. Ook op het vlak van middelenverbruik en preventie voor seksueel overdraagbare aandoeningen zijn er de laatste jaren actieplannen geweest die jongeren moeten sensibiliseren als het over deze zaken gaat, denken we maar aan het actieplan middelengebruik en de resolutie voor een doeltreffend hiv-beleid. Belangrijk in deze materie is dat we blijvend oog moeten hebben voor veldwerk. De middelen die naar de bestrijding van overdreven middelenverbruik bij jongeren gaan, moeten zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Het bewustzijn over deze problematiek is dus zeker aanwezig. Dit onderzoek van de WGO toont nog maar eens aan dat de genomen inspanningen nodig zijn. Meer dan nodig zelfs, want zoals ik al heb gezegd, moet het de bedoeling zijn om altijd beter te doen. Men mag echter absoluut geen schrik hebben om preventie- en sensibiliseringscampagnes bij te sturen waar nodig, indien men merkt dat de resultaten uitblijven.

De cijfers tonen aan dat een tandje bijsteken op sommige vlakken echt wel nodig is, ik denk maar aan drugpreventie. Belangrijker is echter het subjectieve gevoel van onbehagen dat onze jongeren voelen.

De voorzitter: Mevrouw Godderis, wilt u afsluiten?

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Ik sta hier niet vaak, voorzitter, gun mij nog twee minuten.

De voorzitter: Zeven minuten zijn zeven minuten.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Een negatief zelfbeeld kan immers zware gevolgen hebben: jongeren die niet meer functioneren, die een volledig gebrek aan zelfvertrouwen vertonen en in het ergste geval zelfs overgaan tot zelfdoding.

Elke zelfdoding is een zelfdoding te veel, wat maakt dat elke zelfdoding die men weet te verhinderen, elke inspanning waard is. We hebben echter de indruk dat die inspanningen moeten worden opgedreven. De zelfdodingscijfers in Vlaanderen blijven maatschappelijk onaanvaardbaar hoog. Een blijvende en toenemende inzet ter zake van elke betrokken actor is dus nodig.

Dat deze Vlaamse Regering bij haar beleidskeuzes wel degelijk rekening wil houden met de effecten op de gezondheid van kinderen en jongeren, bewijst ze tevens in andere sectoren dan de welzijnssector. Neem nu haar jongste Vlaams Jeugdbeleidsplan. Daarin stelt ze vast dat de impact van de normering in Vlaanderen nog te veel gericht is op volwassenen, en te weinig rekening houdt met de mogelijke gevolgen voor kinderen en jongeren.

De voorzitter: Goed.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Voorzitter, dit is toch belangrijk, hoor.

Ze neemt het engagement op ...

De voorzitter: Neen, sorry, ik sluit de microfoon af. Met de fracties is afgesproken dat het zeven minuten zou zijn, niet veertien minuten. U kunt uw conclusie trekken, en dan sluit ik af.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Het is acht minuten.

De voorzitter: Neen, het is al bijna negen minuten. Ik vind dat alle sprekers zich aan de afgesproken spreektijd moeten houden. (*Opmerkingen*)

Neen, ik ben niet soepel.

Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Voorzitter, geachte leden van de Vlaamse Regering, geachte leden, de voorgaande sprekers hebben eigenlijk al heel duidelijk de situatie geschetst en zo aangegeven waarom het debat hier wordt gevoerd.

De voorzitter: Geachte leden, dit debat is gevraagd door het Bureau. Hiernaast is het Koffiehuis en daarnaast de Anna Bijnszaal: als u overleg wilt plegen, gelieve alstublieft daarheen te gaan, zodat we ten minste naar de sprekers kunnen luisteren.

Mevrouw Werbrouck, u krijgt er een halve minuut bij. (*Gelach*)

Mevrouw Ulla Werbrouck: Voorzitter, dank u voor uw vrijgevigheid.

Uit de studie blijkt dat onze Vlaamse jongeren over het algemeen vinden dat ze over een grote levenskwaliteit beschikken. Algemeen gezien zijn ze ook tevreden jongeren. Ondanks die positieve bevinding drukt het onderzoek ons echter wederom met de neus op een aantal opmerkelijke, wederkerende feiten en problemen.

Een eerste vaststelling is dat, hoewel slechts 10 procent van de meisjes en 15 procent van de jongens effectief overgewicht hebben, meer dan de helft van de Vlaamse meisjes en bijna 30 procent van de jongens zich dik en zwaarlijvig voelen en zich zelfs zo omschrijven. Dit erg negatieve zelfbeeld vind ik heel verontrustend. Veel jongeren ondergaan dan ook een vermageringskuur. Op jonge leeftijd zijn ze ook heel vatbaar voor eetstoornissen. Een aantal factoren, zoals het slankheidsideaal voor modellen als Kate Moss en – daartegenover – het overvloedige aanbod aan ongezond eten, creëren mee dit probleem.

Ook blijkt uit de studie dat het cannabisgebruik bij de Vlaamse jongeren zorgwekkend is. Bijna een op de vier van de 15-jarige jongens heeft ooit cannabis gerookt. Dat is het hoogste cijfer ooit. Het alcoholgebruik van onze jongeren blijft een probleem. Akkoord, het daalt, maar het is en blijft een probleem. De helft van onze jongeren heeft al voor zijn 13e alcohol geconsumeerd. Op zijn 15e is een kwart al meermaals dronken geweest, en ook de wekelijkse consumptie van alcohol baart me zorgen. De opkomst van recente fenomenen zoals het comazuipen is tekenend, en daarvoor moeten we samen oplossingen zoeken.

Ook verontrustend is het dalende condoomgebruik bij de jongeren. Dat werkt logischerwijze de toename van seksueel overdraagbare aandoeningen in de hand. Jongeren houden er ook een ongezonde levensstijl op na, die wordt gedomineerd door ongezonde voedingspatronen en een gebrek aan voldoende lichaamsbeweging. Ook dat is geen nieuwe vaststelling. Het moet ook worden gezegd dat veel van de voornoemde problemen, zoals het drank- en drugsgebruik, het dalende condoomgebruik, de ongezonde levenshouding van de Vlaamse jongeren en de sociale ongelijkheid, door het Vlaamse beleidsniveau kunnen en moeten worden verholpen. Ik ga ervan uit dat een volwassen individu zijn eigen verantwoordelijkheid opneemt voor de keuzes die hij maakt. Als een volwassen individu dronken wil worden, dan mag dat. Als een volwassene zonder condoom wil vrijen, dan mag dat.

Een volwassen individu dat een jointje opsteekt, dat mag. Waarom? Omdat onze partij ervan uitgaat dat deze personen een weloverwogen, rationele beslissing hebben genomen om te drinken of te roken en daarvan de consequenties aanvaarden. Maar ten aanzien van jongeren, van kinderen, sta ik anders tegenover die problematiek. Onze jongeren kunnen nog geen rationele, weloverwogen keuzes maken. Waarom laten we jongeren bijvoorbeeld geen contracten ondertekenen? Waarom mogen ze nog niet stemmen? Om hen te beschermen, omdat hun hersenen en hun lichaam er nog niet klaar voor zijn om dergelijke beslissingen te nemen. Jongeren zijn nu eenmaal niet logisch en rationeel in het maken van hun keuzes.

Daarom is het volgens mij noodzakelijk dat het beleid een actieve rol speelt bij het begeleiden van de jongeren, opdat ze de juiste keuzes zouden maken. De eerlijkheid gebiedt ons op te merken dat het Vlaamse niveau al verschillende initiatieven genomen heeft. We hebben de convenanten met de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) en Sensoa, we hebben het beleidsplan Geestelijke Gezondheidszorg, we hebben het Vlaams actieplan tabak, alcohol en drugs. Maar ondanks de middelen die we hiervoor uittrekken, stellen de mensen vanuit de sector vast dat we te weinig inzetten op preventie. Op basis van de bevindingen van de studie kunnen we niet anders dan concluderen dat de resultaten van de preventiemethoden op het veld eerder beperkt blijven. Er is dan ook dringend nood aan een evaluatie en een bijsturing van het gevoerde Vlaamse preventiebeleid. Minister, bent u bereid om die denkoefening aangaande het preventiebeleid te maken?

Ik wil tot slot nog een beperkte aanzet geven die nuttig kan zijn om de situatie te remediëren. Ten eerste moeten we de nabije leefomgeving van de jongeren trachten te veranderen en hen uitnodigen tot het maken van gezonde keuzes. We hebben in scholen de Tutti Frutti-actie. Waarom laten we scholen die dagelijks groenten en fruit als gezonde snack aanbieden aan hun leerlingen bijvoorbeeld niet genieten van een fiscale aftrek, zoals mevrouw Heeren recent nog voorstelde aan de minister-president voor de bedrijven? Moeten we het debat over het vermeerderen van het aantal lessen lo in het onderwijs niet opnieuw aanzwengelen?

Daarnaast moeten we ook de drempels om hulp te zoeken verlagen. Er heerst nog steeds een taboesfeer rond eetstoornissen. En als de jongeren dan de moed hebben om hulp te zoeken, worden ze geconfronteerd met wachtlijsten. Onze fractie werpt het gebruik van onlinetherapie als mogelijke oplossing op, voor zowel het verminderen van de drempels als het vermijden van de wachtlijsten. De minister gaf aan dat hij van plan is om nog dit jaar een projectoproep rond online therapie te lanceren. We kijken uit naar zijn antwoord hierop, want wij hopen dat het eerder vandaag dan morgen gebeurt.

We moeten voor onze Vlaamse jongeren inzetten op een consequent ontradingsbeleid ten aanzien van alle vormen van drugs en verslavende middelen. (*Applaus bij CD&V en LDD*)

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, voorzitter, collega's, ik vind het spijtig dat dit onderzoek niet wat sneller bekend is geraakt, want dan had minister Bourgeois in zijn starterskit voor Marokkaanse migranten misschien nog een aantal andere dingen kunnen opnemen. Nu zegt hij: "Kinderen moeten altijd op tijd op school zijn" en "Vlamingen leven niet op straat maar leven in hun huis." Met dit onderzoek in de hand had hij misschien kunnen toevoegen: "In Vlaanderen drinken kinderen geen water of thee, maar frisdrank en alcohol. In Vlaanderen eten kinderen niet – in tegenstelling tot wat u denkt, Marokkaanse mensen – bloemkool met kaassaus, maar hamburgers en junkfood. In Vlaanderen vinden de meeste kinderen zich te dik en lijden daardoor vaker aan eetstoornissen."

Collega's, ik durf mij toch vragen te stellen over de politieke relevantie van dit debat. Wat heeft het voor zin dat wij hier in dit parlement de interpretatie doen van een onderzoek van de Wereldgezondheidsorganisatie? Hele deze middag bewijst trouwens dat je met cijfers alles kunt bewijzen. Sommigen zeggen dat het goed gaat met onze jeugd, anderen zeggen dat het hier een en al miserie is.

Ik denk dat er één ding overeind blijft, voorzitter, en dat is dat het zelfbeeld van onze kinderen erop achteruitgaat. Ik heb twee voorstellen om daar iets aan te doen, want ik denk dat het de politieke relevantie van een debat is om een aantal voorstellen te doen en de regering uit te dagen, niet om onderzoeken te interpreteren.

Ik denk dat het in de eerste plaats dringend nodig is om iets te doen aan wat men hier de 'Kate Mossen' noemt. Het gaat niet alleen over Kate Moss, wie vandaag de tram of de bus neemt, ziet op de wachthokjes de H&M-mode voor de jongeren voor de komende zomer. Het zijn twee lapjes die aaneengenaaid zijn en waarmee alleen iemand met een maat 36 goed

staat. Het gaat dus niet alleen over Kate Moss, maar over dit soort reclame in het algemeen. Misschien moeten we eens denken aan wat men in Israël doet, namelijk verbieden dat dergelijke modellen permanent de toon zetten en jonge meisjes ongelukkig maken.

Mijn tweede voorstel betreft gezonde voeding en onze eetcultuur. Onze eetcultuur is belangrijk en gaat erop achteruit. Ik heb een voorstel voor de minister van Onderwijs en voor de minister van Welzijn, want ze werden hier allebei gevorderd. We hechten veel belang aan gezonde voeding als de kinderen in de crèche zitten. We doen dat steeds meer: kinderen krijgen alleen nog verse groenten. We hechten ook veel belang aan eetcultuur en eten in de hogescholen, want daar kunnen de studenten kiezen tussen vier à vijf zwaar gesubsidieerde maaltijden en is er ook een saladbar. Maar de meeste kinderen tussen 2,5 jaar en 18 jaar zitten met een brooddoos voor hun neus. Eten is voor hen geen cultuur, geen amusement, maar brute noodzaak omdat ze honger hebben. Wat er in die brooddoos zit, is een steeds groter wordend probleem, onder meer door de toenemende armoede van kinderen. Het kan toch niet zo moeilijk zijn om een klein beetje creatief te zijn en bijvoorbeeld via sociale werkprojecten aan al die kinderen minstens een kop soep te geven? Vroeger waren er in heel veel scholen warme maaltijden, maar naarmate de mensen minder tijd kregen om thuis gezond eten te koken, werden die geschrapt! Laten we daar eens creatief over denken, dan zouden we ook iets concreets doen.

Voorzitter, ik heb nog drie minuten en ik zal die zeker gebruiken.

Collega's, 'de jongere' bestaat niet, er is een wereld van verschil. Er is het gedeukte zelfbeeld van een jongere die voor de rest opgroeit in een geborgen omgeving. Weet u, ik heb me vroeger ook veel te dik gevoeld en ook mijn neus vond ik te lang. Ik voel dat nu trouwens ook nog altijd, hoe zou dat komen? Ik voel me nu ook nog wel eens te dik. Voor de jongeren is dat niet erg, het hoort gewoon bij opgroeien, bij puberteit, bij jeugd.

Het is wel erg natuurlijk als een jongere, een minderjarige, een zodanig zwaar gekwetst zelfbeeld heeft dat hij of zij zichzelf niets meer waard vindt. Minister van Welzijn, ik wil daarom mijn ongelofelijke ongenoegen uiten over de manier waarop u de onthemingsprojecten aanpakt. Het zijn projecten waarbij men probeert om het zelfbeeld van jongeren in moeilijkheden recht te trekken. Op het moment dat de onthemingsprojecten Oikoten 30 jaar oud zijn, beslist u zomaar om de subsidies te halveren! Gisteren komt u dan op de tv zeggen – ik mag er geen vragen over stellen, maar de tv blijkbaar wel – dat de projecten te veel kosten, dat ze 40.000 euro per jongere kosten en dat de meeste jongeren hervallen.

Minister, ik heb een concrete vraag aan u: wat is de kostprijs voor de belastingbetaler van een verblijf van drie maanden all-in in Everberg? Hoeveel jongeren hervallen na een verblijf in de gemeenschapsinstellingen? De opvang en de begeleiding van jongeren in de bijzondere jeugdzorg zal na het Vlinderakkoord helemaal de bevoegdheid van Vlaanderen worden. Daarover zou ik eens een debat willen houden. Hoe zien wij het zelfbeeld van zwaar gekwetste jongeren in de bijzondere jeugdzorg recht te trekken?

Als het de norm wordt om welzijnsprojecten te beoordelen op wat u op tv zegt, namelijk dat ze ons te veel kosten en te weinig opbrengen, wel 'bonne chance' dan met het warme Vlaanderen! (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, ik wil me graag aansluiten bij het laatste stuk. Ik doe dat heel kort, want we willen niet afwijken van dit debat, maar het is niet onbelangrijk. Als voorzitter van de Commissie Jeugdzorg wil ik me hier graag bij aansluiten. De laatste dagen is dit thema enorm in de media geweest. Mevrouw Vogels verwees er al naar, en ook de commissiewerkzaamheden hebben aangetoond dat we op dit moment met enorm veel vragen zitten, onder meer naar aanleiding van onze commissiewerkzaamheden, waar we duidelijke conclusies hebben getrokken uit de kostprijs van bepaalde projecten en de kostprijs voor de gemeenschap van de bijzondere jeugdzorg.

Het is toch wel belangrijk om hierover op korte termijn met u een grondig debat te voeren. We krijgen de jongste dagen via de media veel informatie over dit project. We kunnen ons afvragen of het structureel is of niet na dertig jaar, maar ik wil in elk geval een debat met u. Ik vraag u dat oprecht als voorzitter van de Commissie Jeugdzorg. Dit is een zeer belangrijk thema.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw Vogels, als voorzitter van de commissie Welzijn wil ik u meedelen dat die vragen niet behandeld zijn omdat we slechts twee weken geleden daarover hebben gediscussieerd bij de begrotingswijziging. Toen is duidelijk gesteld dat een aantal projecten niet zouden worden verlengd.

De voorstelling van zaken stoorde me gisteren, men deed alsof er geen alternatief zou zijn voor de jongeren die begeleid werden door Oikoten. Oikoten heeft zeer goed werk geleverd, maar de tijd staat niet stil. Er zijn ondertussen andere projecten die veel minder kosten en veel betere resultaten opleveren.

Mevrouw Mieke Vogels: Te voet naar Scherpenheuvel gaan of zo?!

De heer Tom Dehaene: Ik nodig u allemaal uit, en u in het bijzonder, mevrouw Vogels, om eens te gaan kijken naar de resultaten en de kostprijs van Youth at Risk (YAR) Vlaanderen. We werken daar met vrijwilligers, we schakelen heel veel mensen in, we omringen de jongeren en bieden hun een nieuw warm nest, aan een tiende van de prijs. Ik betreur ook dat we zolang hebben moeten zoeken naar goede programma's, ik denk dat er nu alternatieven zijn. De jongeren zullen zeker niet in de kou blijven staan, integendeel, we gaan ze met nog veel meer menselijke liefde omarmen dan Oikoten kon doen omdat ze een bepaalde formule hadden.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Voorzitter, mevrouw Vogels, zes zevenden van uw betoog spraken mij zeer sterk aan. U hebt een zeer goede analyse gebracht en het onderzoek een plaats gegeven. U hebt waardevolle voorstellen met betrekking tot opvoeding en eetcultuur gedaan aan minister Smet.

Ik wil wel abstractie maken van uw laatste opmerking. Los van het feit dat bijzondere jeugdzorg extra aandacht behoeft: het element van bijzondere jeugdzorg betrekken bij dit algemene debat, gaat niet. Ik wil niets afdoen aan de bekommernissen omtrent bijzondere jeugdzorg, laat dat duidelijk zijn. Het gaat om grote groepen jongeren die verloren dreigen te lopen. In het kader van heel dit onderzoek wil ik wel onderlijnen dat sommige van uw voorstellen kunnen bijdragen aan het welbevinden van jongeren, mevrouw Vogels. Daar gaat het immers om, ze moeten kunnen opgroeien in een warme omgeving.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik dacht dat u vooral op het eerste deel van mijn betoog zou reageren, mijnheer Van Dijck, over de 'migrantenkit' van minister Bourgeois. Niet dus.

Mijnheer Van Dijck, ik heb dit hier ter sprake gebracht omdat ik geen andere mogelijkheid meer zag. Ik probeer deze vraag te stellen in de commissie, maar ze wordt afgewezen. Ik probeer de vraag als actuele vraag te stellen, maar dat gaat ook niet. Voorzitter, ik richt me ook tot u en tot het Uitgebreid Bureau, we moeten toch eens gaan nadenken over de rol van het parlementslid. Een lid moet de minister kunnen bevragen over concrete maatregelen die een minister neemt. Gisteren stond de VRT voor de deur van de commissiezaal en stelde aan de minister de vraag die ik als parlementslid al veertien dagen probeer te stellen. In mijn volgende leven word ik journalist in plaats van parlementslid! (*Applaus bij Groen*)

De heer Tom Dehaene: Mevrouw Vogels, u hebt het voorrecht om uw vragen te stellen in de commissie als die zaken besproken worden. Nog geen tien dagen geleden hebben wij de begrotingscontrole besproken. Daar kon en moest dit worden besproken.

Mevrouw Mieke Vogels: Het project waarover het gaat, Oikoten, is twaalf dagen geleden, dus na de begrotingsbespreking, op het kabinet van de minister ontboden, om te horen dat de subsidie zou worden gehalveerd. Ik heb geen glazen bol, ik kan dat niet op voorhand zien.

De voorzitter: Mevrouw Vogels, uw vraag was ingediend als actuele vraag en normaal gesproken had ik die doorgelaten, maar u hebt ze als reservevraag ingediend, dus hoef ik ze verder niet te beoordelen. Als de heer Dehaene er anders over denkt, dan is dat zijn goed recht als commissievoorzitter. Daar moei ik me niet mee.

Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, ik dank iedereen die het woord heeft genomen. Sommige zaken waren meer ad rem dan andere. Ik wil starten met wat mevrouw Vogels heeft gezegd als afrondende beschouwing, die ik trouwens deel. Er is een rapport met een aantal cijfers. Die cijfers moet je altijd op een juiste manier positioneren en proberen in het geheel te bekijken.

Soms had ik het gevoel dat de synthese die sommigen hier hebben gemaakt, meer zegt over de manier waarop er naar het rapport wordt gekeken, dan over de inhoud ervan. Ik kan het rapport van de WGO lezen vanuit heel andere conclusies dan wat door sommigen is gezegd. In de eerste uiteenzetting werd gezegd dat we, als we Vlaamse jongeren van 11, 13 en 15 jaar oud bekijken, aan de top staan van 39 landen en regio's als het gaat over tevredenheid met het eigen leven, vriendschap en relaties met leeftijdsgenoten, klachten over de gezondheid, het consumeren van groenten, het dagelijks ontbijt en bescherming tegen ongeplande zwangerschappen. Onze Vlaamse jongeren doen het meer dan behoorlijk in vergelijking met de andere 39 landen en regio's als het gaat over de body mass index met 4 procent zwaarlijvigheid en 17 procent overgewicht.

Uiteraard is het probleem van het zelfbeeld een realiteit die ook uit die cijfers blijkt. Er is een duidelijk dalende trend in de maandelijkse alcoholconsumptie bij min-16-jarigen. Vlaamse jongeren zijn op dat vlak helemaal geen uitschieters.

Zeg ik daarmee dat die cijfers ons geen knipperlichten of signalen geven om na te denken over het beleid? Uiteraard niet. Om nu plots te zeggen dat we dringend een dramatische koerswijziging in het beleid moeten organiseren naar aanleiding van het publiceren van een rapport, vind ik een wat verkeerde manier om met dat rapport om te gaan.

Er zijn natuurlijk Vlaamse gezondheidsdoelstellingen als het gaat over middelengebruik, alcohol, tabak en illegale drugs, over voeding en beweging, en over suïcidepreventie. Die actieplannen zijn voor een belangrijk deel en bij herhaling besproken in dit parlement en ook goedgekeurd. Over suïcidepreventie is er een conferentie geweest eind vorig jaar, en nog voor of in de zomer gaan we een nieuwe gezondheidsdoelstelling en een nieuw actieplan 2012-2020 voorleggen aan de regering en het parlement, rekening houdend met de aanbevelingen die uit die conferentie naar voren zijn gekomen. Op die conferentie is het thema suïcide en suïcidepreventie opnieuw bespreekbaar gemaakt. Enkele knelpunten die nu in dat rapport van de WGO staan, zijn als belangrijke elementen opgenomen.

Collega's, ik heb in januari de Vlaamse Regering een evaluatie van de realisatie van onze gezondheidsdoelstellingen overgemaakt. Ik heb die tussentijdse evaluatie ook aan het Vlaams Parlement bezorgd. Dat kreeg enige aandacht in de media, maar dat leidde niet tot de organisatie van een debat. Nochtans ging het over dezelfde thema's. De indruk dat wij wegens een internationaal rapport ons beleid moeten aanpassen of zelfs van koers moeten veranderen, verwerp ik. In het verslag over de tussentijdse evaluatie van de realisatie van onze gezondheidsdoelstellingen staan een aantal zaken die bij dit rapport aansluiten. Er is dus echt niets nieuws onder de zon.

In mijn verslag aan de Vlaamse Regering over de evaluatie van de realisatie van onze gezondheidsdoelstellingen heb ik gezegd dat wij de trend inzake alcoholconsumptie moeten

stoppen en daarover met onze belangrijke partnerorganisaties afspraken maken. Ook toen al bleek uit onze cannabismonitoring dat het huidige niveau van cannabisgebruik niet de norm mag zijn. Wij mogen dat niet banaliseren. Wij moeten meer nadruk leggen op de mogelijke psychotxische effecten ervan. Het is een feit dat er een lichte stijging van het cannabisgebruik wordt waargenomen, en dat bleek ook uit onze cijfers. Dat verklaart waarom de VAD een aantal initiatieven neemt.

Wij zeiden toen ook al dat het tabaksgebruik onvoldoende verder daalt en dat wij moeten optreden. Wij hebben toen gesproken over de fruitconsumptie bij de schoolgaande jeugd. De vraag wordt gesteld of wij ook voor het secundair onderwijs een aantal initiatieven moeten nemen, want vandaag concentreren wij onze acties op de basisscholen. Wij hadden het toen over het verminderen van het frisdrankverbruik en de overschakeling naar het drinken van water. En wij zeiden ook dat lichaamsbeweging bij jongeren – en vooral bij meisjes – moet worden gestimuleerd. Dat alles is aan u meegedeeld. Nadien heb ik initiatieven genomen om de betrokken stakeholders en partijen ertoe aan te zetten om in het verlengde van de evaluatie een tandje bij te steken of nieuwe prioriteiten te stellen.

In Vlaanderen werken wij met gezondheidsdoelstellingen die uiteraard ook betrekking hebben op onze jonge Vlamingen. Wij doen dat niet met de natte vinger. Voor alle acties en doelstellingen werken wij met werkgroepen van experts en stakeholders. Er bestaat een oproepsysteem dat in een decreet is verankerd. Onze methode is dus niet een steekvlambeleid. Wij proberen de zaken fundamenteel aan te pakken.

Daarnaast gebiedt de realiteit dat wij als politici een zekere mate van bescheidenheid aan de dag leggen. Er zijn immers een aantal maatschappelijke fenomenen waarvan het een illusie is te denken dat men die met een Vlaams beleid fundamenteel zou kunnen beïnvloeden. Soms wordt dat gesuggereerd, maar dat is een illusie. Ik wil dat beklemtonen. Wij streven de realisatie van meetbare resultaten na, maar het is een illusie te denken dat een fundamentele omslag van sommige fenomenen zomaar mogelijk is.

Ik ben ook niet van plan om iedereen die is betrokken bij de implementatie van de gezondheidsdoelstellingen over het hoofd te zien en tegen hen te zeggen dat wij nu maar holderdebolder aanpassingen aan het beleid zullen doorvoeren. Wij zullen de conclusies van het rapport voorleggen aan de betrokken experts en stakeholders, en die in onze gezondheidsdoelstellingen verwerken. Toen ik hier vermeldde welke conclusies wij hebben getrokken uit onze tussentijdse evaluatie, toonde ik meteen ook aan dat wij toen al een aantal van uw bezorgdheden ter harte hebben genomen. Uiteraard zullen wij nog nagaan wat er kan gebeuren in het kader van onze aanpak – een aanpak die in hoge mate gelijkloopt met wat uit die internationale studie blijkt.

Ik heb op 10 april met de VAD gesproken en op 17 april met Sensoa, in een onverdachte periode dus. Er zijn immers nog thema's waarover een beter beleid mogelijk is.

Wij zullen moeten nadenken over, bijvoorbeeld, de visie op het Vlaamse drugsbeleid. Er zullen bevoegdheden overkomen. Wij zullen zeker een debat moeten voeren over de manier waarop wij onze gezondheidsdoelstellingen inzake middelengebruik beter kunnen invullen, ook in functie van de staatsvorming. Het is duidelijk dat er op het vlak van seksuele gezondheid accenten zullen moeten worden gelegd. Dan gaat het onder meer over het condoomgebruik bij risicogedrag. Daarvoor zullen wij inspanningen moeten leveren. Ook daarover hebben we met Sensoa gesproken. En het is juist dat de bezorgdheid voor de gezondheid en het welzijn van jongeren uit gezinnen met een lagere economische status absoluut een belangrijk punt blijft. Dat is, wat mij betreft, misschien nog de grootste uitdaging. Ik hoef u daar niet van te overtuigen. Wij zien zeer goed dat je op het vlak van welzijn, zich goed voelen en gezondheid enorme vooruitgang kunt boeken als je de mensen kunt overtuigen om hun gedrag te wijzigen en gezond te leven. Maar we zien ook heel goed dat de toegang tot gezondheid voor sommige kwetsbare groepen minder evident is. Onze aanpak van overgewicht, zwaarlijvigheid, frisdrankgebruik en zelfgerapporteerde gezondheid

moet specifieke technieken en methoden bevatten om ook deze kwetsbare groepen aan te spreken. U mag ervan overtuigd zijn dat we dat doen in de oproepen die we lanceren ter realisatie van onze gezondheidsdoelstellingen.

Collega's, mijn conclusie op basis van het rapport is dat Vlaanderen op het vlak van de aanpak van gezondheidspromotie, ziektepreventie en investeren in het zich goed voelen in het leven bij onze jonge mensen, met de tools, de doelstellingen en de actieplannen die ook, bij herhaling, door u werden besproken, spoort met wat deze studie aanbrengt. Deze studie moet onze partners die betrokken zijn bij al deze doelstellingen, opnieuw voeden en confronteren met de resultaten. Zo kunnen we bekijken wat we ten aanzien van de realisatie van de doelstellingen beter of anders kunnen doen. Maar de studie is ook een fundamentele bevestiging van het feit dat we, wat de grote lijnen betreft, op het goede spoor zitten. Een aantal tussentijdse resultaten bevestigen trouwens die trend.

Mevrouw Vogels, ik wil nog iets zeggen over het project waarvan nu plotseling, naar aanleiding van dit debat, melding wordt gemaakt. Ik heb er absoluut geen probleem mee om daarover tekst en uitleg te geven. Maar het is een beetje een voorspelbaar scenario. De minister krijgt naar aanleiding van de begroting en de begrotingscontrole vragen om ervoor te zorgen dat projecten stilaan ofwel worden geëvalueerd en dus in een afbouwscenario ofwel in een structurele financiering terechtkomen. Dat is trouwens een suggestie die ook in uw motie van aanbeveling naar aanleiding van de Commissie Jeugdzorg stond. Als de minister dan afwegingen maakt, dan volgt in het scenario de poging om zijn beslissing nog te beïnvloeden. En dan worden de troepen gemobiliseerd. Mevrouw Vogels, ik heb hier niet de aandacht van de media opgezocht. Wij kennen het scenario. Ik heb er ook geen probleem mee. Het is uw recht om mij daarover te ondervragen. Ik wil, bij de gelegenheden die daarvoor worden gecreëerd, absoluut tekst en uitleg geven. Maar ik ga niet eerst ingaan op het verzoek om projecten zorgvuldig te evalueren en te bekijken hoe je de keuze voor meer structurele financiering kunt maken of om de middelen op een andere manier in te zetten, om het dan weer onder druk van publiciteit op een andere manier te benaderen.

Ik maak die keuze ook niet omdat ik ergens een toevallig gekozen project ter discussie wil stellen. Daar zit natuurlijk een hele geschiedenis achter. Je moet inhoudelijk evalueren, op basis van objectieve elementen en een redelijke argumentatie. Een van die elementen is de kostprijs. Met een oneliner kun je daarover niet ten gronde spreken. Dat kan ook niet in deze plenaire discussie. Dat vraagt een inhoudelijk debat. Ik wil dat absoluut met u aangaan. Maar u moet aanvaarden – en dat zal ik ook verdedigen – dat de overheid of een administratie in eer en geweten tot de conclusie komt dat bepaalde zaken eens kritisch mogen worden bekeken. Het is helemaal niet zo, zoals ik af en toe op basis van een soort van kort door de bocht gaande perceptie moet begrijpen, dat ik dat helemaal ten gronde zal richten of er totaal mee zal stoppen.

Er is voor dit jaar geen enkel probleem. We zullen voor dit project 674.000 euro betalen. Ook volgend jaar zal er nog een belangrijke som zijn. Daar gaat het niet om.

Ik ben een beetje wars van de idee dat we onder druk van spots opnieuw van koers moeten veranderen. Ik zal uiteraard het inhoudelijk gesprek met de betrokkenen voeren. Ik ben absoluut bereid dit gesprek ook met het Vlaams Parlement te voeren. Dat moet dan wel gebeuren in een context die me toelaat over de inhoud op een behoorlijke wijze te argumenteren. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik noteer dat u de bereidheid aan de dag wilt leggen bepaalde resultaten ook voor te leggen aan de specialisten waarmee hij onder meer convenanten heeft afgesloten. Ik ben bijzonder benieuwd naar de resultaten van deze bespreking en vooral naar de evaluatie van het beleid en de eventuele maatregelen die op het vlak van de heroriëntering eventueel zullen worden genomen.

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, aansluitend op wat de heer De Gucht daarnet al heeft verklaard, wil ik nog drie specifieke kanttekeningen bij het rapport van de WGO maken. Het Reglement van het Vlaams Parlement voorziet niet in de mogelijkheid dit onmiddellijk na de heer De Gucht te doen. Daarom moet ik het nu doen.

Eerst en vooral denk ik niet dat we kunnen stellen dat dit rapport als een verrassing komt. Het verschil in sociale achtergrond bepaalt grotendeels de gezondheidstoestand en de wijze waarop de leef-, eet- en bewegingsgewoonten van jongeren zich ontwikkelen. We weten al langer dat ook Vlaanderen kampt met een tendens die inhoudt dat jongeren steeds minder fysiek actief zijn en steeds slechter eten. Vorig jaar heeft een onderzoek aangetoond dat jongeren tegenwoordig twee tot zes uur minder fysiek actief zijn. Het onderzoek van de WGO bevestigt deze tendens.

Verder wil ik de nadruk leggen op een factor die in het rapport steeds terugkomt, namelijk de invloed op de mentale gezondheidstoestand. Het Vlaams actieplan voeding en beweging speelt ongetwijfeld op een aantal factoren in. Dit rapport luidt echter de alarmbel. We moeten beseffen dat we steeds meer rekening moeten houden met het feit dat geest en lichaam twee communicerende vaten zijn. We kunnen de druk opdrijven en jongeren aanzetten om beter te eten en meer te bewegen. We moeten ons er echter van bewust zijn dat het opdrijven van de druk de geestelijke gezondheid van onze jongeren sterk beïnvloedt. We moeten opletten dat we geen grotere sociale kloof creëren dan de kloof die nu reeds bestaat.

Het is belangrijk de balans in de gaten te houden. De Commissie Jeugdzorg, die overigens al door eerdere sprekers is aangehaald, heeft aangetoond dat de druk voor veel jongeren momenteel al bijzonder hoog ligt. Dit rapport bewijst nog maar eens dat we ons in de toekomst beter tegen dergelijke problemen zullen moeten wapenen.

We moeten versneld werk maken van een aantal sterke actieplannen. Het gaat niet enkel om het Vlaams actieplan voeding en beweging. Ik leg ook het verband met het Vlaams actieplan suïcidepreventie en het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. Op die vlakken hebben we tot nu toe weinig of moeilijk vooruitgang geboekt.

Mijn tweede kanttekening heb ik in de commissie Sport al meermaals naar voren gebracht. Ik ben dan ook blij dat minister Muylers is gearriveerd. Daarnet hebben bepaalde sprekers verwezen naar ministers die hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Ik denk daarbij ook aan het beleidsdomein Sport. Het is niet mijn bedoeling de minister met de vinger te wijzen. Er is hier verwezen naar de beleidsdomeinen Onderwijs, Jeugd en Welzijn. Volgens mij is sport ook een belangrijke factor.

Indien we willen dat onze jongeren naast het gezonder eten ook meer sporten en vooral meer bewegen, moeten we in infrastructuur voorzien en moeten we de noodzakelijke omkadering tot stand brengen. Dit betekent dat we, naast de ploeg- en verenigingssporten, meer op de individuele sporten moeten inzetten. We trachten dit trouwens al.

Naar aanleiding van het onderzoek van de jongerenparticipatie aan onder andere sport heeft de minister van Sport beloofd jongeren door middel van gerichte investeringen in beweging te krijgen. Dat is wat wij en de minister trachten te bereiken.

Het hoeft echter niet altijd veel geld te kosten. We moeten onder meer werk maken van meer sport op school. Dit moet ook na de schooluren gebeuren. Projecten als Sportief Naschools-Actieve Kids (Sportsnacks) en Multimove zijn een goed begin en moeten in de toekomst nog meer worden uitgebreid en ondersteund. De voorstellen voor de hervorming van het secundair onderwijs in de katholieke scholen en de voorstellen van minister Smet, die vandaag in de media ruim aan bod zijn gekomen en waarover straks nog een actuele vraag zal worden gesteld, zijn in dit verband alvast een gemiste kans.

Bewegen en sport krijgen krijgen nog altijd geen volwaardige plaats in het secundair onderwijs en in het onderwijs in zijn geheel. Het kan in elk geval veel beter.

Tot slot wil ik benadrukken hoe belangrijk die synergie tussen het departement en de politieke niveaus wel is. Het is soms verontrustend te zien hoe sommige gemeenten weinig of niets doen aan dit probleem en hoe andere gemeenten volop proberen te investeren in sport en jeugd. Maar ook op Vlaams niveau loopt het niet altijd zoals het moet. Zo zou de minister van Sport graag meer professioneel sportbeleid zien in de gemeenten, terwijl de minister van Binnenlands Bestuur een Planlastendecreet opstelt dat ervoor dreigt te zorgen dat er in de toekomst veel minder opgeleide sportfunctionarissen in onze gemeenten zullen werken.

Het is goed het WGO-rapport bevestigt wat we al weten. Veel belangrijker is echter dat we in actie schieten en de daad bij het woord voegen.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Voorzitter, ik vind het jammer dat ik mijn verhaal niet kon afmaken. Misschien kan ik dat nog van op mijn stoel, zoals ook de heer Gysbrechts dat heeft gedaan.

De voorzitter: De heer De Gucht kreeg vier minuten, de heer Gysbrechts drie minuten. Ik houd de tijd hier in de gaten. Tijdens de tweede ronde ben ik vergeten de heer Gysbrechts het woord te geven. Ik ben ook maar een mens van vlees en bloed, ik kan ook vergeten. Zeven minuten zijn nog altijd zeven minuten voor mij.

Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Sluit uw ogen niet voor de vaststellingen en bevindingen uit het onderzoek. Daar zijn positieve en negatieve zaken uit voortgekomen. We moeten samen zoeken naar oplossingen, niet holderdebolder maar stuk per stuk. Ik had ook graag wat meer gehoord over de projectoproep die u zou lanceren over die onlinetherapie.

Minister Jo Vandeurzen: Er zal een oproep komen om daarmee aan de slag te gaan. Wanneer het gaat over onlinetherapie, zijn er vier issues. Wat doe je met een crisis online? Het gaat dan over chatten, teleonthaal, zelfmoordlijn enzovoort. Men heeft daar de eerste-lijnstherapeutische adviezen en behandeling en de tweede lijn. Daar tussenin zijn er de formules van online gecombineerd met een face-to-facecontact. Er zijn een aantal duidelijke vragen over anonimiteit en over deontologische kwesties. We zullen proberen voor die vier functies na te gaan wat we kunnen leren uit bestaande netwerken en expertise. Ik zal een oproep doen, meer bepaald voor wat het online therapeutisch gegeven betreft, om na te gaan of er geen proefprojecten mogelijk zijn of bestaande projecten die in dat proefproject wetenschappelijk kunnen worden onderbouwd om dan later te worden uitgerold.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik heb twee opmerkingen. Minister, ik ben blij dat u nog eens benadrukt dat u zich vooral zorgen maakt over de gezonde voeding en de levensstijl van kansarme jongeren en kinderen. Alleen denk ik dat u andere instrumenten zult moeten inzetten, zeker met het oog op het feit dat er steeds meer kinderen in armoede leven, vooral in de steden. De uitbreiding van een project als Tutti Frutti naar het secundair onderwijs zal niet volstaan. In steden en kansarme gebieden worden die Tutti Frutti-acties niet georganiseerd. En als ze al georganiseerd worden, dan staat in de agenda van de kinderen dat donderdag fruitdag is en ze dan een appel moeten meebrengen. Maar wie denkt u dat die appel meebrengt? Dat zijn de kinderen die thuis ook fruit eten.

Minister Smet, u hebt niet gereageerd maar ik wil toch nog eens herhalen dat het ongelofelijk belangrijk is om in het onderwijs mee initiatief te nemen voor gezonde voeding voor kinderen, zeker in functie van de toenemende armoede bij kinderen. Dat heeft niet alleen te maken met opvoeding en het duidelijk maken aan ouders hoe belangrijk gezonde voeding is, dat heeft steeds meer te maken met het feit dat sommige mensen geen geld hebben om

gezonde voeding te kopen. Kopen bij Aldi of Lidl is goedkoper maar men vindt er veel meer kant-en-klare voeding. Dat is goedkoper dan verse groenten en fruit. Het is ongelofelijk belangrijk om dat mee in te bouwen in de school. Dat hoeft niet echt veel geld te kosten, daar hoeven geen warme en koude keukens voor geïnstalleerd te worden, een beetje creativiteit kan al helpen.

Minister, wat Oikoten betreft, had ik ook liever het debat ten gronde gevoerd. Ik had daarover een vraag om uitleg ingediend, die normaal gezien gisteren geagendeerd moest zijn in de commissie indien ze was aanvaard. Dat is niet gebeurd en nu wordt het debat via de media gevoerd.

Het enige wat ik weet, is dat u het voorwoord schrijft in een boek dat Oikoten uitgeeft voor zijn 30e verjaardag en dat u het feestje bederft door te zeggen dat de subsidies zullen worden gehalveerd en dat de marsen naar Compostella niet meer zullen kunnen doorgaan. Ik wil ook herhalen dat ik vind dat het absoluut niet kan dat u dan via de media, op een zeer gepikeerde manier, reageert en totaal uit zijn context gerukt zegt dat het zoveel kost en dat het op niets trekt. Ik vind dat u de werking van Oikoten op dat vlak zeer veel oneer aandoet en dat dit op een totaal andere manier had gekund, zowel in de commissie als in de communicatie naar buiten.

Minister Jo Vandeurzen: Ik aanvaard dit werkelijk niet. Ik vind het gewoon heel smerig dat u dat op deze manier insinueert. Ik heb in geen enkele communicatie de waarde van dat project op zich helemaal in vraag gesteld. Ik heb dat niet gedaan. Ik heb dat niet gedaan. Er zijn met de mensen van Oikoten meerdere gesprekken geweest. Ik heb adviezen vanuit diverse hoeken. Als het parlement vraagt om projecten kritisch te evalueren, ben ik niet bereid dat naast mij neer te leggen en bij de eerste de beste poging om dat onderbouwd te kunnen doen, te moeten zeggen dat het niet doorgaat en dat het om te lachen was en dat we die oefening opnieuw gaan doen. Op deze manier wordt het een heel andere discussie dan wat het initieel was: hoe ga je in de sector om met de middelen en hoe ga je zorgen dat die op de best mogelijke manier worden geïnvesteerd? De insinuatie dat ik die mensen als het ware zou hebben genegeerd, neem ik niet. Integendeel. Ik heb in het boek een voorwoord geschreven en in dat voorwoord staat zeer, zeer, zeer expliciet dat men zich zal moeten aanpassen aan de nieuwe realiteit van de jeugdzorg in Vlaanderen. Dat staat er zeer formeel in. Op vraag van de administratie neem ik een maatregel om het budget in de toekomst op een goede manier te kunnen inzetten, en dat is helemaal geen nattevingerwerk. Het is zelfs door mij, zeer expliciet, in het voorwoord van het boek aangekondigd.

Mevrouw Mieke Vogels: Het voorwoord zal worden gelezen door de mensen die het boek kopen. Ik heb het over uw uitspraak, op Eén, in primetime, in het journaal van 7 uur. Twee boodschappen waren duidelijk: dit kost verschrikkelijk veel geld en het werkt niet. Dat doet Oikoten oneer aan.

Minister Jo Vandeurzen: Denkt u nu werkelijk dat ik gevraagd heb om een statement te moeten maken? Ik ben ook niet van plan om een beslissing die onderbouwd is, voor te stellen als een beslissing die aan alle redelijkheid voorbijgaat. Als men mij suggereert dat ik een onverantwoorde beslissing neem, dan antwoord ik daar ten gronde op. Als dat in een nieuwsuitzending een oneliner wordt, dan hoop ik dat wij in het parlement tenminste nog de intellectuele eerlijkheid hebben om te zeggen dat je dat met nuances moet bekijken, dat je cijfers moet hebben, dat je het in een context moet plaatsen en dat je het niet kunt reduceren tot een oneliner. Sorry, daar heb ik niet aan meegedaan en ik neem daar de verantwoordelijkheid ook niet voor. Ik vind het van u niet correct om dat in mijn schoenen te schuiven. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Minister, ik sluit aan bij wat u net hebt gezegd. Ik ben zeer tevreden met uw evenwichtige en genuanceerde lezing van het rapport dat hier voorligt. Collega's,

zonder de problemen te minimaliseren, moeten we bepaalde cijfers en risicogedrag ook niet overroepen. Onze jongeren doen het relatief goed. We moeten zorgen dat we de jongeren kunnen empoweren en dat kan enkel door hen de juiste omkadering aan te bieden om zichzelf te ontplooien op alle mogelijke vlakken. U zegt dat u de bevindingen van dit rapport zult overmaken aan de betrokken beleidsmakers. Minister, ik zou u willen vragen om die betrokken beleidsmakers vooral te vragen om naar de jongeren te luisteren en om na te gaan wat zij vinden dat ze nodig hebben om zichzelf te kunnen zijn. Dan kan Vlaanderen gepast investeren in de jongeren.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, ik kondig een motie aan.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Voorzitter, ik wil een ding dat mevrouw Vogels gezegd heeft, rechtzetten. Alle groenten in de supermarkten van België komen hoofdzakelijk van de veilingen in Sint-Truiden, in Roeselare enzovoort. Enkel de ‘calibrage’ verschilt, waardoor je een beter prijseffect kunt krijgen als je buiten de ‘calibrage’ blijft.

Maar de groenten zijn overal van dezelfde kwaliteit, ik wou u dat toch eens zeggen. Ze zijn in alle supermarkten verkrijgbaar, ook in degene die u genoemd hebt. Het is aan u om de prijskeuze te maken die u het best bevalt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Motie

De voorzitter: Door de Vlaams Belangfractie werd tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Het parlement zal zich daar straks over uitspreken.

Het debat is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Khadija Zamouri tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de blijvende etnische kloof op de Vlaamse arbeidsmarkt en de evaluatie van het beleid inzake evenredige participatie op de arbeidsmarkt

ACTUELE VRAAG van de heer Filip Watteeuw tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de evaluatie van de evenredige arbeidsparticipatie in Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van de heer Bart Van Malderen tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de evaluatie van de evenredige arbeidsparticipatie in Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Voorzitter, minister, naar aanleiding van het tienjarig bestaan van het decreet op de evenredige arbeidsdeelname heeft het Minderhedenforum, zoals u zelf weet en gehoord hebt op de radio, een aantal schrijnende resultaten naar voren gebracht uit het rapport. Jammer genoeg valt er niet veel te vieren. We blijven ter plaatse trappelen en Vlaanderen bengelt helemaal onderaan in Europa. Eigenlijk blijkt dat de kloof tussen Belgen en niet-EU-burgers bij mensen met een job drie keer zo groot is als het EU-gemiddelde. Die resultaten zijn totaal ontoelaatbaar.

Tot nu toe konden we dat altijd toeschrijven aan de laaggeschooldheid van allochtonen, maar jammer genoeg zitten er in die groep ook hooggeschoolden. Er is dus iets anders aan de gang. Het is niet allemaal de schuld van minister Smet.

De Vlaamse overheid geeft 10 miljoen euro uit aan diversiteit, om bedrijven en sectoren te overhalen tot meer diversiteit en om ze diversiteitsplannen te laten uitwerken om meer allochtonen aan te trekken. Jammer genoeg worden die diversiteitsplannen door niemand gecontroleerd. Eigenlijk kan iedereen gewoon die subsidies aanvragen en daarmee een beetje doen wat hij of zij wil. Dat vind ik weggesmeten geld. Ik zou er eerder voor opteren om subsidies te geven naargelang de resultaten die bedrijven of sectoren boeken bij het tewerkstellen van mensen.

Ik kan uit deze analyse van het Minderhedenforum maar één jammerlijke conclusie trekken: er wordt gediscrimineerd op basis van origine. Mijn vraag is: minister, wat gaat u doen binnen uw loopbaanbeleid om deze discriminerende factoren op het werk weg te werken?

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister, u staat voor verandering: ‘De kracht van verandering’, schijnt het. Het is dan de vraag of die kracht van verandering ook geldt voor de allochtone Vlamingen. Als we kijken naar tien jaar beleid voor evenredige arbeidsdeelname, moeten we vaststellen dat er niet veel ten gunste is geëvolueerd. De nationaliteitskloof qua werkzaamheidsgraad is drie keer dieper dan het EU-gemiddelde. Dat is toch straf. Het ligt inderdaad niet enkel aan de lage scholingsgraad: hooggeschoolde allochtonen hebben ook moeilijkheden om werk te vinden. Dan moet je wel vragen stellen.

In het beleid dat u voert, bent u absoluut bereid om te sensibiliseren en te ondersteunen, maar de vraag is of u ook wilt controleren en handhaven. 42 controles in 2010 is toch zeer weinig. De voorbije 10 jaar zijn er heel veel structuren bij gekomen, nieuwe doelstellingen geformuleerd en nieuwe doelgroepen bepaald, maar misschien moet u meer focussen op de echt kwetsbare groepen.

Minister, er wordt reeds tien jaar beleid gevoerd rond evenredige arbeidsdeelname. De conclusie kan alleen maar zijn dat er goede instrumenten bestaan, maar dat we weinig resultaten boeken. Het lijkt mij dan ook logisch dat ik u, na dit rapport, vraag hoe u uw beleid zult bijsturen en welke maatregelen u zult nemen om ervoor te zorgen dat er nu wel resultaten worden geboekt.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister, voorzitter, collega's, tien jaar geleden nam Vlaanderen de ambitie op om echt werk te maken van een rechtvaardige arbeidsmarkt. Vandaag ligt, naar aanleiding van het rapport van het Minderhedenforum, de focus op allochtone werknemers en werkzoekenden. Uiteraard was het ook de ambitie om ervoor te zorgen dat, naast allochtonen, ook mensen met een handicap, oudere werkzoekenden enzovoort beter aan de bak kwamen in Vlaanderen.

Het feit dat dat niet zo is, moet ons absoluut zorgen baren. Iedereen die wil en kan werken en niet aan de slag gaat en aan de andere kant iedere vacature die niet wordt ingevuld, kost onze maatschappij ontzaglijk veel geld. Dat moeten we tijdens heel het debat in het achterhoofd houden: het kost ons geld.

Minister, het is niet de eerste maal dat onze fractie u oproept om echt werk te maken van gericht beleid, een beleid dat inderdaad focust op de zwaksten van de arbeidsmarkt, maar ook van een beleid – dat stond ingeschreven in het decreet Evenredige Arbeidsdeelname – dat werk maakt van een geloofwaardige mix tussen enerzijds gericht sensibiliseren en stimuleren, waarbij ook het resultaat voorop staat en anderzijds geloofwaardig sanctioneren.

Naar aanleiding van gedachtewisselingen die we daar al herhaaldelijk over hebben gehad, is een van de punten die naar boven komen het feit dat er relatief weinig formele klachten zijn.

Ik lees in het rapport dat mensen misschien wel verloren lopen met hun klachten. Er zijn dertien meldpunten, de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) probeert door een stuk zelfregulering op te treden, de Federatie van Partners voor Werk (Federgon) probeert iets te doen, het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR) ook. Misschien lopen mensen wel verloren met hun klachten en worden hun klachten niet gedetecteerd.

Minister, we zijn nog een heel eind verwijderd van een echt rechtvaardige arbeidsmarkt in Vlaanderen. Wat zult u daaraan doen?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Ik deel de bezorgdheid voor een evenredige arbeidsparticipatie. Uiteraard is dat ieders verantwoordelijkheid: de mensen zelf, de overheid, de werkgevers en hun organisaties.

Na tien jaar beleid moeten we blijkbaar vaststellen dat die kloof te weinig werd gedicht. Voor de crisis werd de kloof wat kleiner, maar na de crisis net weer groter. Als we het beleid blijven voeren zoals het gevoerd werd, zullen we die overbrugging nooit kunnen vervolledigen.

Daarom willen we het over een heel andere boeg gooien. Daarmee trap ik een open deur in, zeker voor de mensen die regelmatig deelnemen aan de commissie. In antwoord op een vraag om uitleg van mevrouw Turan, die daarnet aanwezig was, heb ik het in de commissie al gezegd: je kunt een doelgroep wel vatten met cijfers en statistieken, maar je kunt die doelgroep niet of heel beperkt vatten met algemene maatregelen die nuttig en zinvol zijn voor heel die doelgroep.

De conclusie die we vrij algemeen al hebben getrokken in de commissie is dat we meer op maat moeten werken. Elk individu heeft zijn talenten en competenties, maar ook zijn tekorten.

Als overheid willen wij precies op maat inzetten op die tekorten die de mensen hebben om de stap naar de arbeidsmarkt volwaardig te kunnen zetten. Wij willen inzetten op de tekorten bij de werkgevers om te kijken naar competenties en talenten en niet naar kleur en geslacht, zelfs minder naar diploma's of curricula vitae. Het is niet zo dat we daar nu niets mee doen. We zijn er volop mee bezig. Er is het loopbaanakkoord, waar we samen met de sociale partners op hebben ingezet.

U vraagt heel specifiek naar een bepaalde doelgroep. Mijnheer Van Malderen, u weet dat de start fundamenteel is. We zullen maatregelen treffen tegen de ongekwalificeerde uitstroom. Hoe kunnen we de mensen die ongekwalificeerd uitstromen en vaak tot die doelgroep behoren, een extra zetje geven met werkervaring?

U weet dat ik ook naar de sectoren toe, zowel ten aanzien van de werkgevers als ten aanzien van de werknemers, maar toch vooral naar de werkgevers, heel de loopbaanfilosofie verder wil uitdragen.

Eerder dan naar alleen naar minderheden, gaan we naar een humanresourcesbeleid met duidelijk oog voor minderheden. Je moet eigenlijk een heel humanresourcesbeleid op basis van kennis en talenten opbouwen, en dan zeker en vast oog hebben voor geen discriminatie en voor diversiteit in het bedrijf. Het is overigens alleen maar verstandig als bedrijven dat doen, want er zal een tekort zijn in de toekomst.

Jullie vragen of wij meer gaan inzetten op harde doelstellingen en harde resultaten. Wij hebben de EAD-projecten (evenredige arbeidsdeelname en diversiteit) bij de werkgeversorganisaties en bij de vakbonden. In de nieuwe generatie zullen we doelstellingen opnemen die ze zelf kunnen bereiken.

Ik kom tot de inspectie. Jullie verbazen me een beetje, want jullie weten beter dan gelijk wie dat ik moet werken met een hand op de rug gebonden. Geen van jullie drie heeft gezegd dat ik alleen bevoegd ben voor de inspectie bij interimkantoren. Mijn federale collega is nog altijd bevoegd voor de relatie werkgever-werknemer, bij de aanwerving maar ook tijdens heel de werkperiode. Zij kan daarop controleren, niet ik. Ga ik daarom mijn verantwoordelijkheid ten aanzien van de interimkantoren uit de weg? Neen. En ja, er zijn heel weinig klachten. Elke klacht wordt onderzocht. En ja, we doen samen met de sector een zeer gerichte sensibilisering via mystery calling. En nee, er is nog niet genoeg gedaan, want er is nog altijd discriminatie. We zien dat. Ja, ik zal daar verder met de inspectie op inzetten. Wat ik kan doen, is maar een heel klein stukje. De interimsector is wel een belangrijk kanaal, ook wat betreft de aanwerving van allochtonen, maar dat is maar een heel klein stukje van de hele keten.

Ook komt de vraag naar voren of we dwingende maatregelen gaan opleggen en of we ervoor gaan zorgen dat de werkgever die allochtoon wel of niet aanneemt. Ik denk dat niemand gebaat is met dwingende maatregelen. De werkgever niet, want die neemt iemand aan voor een functie en wil daar kennis en talent voor inzetten. Ja, dat moet helemaal gebeuren zonder discriminatie. Maar het is ook geen cadeau als je wordt aangenomen omwille van je huidskleur of je afkomst. Ik zou dat niet willen. Ik zou op eigen kracht aangenomen willen worden, omwille van mijn talent en mijn competenties en niet omwille van mijn huidskleur of mijn geslacht. Laat ons daarvan uitgaan en daartoe komen en mensen ertoe dwingen. We moeten elke discriminatie verder bestrijden, maar laat ons daartoe komen zodat werkgevers duidelijk beter kiezen om mensen aan te werven op basis van talent en kennis.

Dit is het hele beleid waar ik al bijna drie jaar, samen met de leden van de commissie, wekelijks op inzet. Ik doe dat niet alleen om discriminatie te voorkomen, niet alleen ten aanzien van allochtonen, niet alleen ten aanzien van de 55-plussers, maar ten aanzien van iedereen in de bevolking, ook voor de doelgroepen en voor hen die minder kansen hebben, en zeker ook voor de zwaksten, met maatregelen die we daarop enten en waarbij we samen met de sociale partners proberen te komen tot een oplossing. Dat beleid wil ik verder voeren. *(Applaus bij CD&V en de N-VA)*

Mevrouw Khadija Zamouri: Minister, ik dank u voor uw uitgebreide uitleg met een aantal heel interessante aspecten. U bent bevoegd voor het meest interessante, kleine stukje, en dat zijn de interimkantoren, waarlangs de meeste mensen van buitenlandse origine hun eerste stap zetten naar tewerkstelling, om daarna aangenomen te worden. U hebt dus een zeer belangrijke verantwoordelijkheid. Ik ben blij dat u dat zelf aanhaalt.

Tegelijkertijd zeg ik dat die competenties inderdaad zeer belangrijk zijn. Ik zou ook niet willen aangenomen worden op basis van mijn kleur. Ik geef u helemaal gelijk. Maar waarom keert u het niet om? We hebben onze les geleerd dat we door puur te sensibiliseren en plannen op te maken, weinig resultaat boeken. Waarom subsidieert u niet degenen die hun best doen en erin slagen om op hun manier – u moet niemand dwingen, en zeker niet van mij, om al dan niet iemand aan te nemen – mensen te werk te stellen, in plaats van omgekeerd?

De heer Filip Watteuw: Minister, u zegt dat u een job zou willen vinden op eigen kracht. Maar wat een verspilling laten wij toe? Hooggeschoolde allochtone Vlamingen vinden, ondanks het feit dat ze hooggeschoold zijn, veel moeilijker werk. Dan moet u daar toch wel iets aan doen. U komt altijd af met het sluitend maatpak. Het sluitend maatpak lijkt een oplossing voor alles te zijn. Alles wat te maken heeft met werk en activering: altijd het sluitend maatpak.

Dat is op zich natuurlijk een zeer interessante aanpak. Ik ondersteun die ook, maar in dit geval is er meer nodig. De vragen van het Minderhedenforum zijn heel duidelijk. Ze vragen dat er zou worden gecontroleerd, dat men focust op de meest kwetsbare groepen, dat men eindelijk eens zou wieden in die doelstellingen en doelgroepen, dat er resultaatsverbintenissen zouden worden opgesteld. Ik vraag u nogmaals of u bereid bent om op die vragen in te gaan.

De heer Bart Van Malderen: Minister, ik denk dat iedereen op eigen kracht in dienst wil worden genomen, dat iedereen wil bewijzen wat hij in zijn mars heeft. Het probleem is echter dat mensen daar vaak niet toe komen, omdat er op voorhand al mensen worden uitgesloten. We vragen u niet mensen te dwingen andere mensen aan te nemen. We vragen dat, als er overheidsgeld wordt uitgekeerd, dat ook gericht en performant zou gebeuren, en dat de efficiëntie daarvan zou worden gemeten. Dat lijkt me bijzonder belangrijk.

U stelt dat u met één hand op de rug moet boksen, omdat u alleen het onderdeel van de uitzendarbeid hebt wat de inspectie betreft. Dat klopt, maar dat mag u niet beletten de andere hand uit te steken. Ik roep u dus op ervoor te zorgen dat alle diensten die in dit land bezig zijn met het tegengaan van discriminatie, de krachten bundelen, dat er gegevens worden uitgewisseld en dat er op een geloofwaardige manier een sanctioneringsbeleid wordt gevoerd. Ik geloof immers oprecht dat het niet vervolgen aanleiding geeft tot het niet indienen van klachten, omdat mensen niet geloven dat er een passend gevolg aan wordt gegeven.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Voorzitter, minister, op 2 februari heb ik u in de commissie ook een vraag gesteld over de detectie van discriminatie bij de indienstneming van werknemers. U hebt toen geantwoord dat de bedrijven momenteel niet beschikken over vergelijkende gegevens, zodat ze de diversiteit van hun personeelsbestand kunnen toetsen aan dat van vergelijkbare bedrijven. U hebt me toen wel gezegd dat er een federale werkgroep bestond, onder het voorzitterschap van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR), dat een methodiek aan het uitwerken was om de gegevens over het aantal personen van allochtone herkomst tot en met de tweede generatie te kunnen ontsluiten. U betwijfelde toen echter wel of die cijfers wel correct zouden zijn. Ik weet niet in welke mate u nu weet of die cijfers nu al betrouwbaar zijn, of niet. Is het eventueel mogelijk om die cijfers ook op Vlaams niveau te bekijken, om te zien of we aan de hand ervan de nodige beleidsmaatregelen kunnen of moeten nemen?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens: Minister, het is niet de eerste keer en het zal ook niet de laatste keer zijn dat we dit debat voeren. We hebben het onlangs ook nog gehad over de werkzaamheidsgraad bij allochtonen, toen we het hier hadden over de studie van de VDAB waaruit was gebleken dat een op de zes werklozen een taalachterstand heeft. De plotse verontwaardiging van de vraagstellers verbaast me dan ook een beetje. Er zijn de zeer voorspelbare reacties van de linkerkant, en nu blijkbaar zelfs ook van de liberalen, die de zogezegd discriminerende werkgever met de vinger wijzen, maar ondertussen blijven zij wel blind voor een stuk van de realiteit, namelijk dat de etnische kloof op de arbeidsmarkt mee wordt veroorzaakt door de grote aantallen niet-geïntegreerde vreemdelingen in Vlaanderen. Laten we dus de problemen bij de bron aanpakken, in eerste instantie door een immigratiestop en in tweede instantie door de klemtoon te leggen op het leren van de Nederlandse taal bij de reeds hier aanwezige allochtonen.

Minister, uw partijgenoot, minister Bourgeois, hoeft immers echt niet naar Marokko om starterspakketten uit te delen. Er is hier in Vlaanderen nog genoeg werk aan de winkel om de vele integratieproblemen op te lossen en de vele tienduizenden werklozen aan een baan te helpen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Voorzitter, ik wil twee dingen toevoegen aan het antwoord van de minister, dat we uiteraard volledig steunen. Eerst en vooral, discriminatie is ontoelaatbaar. Daarover zijn we het allemaal eens. We kunnen niet toelaten dat mensen niet aan een baan geraken door hun huidskleur, hun naam of wat dan ook. Ten tweede, en wat minstens even belangrijk is, in de toekomst zullen we iedereen nodig hebben op onze arbeidsmarkt. We hebben die studie van professor Sels enkele maanden geleden al besproken.

Dan hebben we het over die 55-plussers, over jongeren, gehandicapten en zeker ook die allochtone werknemers. We moeten die betrekken bij die arbeidsmarkt.

Maar hoe doen we dat precies? De aanpak van de minister, waarover in de commissie trouwens heel wat consensus was, is om dat te doen door de talenten en gebreken van elke persoon individueel te onderzoeken. De begrippen ‘allochtoon’, ‘gehandicapte’ of ‘vijftigplusser’ zijn niet in één beleidsmaatregel te vatten. We moeten zorgen dat we kunnen uitreiken naar elk individu.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Ik wil mij even richten tot de heer Van Malderen. Ik heb het in mijn vorige actuele vraag gehad over een bepaalde schijnheiligheid tussen Vlaanderen en de federale overheid. Uw eigen federale minister van Werk, Monica De Coninck, zegt het volgende: “We moeten kandidaten aantrekken die opgeleid zijn en een diploma hebben, zoals ze in Canada of Australië doen, en die een ander profiel hebben dan de mensen die vandaag naar België komen. Momenteel trekken we vooral mensen aan die in een ander land reeds afgewezen werden.” En ten slotte zegt ze: “We moeten een duidelijke economische migratiepolitiek hebben.” Dat is de realiteit, mijnheer Van Malderen. Het zijn niet mijn woorden, uw eigen sp.a-minister heeft dat verklaard in het federaal parlement en in de krant.

Daar ligt de kern van het probleem. We moeten beginnen met de intake. In de commissie lacht u als ik verwijst naar onder andere Canada en Australië, maar uw eigen minister bevestigt dat nu, en dat doet mij plezier. Dat is het echte probleem. Daar moeten we mee starten, en niet achteraf een pleister op een houten been leggen. We moeten aan de oorzaak werken. Dat is de essentie. (*Applaus bij LDD*)

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Zamouri, ik ben blij dat u het belang van interim erkent. We mogen uiteraard het kind met het badwater niet weggooien. Ook in die sector zal er discriminatie zijn, maar elementen als mystery shopping en andere zijn zaken die wij in Vlaanderen niet kunnen of mogen gebruiken, maar gewoon ook niet willen gebruiken in deze zaak. Wat wij doen, is controle op de databanken, zoals we dat moeten en kunnen doen.

Subsidiëren op basis van resultaten zou mijns inziens geen goede zaak zijn. In sommige gevallen misschien wel, zoals met betrekking tot werkgevers- en werknemersorganisaties die de EAD-projecten doen. Daar ga ik zoeken naar doelstellingen en resultaten die zij zelf kunnen halen. Met betrekking tot een bedrijf moet je blijven zeggen dat je wel kunt sensibiliseren om ervoor te zorgen dat zij die stappen zetten. Een eerste basis is sowieso een human-resourcesbeleid dat oog heeft voor diversiteit. Dat is een goede start. Pas subsidies geven als men iemand aanneemt, is volgens mij verkeerd. Het moet in het bedrijf doorgedrongen zijn, vanaf de top. De eerste stap is er, de rest moet daaruit voortvloeien.

Mijnheer Watteeuw, mijn antwoord was duidelijk, maar ik zal het nog eens herhalen: neen aan dwingende maatregelen, ja aan focus, maar in een compleet loopbaanbeleid, en ja aan resultaten, maar niet in detail, zoals soms gevraagd wordt.

Mijnheer Van Malderen, er zijn inderdaad vooroordelen tegenover allochtonen en vijftigplussers. Hoe kun je die wegnemen? Door te blijven informeren en sensibiliseren. En waar we duidelijk kunnen bewijzen dat er discriminatie is, moeten we optreden. Ik zal de hand uitsteken. Ik ben blij dat u dat mee zult steunen. We kunnen misschien samen naar Monica De Coninck gaan om te bekijken op welke manier dat kan gebeuren.

Mevrouw Fournier, ik heb de cijfers niet bij. Stel de vraag nog eens in de commissie. Ik zal tegen dan bekijken of daar nog iets gevonden is.

Mijnheer Janssens, u spreekt over de taal. We hebben het dinsdag naar aanleiding van twee vragen van mevrouw Turan gehad over mogelijke oorzaken waardoor bijvoorbeeld veel minder allochtone vrouwen op de arbeidsmarkt zijn. Hoewel de werkbaarheidsgraad de afgelopen acht, negen jaar serieus gestegen is, is er toch nog een enorme kloof. Dan zie je dat

er bijvoorbeeld bij het model waar sommige mensen voor kiezen, zeker bij de eerste generatie vrouwen, een groot verschil is met mannen. De eerste generatie vrouwen werkt veel minder, terwijl de eerste generatie mannen evenveel werkt. Dat zijn cijfers, ik geef daar geen oordeel over. Dat zijn elementen die meespelen.

En ja, talenkennis is ook een element. We zien immers dat heel veel mensen die zich op de arbeidsmarkt willen begeven, de taal niet machtig zijn. We doen daar iets aan in de mate van het mogelijke. Het migrantenbeleid is geen bevoegdheid die wij hebben, dat weet u. Wij voorzien ondertussen in een taalopleiding bij de VDAB. We proberen om de mensen die hier zijn en die willen werken, maximaal naar de arbeidsmarkt te brengen.

Mijnheer Diependaele, uiteraard hebt u gelijk, we gaan voor een individuele benadering, want iedereen is een unieke persoon. Er is zeker en vast nood aan blijvende sensibilisatie en aan bestraffing als er dingen gebeuren die niet kunnen gebeuren, maar laten we daarvoor ons maatpakbeleid, onze individuele aanpak niet veranderen, want daarmee zullen we meer bereiken dan we de afgelopen tien jaar hebben bereikt. Daar ga ik voor, in overleg.

Ik sta altijd open voor elk goed idee, zeker ook vanuit het Minderhedenforum, dat past binnen onze visie. Ik zal de ideeën zeker bekijken, maar zoals het nu naar voren werd gebracht, wijkt het advies wel wat af van de visie van ons Vlaams beleid.

Mevrouw Khadija Zamouri: Minister, ik begrijp alle reacties hier en ik kan overal wel ongeveer inkomen, behalve in de reactie van de collega uiterst rechts die continu zit te kloppen op “ze kunnen geen Nederlands spreken”. Het gaat hier over hooggeschoolden! Dat is het nieuwe element. Ik schaam me dood omdat Vlaanderen onderaan bengelt in Europa. Ik schaam me daar persoonlijk voor. Ik hoop werkelijk dat u er binnen uw maatpakwerk in zult slagen. Ik geloof voor een groot stuk in maatwerk, maar dat is niet genoeg. We mogen de discriminerende factor binnen dit geheel niet uit het oog verliezen, want er is discriminatie in het spel en die is heel moeilijk te vatten. (*Applaus bij Open Vld*)

De heer Filip Watteuw: Minister, u hebt oog voor diversiteit, u pleit voor een diversiteitsbeleid, maar u hebt geen oog voor discriminatie en u schiet tekort op het vlak van discriminatiebeleid. U bent iemand die goedkeurend en welwillend toekijkt bij de inspanningen van een aantal werkgevers. U moet dat doen, dat is heel goed, maar er is duidelijk meer nodig. We stellen vast dat de nationaliteitskloof hier in Vlaanderen drie keer dieper is dan het gemiddelde van de EU. Dat is een bittere vaststelling, daar moet iets tegen gedaan worden. Dat betekent dat u daadkracht moet tonen, dat u ervoor moet zorgen dat er verandering optreedt voor de allochtone Vlamingen. Ik hoop dat de kracht van verandering ook voor hen geldt.

De heer Bart Van Malderen: Mijnheer Sabbe, ik ben het volledig eens met Monica De Coninck, u slaat de bal mis. Uw verhaal over migratie heeft in essentie niets te maken met onze bekommernis om in Vlaanderen alle aanwezige talenten aan te boren. Het gaat over mensen van allochtone afkomst, en sommigen zijn ondertussen van de derde of vierde generatie, ze zijn hier geboren. Het gaat over mensen met een handicap. En het gaat over ouderen.

Minister, dat vergt inderdaad maatwerk, maar we moeten ook heel gericht de centen inzetten die we hebben. Ik ga er volledig mee akkoord dat het goed zou zijn dat meer bedrijven inzetten op een HR-beleid binnen het bedrijf. Ik ben er ook zeker van dat daar binnen de kmo-portefeuille en het Hermesfonds op ingezet kan worden. De middelen die we inzetten om te komen tot een evenredige arbeidsdeelname, moeten we daar inzetten waar de zwaksten op de arbeidsmarkt zich bevinden. De kansengroepen zijn gekend, we willen er verder op inzetten.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Erik Tack tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake het al dan niet verlenen van kwijting aan de Dexia-bestuurders

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Voorzitter, minister-president, zoals u zonder twijfel weet, is het deze namiddag verzamelen geblazen bij Dexia. Er is een algemene vergadering waar niet alleen zal worden gestemd over de jaarrekening 2011, maar waar normaliter ook het al dan niet kwijting verlenen aan de bestuurders van Dexia ter sprake moet komen.

Dat de rol van de Vlaamse Regering hierin toch niet onbelangrijk is, mag blijken uit het feit dat Vlaanderen in 2008 een inspanning van 500 miljoen euro heeft geleverd om Dexia een eerste keer te redden. Minister-president, dat bedrag noemde u enkele dagen geleden een heel belangrijke som. Dat geld kwam uit het Toekomstfonds, van Luxemburgse sicav's (société d'investissement à capital variable) en nog wat restjes uit de conjunctuurprovisies van 2007 en 2008. Die 500 miljoen euro heeft gemaakt dat Vlaanderen nu ook een beetje eigenaar is van Dexia of wat daar nog van overschiet.

U hebt gezegd – ik heb dat meerdere keren gelezen – dat u een duidelijk signaal zou geven, bij het al dan niet verlenen van een kwijting aan de bestuurders. Voor mij betekent dat: kwijting of geen kwijting, maar niets ertussenin. Wat blijkt nu? De federale overheid gaat kwijting geven, Wallonië zou zich onthouden en u wilt uitstel. Pas op, zegt u, als ze ons geen uitstel geven, gaan we tegen stemmen. Dat lijkt me heel wat anders dan een duidelijk signaal. Dat is een beetje chantage. Dat is zo van: hou me tegen of ik bega een ongeluk. Of u weet eigenlijk niet goed wat u moet doen, of u komt niet goed overeen met uw coalitiepartners.

Ik zou van u graag vernemen wat dat nu eigenlijk betekent, minister-president. Is dat nu een duidelijk signaal? Voor mij is het allesbehalve een duidelijk signaal.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, dit is een duidelijk standpunt en het is een duidelijk signaal. Ik zal dat even toelichten. De Vlaamse Regering heeft zeer grondig van gedachten gewisseld, niet wegens onze aanzienlijke bijdrage van 2008 van 500 miljoen euro, maar ook omdat we rekening moeten houden met de beursgenoteerdheid en alle effecten die onze stelling tot gevolg kan hebben. We hebben de jaarrekening, het jaarverslag en het verslag van de commissaris-revisor grondig gelezen en daarover juridisch advies ingewonnen. Het kernkabinet van de Vlaamse Regering heeft daarstraks een standpunt geformuleerd. Onze vertegenwoordiger in het Toekomstfonds is daarmee naar de algemene vergadering getrokken. Hij zal daar een stemverklaring afleggen en stemmen navenant die verklaring.

Ik deel u ons standpunt mee. We kunnen de jaarrekening goedkeuren. De jaarrekening is opgemaakt volgens de boekhoudkundige regels. De commissaris-revisor heeft dat bekeken. Naar boekhoudkundige normen is er geen reden om de jaarrekening niet goed te keuren.

De tweede discussie die we gevoerd hebben, ging over de kwijting van de bestuurders. We hebben in het jaarverslag en het verslag van de commissaris-revisor passages aangetroffen die – wat ons betreft – een antwoord moeten krijgen. Er staat bijvoorbeeld in dat er 'gehernegocieerd' wordt over de garanties en over de kostprijs van die garanties. Er staat in dat als het kapitaal vermindert, een aantal ratio's een andere verhouding zullen krijgen. Er staat dat het behoud van de banklicentie van essentieel belang is, en dat daar een vraag bij kan worden gesteld. Er staat dat als de vergoeding voor de garanties verandert, het businessplan ook verandert. De goedkeuring van de Europese Commissie vormt dan een element. Voor ons zijn dit pertinente vragen waar we een antwoord op wensen. In die omstandigheden, mijnheer Tack, is het gebruikelijk om uitstel te vragen – en hopelijk te krijgen – van de kwijtschelding van de bestuurders.

Ik kan een heel concreet dossier aanhalen dat u allemaal na aan het hart ligt, namelijk dat van de Gemeentelijke Holding. Daar vindt binnenkort een algemene vergadering plaats. Het punt van charge of decharge van het bestuur is daar niet eens geagendeerd. Het college van vereffenaars meent dat eerst de audit en nog andere zaken moeten worden uitgeklaard.

Ik kan nog naar andere banken verwijzen waar dit is toegepast. Dit is een normale houding in zulke omstandigheden.

Nee, dat heeft niets met politiek te maken, maar wel met een grondige overweging.

Gezien het belang van onze houding wil ik nog twee zaken zeggen. Door uitstel te vragen van de beslissing van kwijting van de aandeelhouders, willen we de vordering behouden om die later, als bepaalde zaken duidelijk worden, alsnog in te zetten. Als er geen uitstel komt van de beslissing van kwijting van de bestuurders, kunnen we onmogelijk goedkeuring geven aan de kwijting van de bestuurders, mocht dat punt in tweede instantie op de agenda worden geplaatst.

De heer Erik Tack: Minister-president, ik kan een kleine glimlach niet onderdrukken, alhoewel die misschien niet echt op zijn plaats is. Ik denk dat u rond de pot draait. U geeft een aantal argumenten aan die weinig te maken hebben met het al of niet decharge kwijting geven aan de bestuurders. U wilt gewoon tijd kopen omdat u met de coalitiepartners niet goed overeenkomt, en niet goed weet welke weg u uit moet.

Bovendien is het heel eigenaardig dat u al die vragen wilt stellen, en dat federaal minister Vanackere al die informatie niet nodig heeft om een standpunt te bepalen. De Federale Regering heeft dat blijkbaar niet nodig en dat roept vragen op. Als u vragen hebt en niet zeker bent, als u belangen gegarandeerd wilt zien, stem dan gewoon tegen. Dan kunt u nadien nog altijd bekijken wat u doet, of u een vordering instelt of niet. Dat is dan ten minste een duidelijk antwoord. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister-president, de Vlaamse Regering heeft 500 miljoen euro in Dexia gepompt. Daar schiet nog 15 miljoen euro van over. Een kwijting, een decharge gaat over de beslissingen van de bestuurders in het verleden. Ik zie niet goed in hoe die bijkomende informatie uw beslissing kan beïnvloeden. Als die banklicentie blijft, zult u ze dan wel decharge geven? Als opnieuw wordt onderhandeld over die garanties, zult u dan wel decharge geven?

De voorzitter van de commissie, Eric Van Rompuy, heeft het heel duidelijk gezegd: “Nie mal wieder.” We hebben de grootste financiële meltdown uit de Belgische geschiedenis. Er zijn verantwoordelijkheden. De verantwoordelijkheden kunnen aan die mensen onmogelijk worden kwijtgescholden.

Minister-president, als u zegt: “We stellen het uit”, is dat dan een onthouding of is het nee?

De voorzitter: Mijnheer Vereeck, wat is uw laatste vraag aan de minister-president?

De heer Lode Vereeck: Wat was mijn eerste vraag? Kunt u die nog eens herhalen?

De voorzitter: U hebt verschillende vragen gesteld. Ik hoef die niet te herhalen, u kunt dat nalezen in het verslag. Het reglement zegt één vraag. De laatste vraag is voor de minister-president.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister-president, ik ga volledig akkoord met degenen die zeggen dat een kwijting een slag in het gezicht zou zijn van de belastingbetaler. U hebt een beslissing genomen om uitstel te vragen en dan eventueel geen kwijting te geven. Sommigen zeggen dat dat een moedige beslissing is. Het is vooral een slimme en sluwe beslissing.

U zegt dat er een aantal onduidelijkheden zijn die moeten worden uitgeklaard. De vraag is dan onder welke voorwaarden u wel een kwijting wilt geven. Ik denk dat er in geen geval een kwijting kan worden gegeven aan de bestuurders van Dexia. Die stelling zou het enig mogelijke standpunt zijn dat echt moedig is.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Tack, ik heb respect voor uw glimlach, maar ik ga er ook van uit dat iedereen de elementen van dit dossier heeft bekeken of kent, en ook het juridisch kader dat daarbij hoort: artikel 79 van het vennootschapsrecht dat de mogelijkheid geeft van een vordering en de problematiek van kwijting regelt. Het is niet zo dat hier geen duidelijk standpunt is ingenomen.

Mijnheer Van Hauthem, u moet de artikelen maar eens nalezen en ook kijken naar wat in de praktijk gebeurt. Ik kan u een aantal andere dossiers geven waar men in gelijke omstandigheden de kwijting heeft uitgesteld. Ik doe hier niet aan politiek, dit is ernstig genoeg om een weloverwogen standpunt in te nemen. Dat standpunt is dat we uitstel vragen van de beslissing om de bestuurders een kwijtschelding te geven, en dat we, als dat niet gebeurt en men de kwijtschelding vraagt, dat niet zullen goedkeuren.

Op dit ogenblik kan de raad van bestuur niet op al die vragen antwoorden. Ook de Federale Regering zal antwoorden moeten aanbrengen. Die zijn essentieel om de continuïteit van de werking van Dexia Holding te waarborgen. Onze 500 miljoen euro – die vandaag, afgaande op de beurswaarde, is verminderd tot 15 tot 20 miljoen euro – willen wij zo goed mogelijk redden. Rebus sic stantibus zullen wij, op basis van de ondernomen acties, op de nieuwe algemene vergadering onze positie opnieuw bepalen.

Dit is een heel delicaat dossier. Volgens de heer Watteeuw nemen wij een sluw standpunt in. Dat is het niet. Het is een wijs standpunt, met inachtnaam van alle elementen en rekening houdend met ons aandeelhouderschap van 2 procent.

De heer Erik Tack: Minister-president, u hebt hier bewezen dat de aanval de beste verdediging is. U zegt dat u in dit geval niet aan politiek doet. Wel, ik denk dat u hier écht aan politiek hebt gedaan. U hebt niets anders gedaan dan rond de pot draaien en u weren als een duivel in een wijwatervat. Ik heb begrepen dat u alle elementen opnieuw zult bekijken en dat uiteindelijk dat ‘neen’ misschien toch nog een ‘ja’ wordt. Wij zullen zien wat het wordt. Maar wij zijn erg ongerust. Ons standpunt is duidelijk: wij willen niet dat een kwijting wordt verleend aan mensen die met het geld van de aandeelhouders hebben gespeeld. Zij hebben op een onverantwoorde manier geknoeid, maar zouden nu hun verantwoordelijkheden ontlopen. Ik weet dat dit sterke woorden zijn, maar ik sta met die visie niet alleen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Hermes Sanctorum tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het Limburgs Klimaatfonds en een mogelijke uitbreiding ervan naar heel Vlaanderen

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, minister-president, collega's, Limburg wil tegen 2020 klimaatneutraal zijn. Dat is een mooie ambitie. Om daartoe bij te dragen, wil men een Klimaatfonds opstarten waarmee investeringen in een klimaatbeleid kunnen gebeuren. Wie aan dat fonds participeert, zal een interest ontvangen. Dat is een interessant initiatief. Verdient het geen navolging in Vlaanderen? Ik weet natuurlijk ook dat er een Vlaams Klimaatfonds bestaat, maar dat is nog iets anders. Daarin worden de opbrengsten van de

veiling van emissierechten verzameld. Wat ik beoog, is een instrument om privékapitaal te mobiliseren ten voordele van het klimaatbeleid.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, ook ik las het bericht daarover in de krant. Wij vragen de informatie op, en hoop die zo snel mogelijk te krijgen. Wij zullen nagaan hoe de zaak er in concreto uitziet en hoe men het rendement wil verzekeren. Ik wil ook niet vooruitlopen op de conclusies van de commissie die zich heeft gebogen over de Gemeentelijke Holding over de positie die gemeenten in commerciële activiteiten nog kunnen innemen. Want als ik me niet vergis, is Nuhma een nv waarin gemeenten participeren. Ten slotte wil ik zeggen dat ik er altijd in geïnteresseerd ben om kapitaal bij elkaar te brengen. In dit geval gaat het over een zeer belangrijke doelstelling.

Zodra wij de nodige informatie hebben ontvangen, zullen de betrokken ministers – minister Lieten, die de voogdij over de Limburgse Reconversie maatschappij (LRM) uitoefent, minister Schauvliege en ikzelf – daarover in de plenaire vergadering of de commissie met u verder van gedachten wisselen. U begrijpt dat ik in afwachting niet kan reageren op krantenartikels, maar ik wil wel het engagement aangaan om het dossier serieus te bekijken en daarover met het parlement te discussiëren.

De heer Hermes Sanctorum: Minister-president, ik bedank u alvast voor het feit dat u dit in overweging neemt. U moet voor mij niet reageren op krantenartikels, maar het systeem van groene obligaties bestaat eigenlijk al op het federale niveau. Het is dus niet zo nieuw.

U weet zeer goed dat de prille groene economie in Vlaanderen onder druk staat, onder meer door de grootschalige besparingsoperaties op federaal en op Vlaams niveau. Ik geef een voorbeeld. De passiefbouw, die hier nog niet zo lang geleden aan bod kwam, komt in Vlaanderen onder druk te staan, niet alleen doordat de fiscale aftrek op het federale niveau werd afgeschaft, maar ook doordat Vlaanderen in geen enkele compensatie heeft voorzien. Bovendien worden tweeduizend gezinnen die de investering al hebben gemaakt plots geconfronteerd met het feit dat een voordeel is verdwenen. Zij moeten soms zelfs een extra lening aangaan om uit de kosten te komen. Dit is dus totaal geen stabiel investeringskader. Minister-president, ik roep u op om op Vlaams niveau een systeem uit te werken om in budgettaire krappe tijden dat private kapitaal te mobiliseren.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, alle financiële middelen die kunnen bijdragen tot groene investeringen in onze economie zijn welkom. Maar daarvoor moeten we ook naar Europa kijken. Binnenkort start op Europees vlak de discussie over de projectobligaties en over de meerjarenbegroting 2014-2020 van de Europese Commissie. We moeten ervoor zorgen dat die projectobligaties en die meerjarenbegroting ook specifiek inzetten op de vergroening van onze economie omdat dat de investeringen en de besparingen van morgen zijn. Als we onze economie energiezuiniger kunnen maken, kunnen we het oplopen van de kosten in de toekomst afremmen. We weten allemaal dat we anders het slachtoffer worden van de volgende bokkensprongen op de internationale energiemarkten.

Alle middelen die we kunnen aanboren voor meer investeringen in de vergroening van de economie zijn dus welkom. Daarom waardeer ik ook dat u het Limburgse initiatief zult bekijken met het oog op een eventuele toepassing ervan op het Vlaamse niveau.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Ik las vandaag ook in de krant over het Limburgse initiatief. Maar, minister-president, ik zou er toch niet meteen een voorbeeld aan nemen, want het rendement dat wordt gegeven voor de beleggers bedraagt 1 procent meer dan het rendement van een spaarboekje. Dat betekent netto 1,58 procent. De mensen die zo zot zijn om daarin te investeren, krijgen zelfs hun inflatie niet gecompenseerd. Dat zal dus niet werken.

Daarenboven weet u ook dat onze groene stroom via de groenestroomcertificaten de energiefactuur steeds verder opdrijft. U moet dat toch eens rustig bekijken.

Terzijde nog dit. Nuhma, inderdaad de Limburgse nutsholding of nutsmaatschappij, heeft zich geëngageerd in zodanig risicovolle participaties dat zelfs de Limburgse Reconvertie-maatschappij (LRM) er niet aan durfde. Dan denk ik dat we inderdaad over de schreef gaan. Dat is natuurlijk niet het geval met het Limburgs Klimaatfonds, dat een gegarandeerd bruto rendement van 2 procent geeft.

Ik merk nog even op dat u niet hebt geantwoord op mijn vorige vraag. Ik stel die dus opnieuw: zult u decharge geven als de banklicentie blijft?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes: Voorzitter, we moeten dit initiatief in een groter geheel zien. De gedeputeerde heeft ongeveer een jaar geleden het initiatief genomen om Limburg CO₂-neutraal te maken. Daarvoor worden heel wat stappen gezet. Er is met alle burgemeesters een contract afgesloten. Zo werken ook de gemeentebesturen daaraan mee. We moeten dit in dat kader zien.

We trachten het draagvlak om als provincie CO₂-neutraal te worden te vergroten door ook het publiek erbij te betrekken. Als je er als politicus in slaagt om een dergelijk statement te maken – CO₂-neutraliteit is een statement – en om daar de ruime bevolking bij te betrekken, een bevolking die dan ook een rendement krijgt voor de investeringen die zij mee doet, dan verdient dat onze steun. Wij hebben toch altijd gezocht naar een manier om iedere inwoner coöperatief mee te laten profiteren van de groene energie? Op deze manier zou dat kunnen. Daarom moeten we dit allemaal mee ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Voorzitter, dit is zeker een lovenswaardig initiatief. Dergelijke projecten moeten zeker worden gestimuleerd. Ze helpen immers de burger echt actief bij groene projecten en groene investeringen te betrekken. Volgens ons ligt de rol van de overheid veeleer bij de lokale overheid. Dit bestuursniveau staat immers dicht bij de burger. De lokale autonomie speelt hier mee.

Minister-president Kris Peeters: Mevrouw Claes, u hebt terecht gesteld dat de Limburgse ambitie CO₂-neutraal te worden een prachtige ambitie is. De wijsheid komt uit het Oosten. Ik kan enkel toejuichen dat deze prachtige provincie deze ambitie heeft verwoord en in daden heeft omgezet.

Mijnheer Sanctorum, ik ken de problematiek van de passiefwoningen. De beslissingen van de federale overheid hebben heel wat problemen veroorzaakt voor de mensen die een passiefwoning hebben gebouwd. Ik ben me daarvan bewust. Ik wil onderzoeken of dit een oplossing kan zijn. Dit geldt ook voor de opmerkingen van de heer Martens over wat in de pijplijn van de Europese Commissie zit.

Mijnheer Vereeck, u hebt terecht naar het rendement verwezen. We moeten verder onderzoeken of die projecten succesvol zullen zijn. U hebt een rendement aangehaald. Ik zal dat nader bekijken op basis van documenten en niet op basis van wat in krantenartikels is verschenen. We kunnen hier later nog eens op terugkomen.

Mevrouw Eerlingen, de autonomie van de gemeenten is natuurlijk al sinds Napoleon een belangrijk gegeven. In de commissie Financiën zal allicht een voorstel van resolutie worden opgesteld over welke participaties de gemeenten in de toekomst allemaal nog kunnen aangaan of het best niet langer aangaan. Ik kijk hiernaar uit.

De heer Hermes Sanctorum: De heer Vereeck staat duidelijk heel sceptisch tegenover dit initiatief. Ik wil er echter op wijzen dat het fameuze Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost, een federaal systeem dat naar Vlaanderen zal worden overgeheveld, eigenlijk

ook volgens dat systeem werkt. De leningen worden gefinancierd door middel van obligaties. Dit systeem is succesvol gebleken. (*Opmerkingen van de heer Lode Vereeck*)

Ik ken het exacte rendement niet van buiten. Dat zou ik eens moeten nakijken. Het heeft in elk geval veel succes gehad. De fameuze groenestroomcoöperaties in Vlaanderen, die een rendement van 5 tot 6 procent halen, werken ook volgens het model van het Limburgs Klimaatfonds.

Minister-president, ik ben blij dat u zich ertoe engageert dit verder te onderzoeken. U moet echter beseffen dat wij dit zeer goed zullen opvolgen. We zullen u interpellieren en om een stand van zaken vragen. We hopen dat u een positief initiatief zult nemen. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stand van zaken in het dossier afbouw terbeschikkingstelling onderwijs

ACTUELE VRAAG van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stand van zaken betreffende de tbs-regeling in het onderwijs

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, mijn actuele vraag heeft betrekking op de zogenaamde tbs. Dat staat niet voor 'te brave senioren'. In dat geval zou het over mij gaan. Het gaat hier om de terbeschikkingstelling van leerkrachten die vanaf 58 jaar genieten van een Vlaamse versie van het brugpensioen.

In februari 2012 heeft de Vlaamse Regering de afschaffing van de tbs-regeling aangekondigd. De vakbonden waren toen heel boos en dreigden met een staking. De Vlaamse Regering heeft die staking kunnen verhinderen door te beloven onderhandelingen te voeren over overgangsmatregelen voor de leerkrachten die al dicht bij de tbs staan.

We hebben vernomen dat minister Smet heel dicht bij een akkoord met de vakbonden stond. De Vlaamse Regering heeft afgelopen vrijdag echter een marathonvergadering gehouden. De regeling die bijna met de vakbonden zou zijn overeengekomen, zou daar zijn afgeschoten. De N-VA en de rechtse CD&V, wat dit ook moge betekenen, zouden tegen zijn.

Bovendien werd in de pers gezegd dat er ook een revanchegevoel meespeelt bij de N-VA en CD&V. Zij voelen zich gepakt, gevloerd door de nieuwe regeling van de miserietaks of verdeeltaks. Dat heeft voor vertraging gezorgd en grijpt zwaarder in op hun kiespubliek.

Tegen 15 mei moeten de leerkrachten weten wat ze gaan doen. Minister, lopen die onderhandelingen inderdaad spaak? Wat is de reden van de onenigheid in de Vlaamse Regering?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord

Mevrouw Kathleen Deckx: We hebben in december vernomen dat de vervroegde pensioenleeftijd van de burgers moet worden opgetrokken. Er is dan ook een beslissing over de tbs-regeling genomen. Die wordt afgeschafte, behalve voor kleuterleidsters op de leeftijd van 58 jaar.

Het parlement heeft aangedrongen op sociaal overleg. We hebben een motie ingediend en aan de minister gevraagd om dat overleg op te starten zodat we zo snel mogelijk tot een besluit kunnen komen rekening houdend met overgangsmatregelen voor leerkrachten die heel binnenkort onder die tbs-regeling zouden vallen. Verder was het de bedoeling te zoeken naar stimulansen om oudere leerkrachten te overtuigen om langer en gemotiveerd aan het werk te blijven.

De heer Bouckaert legt vandaag de nadruk op onenigheid in de Vlaamse Regering. Minister, ik heb dat artikel ook gelezen. U zult daar wellicht ook een antwoord op geven. Mijn zorg gaat vooral uit naar al die leerkrachten die momenteel in onzekerheid leven. Met het oog op 15 mei zou ik u willen vragen of u een stand van zaken kunt geven in dit dossier. Heel wat mensen moeten immers belangrijke beslissingen nemen. Verder moeten ook de scholen zicht hebben op hun personeelsbeleid vanaf 1 september.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Er wordt veel gezegd. Soms frons ik dan mijn wenkbrauwen, soms niet. Soms word ik dan een beetje geïrriteerd, zoals vanochtend op de radio. Een krant schreef dat de voorstellen van het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO) over de hervorming van het secundair onderwijs mijn voorstel zouden neersabelen, terwijl ze daar eigenlijk een bevestiging van zijn. In zo'n geval raak ik soms geïrriteerd.

Wat is er nu aan de hand? De Vlaamse Regering heeft een standpunt ingenomen waarover we de volgende dagen verder zullen onderhandelen met de vakbonden. Ik vind ook dat de mensen in het onderwijs duidelijkheid moeten krijgen. Dat moet gebeuren voor 1 juni omdat de scholen zich dan kunnen organiseren en de nodige aanvragen kunnen indienen. Het dossier van de tbs zal de komende dagen hopelijk op een correcte manier en in onderhandeling met de vakbonden kunnen worden afgerond. De Vlaamse Regering heeft altijd gezegd dat de beslissing over de tbs behouden moet blijven. De overgangsmaatregelen, het wachtgeld enzovoort moeten worden besproken in het kader van het loopbaandebat. We zijn daarmee bezig. Ik vraag u dan ook nog een paar dagen geduld. Dan krijgen u, mijnheer Bouckaert, maar vooral de leerkrachten duidelijkheid. Ik ben het ermee eens dat er snel een antwoord moet komen. We bereiden ons daarop voor.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik ben ontroerd dat u de mogelijke onenigheid binnen de Vlaamse Regering zo wilt toedekken. De feiten zijn echter de feiten. In februari is de tbs-regeling afgeschaft. Daardoor is er enorm veel onrust gecreëerd bij de leerkrachten in Vlaanderen, zeker voor de mensen die legitieme verwachtingen koesteren om alsnog van die tbs-regeling te genieten. Dat dossier is nu nog altijd niet afgerond. We horen wel dat er gebakkelei is in de regering. Dat is slecht beleid, dit had al veel langer geregeld moeten worden.

Minister, ik heb de indruk dat u een beetje cavalier seul speelt in die zaken, dus zonder rugdekking van de andere partners in de Vlaamse Regering. U blijkt engagementen aan te gaan waarvoor u nadien misschien wel wordt teruggefloten. Dat politieke spelletje is niet goed voor onze leerkrachten die daarover zekerheid willen.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik heb de indruk dat de heer Bouckaert deel uitmaakt van de regering, want hij weet, beter dan wie ook, wat daar allemaal gebeurt.

Ik wil nog eens benadrukken dat het mijn bekommernis is om te komen tot een regeling voor de Vlaamse leerkrachten. Minister, als u toch nog aan het onderhandelen bent en u zou dat nog niet gedaan hebben, dan zou ik u ook aandacht willen vragen voor de leerkrachten die al in het systeem hadden kunnen stappen maar dat nog niet hebben gedaan. Ik zou u willen vragen dat u hun rechten voor de toekomst vrijwaart. Ik vind dat een heel belangrijk item.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Voorzitter, mijn fractie en mijn partij worden vernoemd en er wordt gezegd dat mijn partij dit vooral vanuit budgettair oogpunt bekijkt.

De onderhandelingen over de tbs-regeling zijn zeer belangrijk, want het gaat ook over de toekomst van het onderwijs. Het gaat niet alleen over een budget, maar het is ook een maatschappelijke discussie die past in het debat over langer werken. Laat me ook vooral de focus leggen op de pedagogische relevantie. Overgangsmaatregelen zijn belangrijk, maar we moeten ook het volledige spectrum van het onderwijs bekijken. Er is een contingent

leerkrachten dat beperkt is. Velen roepen om kleinere klassen. Je kunt bezwaarlijk velen laten uitstromen en weinigen laten instromen en vervolgens kleinere klassen maken.

Het gaat dus niet alleen om budgettaire overwegingen, maar ook over kwaliteit. Ik heb er alle vertrouwen in dat deze onderhandelingen tot een goed einde worden gebracht vanuit de drie belangrijke invalshoeken: de budgettaire, de maatschappelijke en de pedagogische. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister, het gaat er niet over – wat mevrouw Deckx suggereert – of er ruzie is in de regering of niet. Het gaat over het belang van de leerkrachten en van de scholen. Ik vind het dan vreemd dat u in februari een aankondiging doet en paniek en onrust zaait en dat er nu nog altijd geen duidelijkheid is. Leerkrachten willen weten hoeveel zij zullen werken. Nu verkeren ze in complete onzekerheid. Dat gaat toch niet.

Intussen is het half mei. Wat hebt u intussen gedaan om die duidelijkheid te scheppen? Ik vraag me ook af wat u intussen hebt gedaan voor de leerkrachten die hadden gepland om zeer snel over te stappen naar de tbs-regeling, maar dat even hebben uitgesteld in het belang van de leerlingen. Ze weten nu nog altijd niet wat hun statuut is en wat zij mogen verwachten. U moet zeer, zeer, zeer dringend duidelijkheid scheppen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, sommigen die hier een betoog houden, moeten wel eens nagaan wat ze in de loop van de legislatuur over dit dossier verteld hebben en in welke mate ze een consequente lijn aanhouden.

Voorzitter, dit dossier is te belangrijk voor politieke spelletjes: laat dat heel duidelijk zijn. Minister, de motie die we hebben goedgekeurd in het Vlaams Parlement, geeft de lijn aan voor onderhandelingen. De moties en de amendementen die we niet hebben goedgekeurd, geven ook een lijn aan voor de regering en voor de beslissing die ze moet nemen.

Zekerheid voor de mensen die wachten op de beslissing, is bijzonder belangrijk. Ook voor de scholen is dat belangrijk, want het is essentieel dat er op 1 september voldoende leerkrachten in de scholen zijn. Minister, als ik goed geluisterd heb, meen ik te mogen begrijpen dat we op het einde van deze week een beslissing mogen verwachten.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega's, uiteraard willen leerkrachten weten waar ze staan, maar ik denk dat de minister dat ook wel wil weten. Het zal wel zijn dat het geen evidente beslissing is voor de Vlaamse Regering. Ik kan me daar echt wel iets bij voorstellen.

Mijn vraag gaat over het loopbaandebat. U hebt altijd gezegd dat deze beslissing zou passen in het loopbaandebat. Wordt daarover de volgende dagen al iets bekend? Anders wordt er alleen een negatieve beslissing genomen over het beroep van leerkracht en ik denk dat het eerder afraadend zou werken voor toekomstige leerkrachten dan dat het aantrekkelijk zou zijn.

Minister Pascal Smet: Ik heb me de afgelopen maanden, mijnheer Watteeuw, wel degelijk met dit dossier beziggehouden. We hebben eerst opnieuw het loopbaandebat opgestart. Dat moest gebeuren en is ook gebeurd. We hebben dan ook opnieuw over tbs gesproken. Ik heb me laten leiden door de beslissing van de regering, als uitgangspunt uiteraard, maar ook door de redenen die ons ertoe genoopt hebben om die beslissing te nemen. Dat gaat niet enkel om de besparing of het budgettaire aspect, ook de arbeidsmarkt speelt mee, net als het maatschappelijke aspect.

Uiteraard, mijnheer De Meyer, laat ik me ook leiden door een resolutie die is goedgekeurd door meerderheid en oppositie in dit parlement. Mijnheer Bouckaert, ik zou niet zeggen dat ik een cavalier seul ben, als ik op basis van die principes de onderhandelingen voer. Ik voer die

onderhandelingen vanuit een rechtvaardig en redelijk oogpunt, maar ook heel duidelijk vanuit de beslissing die de regering heeft genomen.

Wij zullen, als we de beslissing over tbs moeten nemen, niet over het hele loopbaandebat kunnen beslissen. Daarvoor hebben we meer tijd nodig. Ik hoop dat we het verder kunnen zetten. Het loopt op dit moment. We moeten nu eerst die duidelijkheid over tbs geven en dan uiteraard meteen verder gaan in het loopbaandebat. Het blijft mijn ambitie om daarover de komende maanden duidelijkheid te kunnen geven.

Ik ben het absoluut eens met degenen die vinden dat we zo snel mogelijk duidelijkheid moeten geven aan de leerkrachten en aan de scholen. Mijnheer Watteeuw, heel concreet, in april zijn er mensen op tbs kunnen gaan. U hebt dat blijkbaar niet gezien, maar het is wel gebeurd. De aanvragen die waren ingediend, zijn daadwerkelijk behandeld in april. In afwijking van onze initiële beslissing hebben we die mensen toch op tbs laten gaan.

We zullen zo snel mogelijk duidelijkheid verschaffen. Ik hoop dat we dat kunnen doen in goede en redelijke onderhandelingen met de vakbonden en alle partners rond de tafel. Zodra er nieuws is, twijfel ik er niet aan dat u dat via de geëigende kanalen zult vernemen.

De heer Lode Vereeck: Vrijdag, minister?

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, het is juist dat u zich laat leiden door de resolutie van het Vlaams Parlement, maar die resolutie geeft algemene regels. Naargelang de gedetailleerde regeling voor tbs, kan dat toch honderduizenden en miljoenen euro's schelen. Dat is natuurlijk niet uitgewerkt in de resolutie.

Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat u een regeling hebt getroffen met de vakbonden en dat die dus echt wordt teruggefloten door de regering. Minister Muyters is ook kwaad omdat hij in zijn miserietaks 10 miljoen euro heeft gemist door de vertraging die te wijten is aan de socialistische coalitiepartner.

Ik verwijs naar de vraag van mevrouw Helsen straks. U speelt ook voor een stuk cavalier seul voor de hervorming van het secundair onderwijs. 'Mensen doen schitteren' hebt u uitgevaardigd en nu vertelt de hoofdspeler in het secundair onderwijs, goed voor 75 procent van de leerlingen, daarover toch fundamenteel andere dingen. Ik ben voor de afschaffing van tbs, maar ik zou toch één uitzondering maken, namelijk dat de Vlaamse Regering ter beschikking wordt gesteld. (*Rumoer*)

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik begrijp dat u aan het werk bent. Ik wens u heel veel succes, zodat u snel kunt landen. Mijnheer De Meyer, u weet blijkbaar meer dan de anderen hier. Ik hoop dat u gelijk hebt en dat er vrijdag inderdaad een concreet antwoord komt op de vele vragen die in het onderwijsveld leven. Ik dank u.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de ongekwalificeerde uitstroom en het aantal vroegtijdige schoolverlaters in het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, collega's, recent cijfermateriaal dat is opgevraagd door onze collega's in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement leert ons dat er een schooluitval is in het Nederlandstalige secundair onderwijs in Brussel van 20 procent. Dat betekent dat één op de vijf van onze scholieren in Brussel geen diploma haalt.

In vergelijking met de rest van Vlaanderen is dat het dubbele. In Vlaanderen is het dus gehalveerd.

Belangrijk daarbij is dat we ook even kijken naar de taalgroep die het Nederlands niet als thuistaal heeft. Het aandeel van die taalgroep in die uitstroom bedraagt namelijk 40 procent. Taal en het taalverhaal binnen het onderwijs lijkt toch zijn rol te spelen.

Cijfers zijn cijfers en worden pas interessant als je trends bekijkt. In de Europese context doet men het beter inzake schooluitval. Zo wordt de schooluitval in Nederland, een voorbeeld waar we toch naar opkijken, beperkt. De cijfers worden daar gehalveerd doorheen de jaren.

Het gaat om onderwijscijfers in Brussel. Niet langer dan anderhalf jaar geleden, in oktober 2011, bespraken we hier het debat over kansarmoede en de schrijnende cijfers voor Brussel. Toen heeft de N-VA reeds de rol van het onderwijs, de mogelijke uitval en de gevolgen daarvan voor kansarmoede en jeugdwerkloosheid aangehaald als elementen die aandacht verdienden.

Minister, wat zijn, in het licht van deze nieuwe cijfers, uw bevindingen? Welke concrete maatregelen stelt u eventueel voor?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De cijfers zijn natuurlijk niet nieuw voor ons, dat weet u. We moeten ze ook wat relativiseren. Het gaat namelijk om stedelijke cijfers. Zo kun je bijvoorbeeld De Lijn ook niet vergelijken met de MIVB. De Lijn bedient heel Vlaanderen en de MIVB is een typisch stedelijk vervoersnet. Dat geldt ook voor het onderwijs. De cijfers die gegeven worden, gelden voor een stad. Als je die op een zinnige manier wilt vergelijken, moet je die bijvoorbeeld vergelijken met Antwerpen en niet Vlaanderenbreed. Daar zijn we het wellicht over eens. Dan zullen de cijfers min of meer gelijklopen.

Wat wel verschillend is, is de aanpak in Antwerpen en Brussel. In Brussel komt het steeds op hetzelfde neer. Er ontbreekt een regierol, een regisseur die alle neuzen in dezelfde richting zet. Dat gaat van gemeentebestuur tot parket en ouders. Dat ontbreekt in Brussel. Het maakt wel een verschil, omdat er geen globaal plan bestaat. Bovendien blijkt dat kinderen kunnen overschakelen van het Nederlandstalig naar het Franstalig onderwijs. Ook dat komt iets te weinig aan bod naar mijn zin. Er zijn kinderen waar we in het Nederlandstalig onderwijs veel tijd in hebben gestoken die dan overschakelen naar het Franstalig onderwijs. Dat lijkt mij niet goed voor hun schoolloopbaan. We kennen daar echter ook de oorzaken van. Zo is er het gebrek aan kennis van het Nederlands als instructietaal, wat niet evident is in een Brusselse context. Met de talennota en met ons plan om vanaf september met onze proefprojecten wetenschappelijk onderbouwd op een andere manier in het basisonderwijs te starten, willen we een antwoord bieden.

Ook in de hervorming van het secundair onderwijs zullen we daar rekening mee houden. We moeten daar dus structureel aan werken.

Ik pleit ervoor dat er vanuit Brussel een duidelijke regisseursfunctie wordt opgenomen. Daarbij is het vanzelfsprekend dat het Nederlandstalig onderwijs, hetzij vanuit het ministerie, hetzij vanuit de scholen zelf, een duidelijke partner wil zijn.

De heer Willy Segers: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb ook gezegd dat cijfers slechts cijfers zijn. Je moet ze kunnen plaatsen.

Het Brusselse onderwijsverhaal kennen we. U hebt al ettelijke malen verwezen naar die regierol. Ik wil zeer concreet wijzen op de verantwoordelijkheid van de andere taalgroep in het onderwijs, zeker inzake spijbelbeleid. We hebben daar in de commissie al discussies over gevoerd. De regierol kan er niet zijn als beide taalgroepen de zaken niet op dezelfde manier aanpakken.

Ik verwijs even naar hoe men daar in Nederland in geslaagd is: “De taal- en leerachterstand vanaf de kleuterklas wegwerken, intensievere begeleiding van zorgleerlingen, harde aanpak van spijbelen en meer praktijk op school.” We hebben al aanzetten gegeven, maar indien we die punten kunnen versterken, zullen we wellicht betere cijfers kunnen voorleggen.

De voorzitter: De heer Van Der Taelen heeft het woord.

De heer Luckas Van Der Taelen: Het lijkt wel een recurrent debat. Alles wat hier gezegd is, werd helaas al eens gezegd.

Minister, ik ben ervan overtuigd dat u de materie heel goed kent en dat u zich ten zeerste bewust bent van het gewicht van de uitdaging.

Wat mij verontrust, is dat er in Brussel een demografische explosie bezig is. We spreken er ook regelmatig over. We hebben dat ook al dertig keer gezegd. U wijst weer eens, terecht, op het ontbreken van de regierol in Brussel. Nu is dit in tegenstelling tot een paar andere problemen, een probleem dat wij niet meer voor ons uit kunnen schuiven. Als er nu een uitstroom is van leerlingen zonder diploma, dan valt te vrezen dat dat de volgende jaren niet veel zal verbeteren, omwille van dat kwantitatieve element

U hebt me ook al gesproken over de moeilijkheid om daarover samen te zitten met de Franse Gemeenschap. Ik vraag u nu of er enig licht aan het einde van die zeer donkere tunnel is en of er een teken is vanuit het Brusselse Gewest of de Franse Gemeenschap om daarover te overleggen.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, de cijfers die de heer Segers citeert, komen inderdaad uit een antwoord van collegelid Vanhengel op een parlementaire vraag van mevrouw Bianca Debaets. Het spreekt voor zich dat de 20 procent waarover de collega spreekt, slechts een gemiddelde is. Als je kijkt naar de jongens wier thuistaal niet het Nederlands is, dan zitten we een stuk hoger dan die 20 procent.

Minister, u hebt in uw antwoord al gealludeerd op Antwerpen en Gent. Mijn vraag is heel concreet: kunt u ons dezelfde soort cijfers meedelen voor Antwerpen en Gent? Dat zou ons toelaten om de cijfers voor Brussel waarover we nu zonder exact referentiekader debatteren, beter te kunnen plaatsen. Beschikt u over dezelfde cijfers voor de twee andere grootsteden van Vlaanderen, Gent en Antwerpen?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: De ongekwalificeerde uitstroom in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel is inderdaad zeer hoog. Volgens ons heeft dat twee hoofdoorzaken. De eerste is de algehele druk op de kwaliteit vanwege het grote aantal anderstaligen in de klassen, maar dat is ook zo in de Rand en in andere steden in Vlaanderen. De tweede is de duidelijke correlatie tussen de ongekwalificeerde uitstroom en taalachterstand. Minister, we willen u dan ook voorstellen om een stevig taalbeleid te voeren in het secundair onderwijs, verder gaande dan uw talennota, en ook in te zetten in het secundair onderwijs op taaltests en op taalbadklassen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseeel: Voorzitter, ik wilde dezelfde vraag stellen als de heer Delva, maar ik heb ook nog enkele opmerkingen, als u me dat toestaat.

Ik ben blij dat de heer Segers spreekt over het bestrijden van kansarmoede als noodzaak. Ik wil daar nog een andere noodzaak aan toevoegen. Ik heb wel een boodschap voor de minister van Onderwijs, als die eventjes wil meeluisteren. Dank u.

Ik denk dat bepaalde scholen ondertussen wel best practices kunnen voorleggen. Minister, ik ben aan het woord, al u even wilt luisteren? Een beetje respect voor het parlement zou u niet misstaan, in de plaats van weer te gaan gesticuleren! Dank u, dank u.

Er zijn scholen die wel best practices kunnen voorleggen in de contacten met de ouders. Dat is ook een van de facetten die meer onder de aandacht moeten worden gebracht. Wanneer gaan pubers te slordig om met hun schoolse plicht? Wat kan eraan worden gedaan? De regisseursfunctie is een ding, maar ik denk dat u zich daar niet op mag blindstaren.

De voorzitter: Uw tijd is om, mevrouw Brusseel.

Mevrouw Ann Brusseel: Is mijn tijd om? Kijk eens aan! Dat is jammer! Hoe zou het komen dat mijn tijd om is volgens u?

De voorzitter: U krijgt nog een paar seconden bij, mevrouw Brusseel.

Mevrouw Ann Brusseel: Dank u. Dank u. Fantastisch!

De voorzitter: Ik zeg net dat u een aantal seconden bij krijgt en nu doet u heel lelijk tegen mij!

Mevrouw Ann Brusseel: Voor de poppenkast? (*Opmerkingen*)

De voorzitter: Minister Smet, met een zekere emotie geef ik u nu het woord.

Minister Pascal Smet: Ik zal ook met enige emotie antwoorden. Het is inderdaad een heel ernstige problematiek, daar ben ik het mee eens. Ik heb de cijfers van Antwerpen en Gent niet bij, maar ik kan u wel zeggen dat die in een vergelijkbare grootte liggen. Ook daar is er niets nieuws onder zon, mijnheer Delva. Die cijfers van de grotere steden als Antwerpen en Gent liggen in dezelfde orde als in Brussel, hoewel het hier uitgesprokener is. U zult ook merken in de laatste peilingen die we hebben gedaan, en waar we Brussel extra meenemen om de kwaliteit van het onderwijs te meten, dat er in Brussel meer problemen zijn.

Dat is zo. Dat heeft alles te maken met de taalachterstand die men oploopt. Wat dat betreft, ben ik het eens met de leden die daarop hebben gewezen. In het secundair onderwijs is het eigenlijk al te laat. Men loopt die achterstand op in het basisonderwijs. Dat is deels te begrijpen, omdat die kinderen alleen maar met het Nederlands in contact komen wanneer ze op school zijn, wanneer het Nederlands een formele instructietaal is. Dat is een probleem. Ik heb al heel vaak gezegd dat het Nederlands een knuffeltaal moet worden: als ouders in Brussel kiezen voor het Nederlandstalig onderwijs, dan moeten ze hun kinderen ook in het Nederlands opvoeden. Dat betekent dat ze hen naar een Nederlandstalige vrijetijdclub of jeugdvereniging of sportclub moeten sturen, dat ze hen naar Ketnet moeten laten kijken. Binnenkort zullen ze trouwens veel meer tijd hebben om daarnaar te kijken. Met de talennota willen we duidelijk meer inzetten op die kennis van het Nederlands als middel om te kunnen studeren.

Mevrouw Brusseel, daarnaast is die regiefunctie ook nodig. Ik merk dat Antwerpen kort op de bal speelt wat de spijbelproblematiek betreft. Welnu, in Brussel is dat niet mogelijk, omdat niemand de regie opneemt. Ik vind dat ook heel jammer. We hebben al pogingen gedaan ter zake, maar dat gaat niet echt vooruit.

Mijnheer Van Der Taelen, wat de samenwerking met de Franse Gemeenschap in heel de onderwijsproblematiek betreft, heb ik opnieuw een brief gestuurd naar de minister-president, met de vraag om de taskforce opnieuw bijeen te roepen. Waarom? Ik heb een interview in La Libre Belgique gelezen met minister Simonet, mijn collega van de Franse Gemeenschap. Ik weet niet of u dat ook hebt gelezen. In dat interview zegt ze dat alles onder controle is in Brussel, dat er geen plaatstekort is. Als ik dat lees, doet dat me ook de wenkbrauwen fronsen.

Ik heb de minister-president dus gevraagd die bijeenkomst van de taskforce te organiseren. Hij heeft die regiefunctie. Hij moet ons bijeenbrengen. Het benieuwt me zeer waar die plaatsen bij zijn gekomen. Zijn dat plaatsen in bestaande scholen? Zijn er nieuwe scholen bij? Waar zijn die ingeplant? Dan kunnen we dat vergelijken met de plaatsen waar wij, samen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), die nieuwe scholen bouwen. Gaat het over dezelfde plaatsen, worden dezelfde behoeften daar al dan niet gedekt? Op die manier zullen

we dat beter kunnen plannen. Ik hoop dus dat die taskforce de komende weken bijeenkomt, op basis van concrete informatie, zodat we daarop een antwoord kunnen geven.

Voorzitter, nogmaals, als men in Brussel voor onderwijs wil zorgen, dan volstaat het niet om enkel een plaatsje te creëren voor een kind. Dat kind moet ook kwaliteitsvol onderwijs krijgen. In deze stad is dat een groter probleem dan in andere steden in Vlaanderen, of in de rest van Vlaanderen, omdat die ketenaanpak hier niet is. Alleszins bevestig ik opnieuw dat de Vlaamse Gemeenschap bereid is om mee te spelen in die regiefunctie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. We willen ter zake onze verantwoordelijkheid opnemen en onze kennis en de ervaring die we hebben opgedaan in andere steden delen, om samen vooruit te gaan, in het belang van de Brusselse kinderen. Politieke spelletjes over de vraag wie verantwoordelijk is, interesseren me niet. Het interesseert me niet de bal door te spelen naar de ene of de andere. We moeten dat samen oplossen, en het is onze wil om dat ook te doen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De heer Willy Segers: Minister, wij geloven ook in die ketenaanpak. We hopen dat u daarin slaagt. Alsnog vragen we dat het Nederlandstalig onderwijs, in het kader van dit specifieke Brusselse probleem van de schooluitval, nu al zou doen wat het extra kan doen. De leden hebben al gewezen op de taalproblematiek en de spijbelproblematiek. We willen daar echt op inzetten. We zijn al bezig met de invalshoek van de taal. Het is logisch dat wie de les niet begrijpt, gemakkelijker schoolmoe wordt, gemakkelijker spijbelt, geen diploma haalt, in de jeugdwerkloosheid belandt enzovoort. Dit doorvoeren is dus een sociale prioriteit.

Verder is er de engagementsverklaring en de rol van de ouders hierin. Dan gaat het niet alleen over wat u daarnet hebt geschetst met betrekking tot het taalgebruik, maar zeker ook over die spijbelproblematiek. Daar moet toch aan worden gewerkt. Dat is toch een minimum-inspanning die we zelf zouden moeten kunnen doen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de voorstellen van het Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs inzake de hervorming van het secundair onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, geachte leden, gisteren heeft het katholiek onderwijs zijn voorstel gelanceerd met betrekking tot de hervorming van het secundair onderwijs. Ze hebben daarover ook een mooie brochure uitgebracht, waarin iedereen kan lezen wat hun visie is op die hervorming. Daar is een grondige voorbereiding aan voorafgegaan. Dat hebben ze gisteren aan iedereen duidelijk gemaakt. Ze hebben eigenlijk het secundair onderwijs ten gronde geanalyseerd. Ze hebben mooie cijfers getoond, en daaruit hebben ze toch wel belangrijke conclusies getrokken.

Minister, u zegt dat u volledig op de lijn zit van het voorstel van het katholiek onderwijs, maar als we kijken naar de visietekst die u een hele poos geleden de wereld hebt ingestuurd, zien we wel een aantal verschillen. De belangrijke vraag die nu dus voorligt, is: hoe zult u omgaan met de voorstellen van het katholiek onderwijs met betrekking tot de hervorming van het secundair onderwijs? Die voorstellen geven zowel voor de eerste, tweede als derde graad een heel duidelijke richting aan, leggen de link naar het basisonderwijs en verwijzen ook duidelijk naar het hoger onderwijs.

Er komen in de nota ook een aantal andere elementen naar voren die nieuw zijn. Het is belangrijk om die mee in ogenschouw te nemen, wetende dat heel wat leerlingen in Vlaanderen school lopen in het katholiek onderwijs. Hoe zult u omgaan met de visie van het katholiek onderwijs?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Helsen, wij hebben een eerste oriëntatienota op tafel gelegd. We hebben toen heel duidelijk gezegd dat het een discussiepunt was, dat we de dingen scherp zouden stellen en dat we met alle partners in en buiten onderwijs zouden discussiëren, wat we ook gedaan hebben. Veel partners hebben hun voorstellen op tafel gelegd: de arbeidsmarktsectoren, die daar absoluut voorstander van zijn, maar ook de Guimardstraat, het GO! (onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap), de vakbonden, de culturele sector, noem maar op.

De bedoeling van die oriëntatienota was om die verder te verfijnen. Dat is ook waarom we dit proces hebben opgestart en niet meteen met een standpunt van de regering zijn gekomen. We wilden mensen de kans geven om na te denken. De afgelopen maanden, mevrouw Helsen, hebben mijn medewerkers en ik verder onderhandeld achter de schermen, niet in de spotlights, ook met de Guimardstraat.

Ik was dus helemaal niet verbaasd over het standpunt, dat ik overigens al kende voordat ze het op de studiedag bekendmaakten. Het ligt grotendeels in de lijn van wat wij willen. Natuurlijk zijn er kleinere verschillen, nuanceverschillen, verdere uitwerkingen. Maar die hadden wij de afgelopen maanden al mentaal met hen en met andere partijen gemaakt, omdat het net de bedoeling was om verder te verfijnen.

Ik heb dan ook een beetje onbegrip over wat ik vandaag in sommige kranten lees, die conflictziek zijn en op zoek gaan naar het conflict en naar waar de verschillen zitten. Welnu, er is geen conflict, mijnheer Bouckaert. U moet maar eens aan tekstexegese doen, dan zult u dat zien. Over de essentiële punten zijn we het eens. Er worden verfijningen aangebracht, er zijn verschuivingen. Wat betreft het voorbeeld over arbeidsmarktgericht en doorstromingsgericht, klopt het dat dat in de initiële nota te scherp geformuleerd stond. We hadden een week nadien overigens al aangegeven dat we daar verder over moesten nadenken.

Voor mij is het werkstuk van de Guimardstraat een heel belangrijk werkstuk. We zullen met onze nota, die ook bijna af is, naar de regering gaan. We zullen u op relatief korte termijn de conceptnota kunnen voorstellen. Dan zult u kunnen zien waar de verschillen al of niet zitten. Ik zie in elk geval geen onoverbrugbare verschillen.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, u zegt heel duidelijk dat u veel belang hecht aan de visie van het katholiek onderwijs. Dat is belangrijk, want zij zijn ook een grote speler op het veld. U zegt ook dat er een aantal nuanceverschillen blijven. In de visie die u zelf al gegeven hebt met betrekking tot bijvoorbeeld de scholengemeenschappen, merk ik wel nog verschillen. Voor het katholiek onderwijs blijft de scholengemeenschap een heel belangrijk ordeningscriterium. U zegt nu dat dat voor u ook zo is. Tot vandaag was dat voor mij niet zo duidelijk, omdat u ook spreekt over scholenassociaties, wat een totaal andere schaal is.

Zij doen ook duidelijke uitspraken over de Vlaamse kwalificatiestructuur. Zij vragen nadrukkelijk om dat ten gronde te herzien. Wat betreft de visie op het decreet Leren en Werken, stel ik in deze nota vast dat zij er een andere mening op nahouden dan wat wij hier vorige legislatuur hebben goedgekeurd. Bent u ook bereid om dergelijke dingen opnieuw te bekijken?

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: “School maak je samen”: ik heb het de minister vanmorgen zo mooi horen zeggen in een conferentie waar hij via de video kon spreken.

We zitten toch een beetje met een rare situatie, minister. U zegt dat de voorstellen vanuit het katholiek onderwijs nuanceverschillen vertonen met wat u voorstelt. Ik neem aan dat u het in die richting duwt om de tegenstelling wat te verdoezelen, maar het zijn geen nuanceverschillen.

Ik geef een paar voorbeelden. U stelt in uw nota twee grote richtingen voor, doorstromingsrichtingen arbeidsgericht, maar zij werken met vier richtingen en zetten in op continuïteit. Er zijn de zes belangstellingsgebieden die u in het tweede jaar wilt invoeren, zij willen daar niet van weten. Dat is toch geen nuanceverschil. De regeling van het schakelblok, drie jaar, verwerpen zij. Ze laten het aan een school over in welke mate gedifferentieerd wordt of niet, dat zijn heel belangrijke verschillen.

Ik heb daar niets tegen, gelukkig dat er verschillen zijn, maar we zitten nu toch een beetje met een rare situatie waarbij de voornaamste speler in het onderwijs zijn nek uitsteekt en de regering er nu eventueel in conflict mee zal komen.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister, het is een interessante bijdrage van het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO), maar u blijft stil en dat vind ik vreemd. U doet het waarschijnlijk om het proces te beschermen, dat begrijp ik, maar het is toch niet omdat u in een onderhandelingsproces zit, dat u geen enkele mening mag hebben.

Wij vinden het belangrijk dat er een uitstel van studiekeuze tot 14 jaar komt, zowel op het vlak van het studiegebied als van het studieniveau. Het VSKO gaat daar voor een stuk in mee, maar niet helemaal. Als het gaat over abstractieniveaus leggen ze toch een aantal nuances waarvan we zouden kunnen zeggen dat ze het klassieke systeem van aso-tso-bso bijna behouden. Het is een belangrijk gegeven dat ze op dat punt niet meegaan.

Voor ons is het belangrijk dat leerlingen na de eerste graad nog alle kanten uit kunnen, zowel wat betreft studiedomein als studierichting, zoals in de nota-Monard werd beschreven. Ik zou graag weten in welke richting u gaat.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, ik heb een bijkomende vraag over de timing. Ik lees in het dossier van het VSKO: “Het is helemaal niet vanzelfsprekend om het huidig onderwijslandschap op korte termijn te herverkavelen”. Ik heb ook ergens in de pers gelezen dat u spreekt van een uitvoering die twaalf jaar kan duren, maar tegelijkertijd zegt u dat er een decreet moet zijn tegen 2014. Hoe zal de uitvoering concreet in zijn werk gaan? Wat bedoelt u met de uitvoering die gespreid wordt over twaalf jaar?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, u weet ondertussen dat de hervormingen van het secundair onderwijs voor alle organisaties, maar ook voor alle mensen, rond een mening draaien. Iedereen heeft er zo zijn gedacht over. Niemand kan tegen een hervorming zijn, maar er moeten een aantal cruciale en fundamentele zaken worden ingevuld. De knelpunten zijn bekend, maar hoe zullen we er een antwoord op geven? Ik denk onder meer aan de afstemming van het hoger onderwijs op de arbeidsmarkt en de studiekeuzebegeleiding. Ik lees in de tekst die vandaag in de krant staat, dat de beschotten tussen aso, tso en bso zouden moeten worden weggenomen. De vraag is natuurlijk nog maar of indien men dat doet, de maatschappelijke waarderingen voor de specifieke richtingen aso, tso en bso ook weg zijn. Ik denk dat er maatschappelijk nog wel wat meer aan de hand is.

Geert Noels heeft gereageerd. Ik weet niet of u zijn reactie op de tekst in de krant al hebt gezien. Hij zegt: “Onderwijs is een van de belangrijkste hoekstenen van onze toekomstige welvaart, maar er is de afgelopen twintig jaar te veel gemorrelt. Hervormingen zijn nuttig en nodig, maar eenheidsworst en middelmatigheid is geen toekomstvisie.” Ik denk dat we hier eens ernstig over mogen nadenken.

Minister Pascal Smet: Nogmaals, ik wou met de hervorming van het secundair onderwijs secuur te werk gaan. De afgelopen twintig à dertig jaar is het secundair onderwijs niet hervormd. Men heeft pogingen gedaan, maar die zijn mislukt. Fundamentele

structuurhervormingen hebben niet plaatsgevonden in ons secundair onderwijs. Er is een momentum om dat te doen. Ik wil daarbij secuur te werk gaan.

Ik wou vertrekken van een oriëntatienota. Bij de voorstelling daarvan heb ik heel duidelijk om ieders mening gevraagd. De nota was niet mijn definitieve standpunt. Ik wou een breed maatschappelijk debat met de ouders, de leerlingen, de onderwijsverstrekkers, de scholen, de culturele wereld, het hoger onderwijs en de arbeidsmarkt. Velen van hen hebben eraan deelgenomen. We hebben nu alle reacties. We hebben de afgelopen maanden ook achter de schermen – niet in de spotlights – met die mensen gepraat omdat we die hervorming zo belangrijk vinden.

De volgende stap is een conceptnota die door de regering zal worden goedgekeurd. Het is de bedoeling om dat voor de zomer te doen. Dan krijgt het maatschappelijk middenveld opnieuw de kans tot eind dit jaar, begin volgend jaar, om zijn opmerkingen te geven. Dan moeten we eind dit jaar, begin volgend jaar in de regering definitief onze visie rond de hervorming afkloppen. Ik hoop dat we dat ook over meerderheid en oppositie heen kunnen doen. Ik hoop dat omdat dit een belangrijke hervorming is. Dan zullen we proberen een ontwerp van decreet schrijven, zoals het regeerakkoord mij dat vraagt, in 2013. U weet dat ons regeerakkoord zegt dat we voor het einde van de legislatuur een ontwerpdecreet moeten hebben.

Ik heb de heimelijke maar uitgesproken ambitie om het ontwerp van decreet ook goed te keuren. Het zal een basisdecreet worden. Het zal niet alles regelen. Bovendien, als we deze hervorming willen doen lukken, zullen we dat goed moeten voorbereiden, met de leerkrachten en met de scholen, want dit zal heel veel implicaties hebben op het onderwijslandschap, meer dan sommigen onder u denken. Daar hebben wij nu wel zicht op. Er lopen – parallel met onder andere het loopbaandebat – gesprekken met alle partijen. Ik heb kunnen vaststellen dat er de afgelopen twee jaar een enorme evolutie heeft plaatsgevonden in het denken van vele partijen. Ik heb vastgesteld hoe standpunten kunnen veranderen. Dat is voor mij heel positief.

Ik zal het nog eens duidelijk herhalen: ik wil niet dat deze hervorming tot eenheidsworst leidt. Ik wil dat alle scholen in Vlaanderen sterke scholen worden, dat we de zwakke kinderen sterker maken, maar dat we ook de sterke kinderen sterker maken. Ik wil dat iedereen erop vooruitgaat: zwakke én sterke kinderen én de samenleving. Voor mij is er geen sprake van om via de hervorming de lat lager te leggen. Ik wil dat de sterke kinderen extra geprikkeld worden. Ik ga ervan uit dat een samenleving excellente mensen nodig heeft. Het is de bedoeling mensen te doen schitteren, ook sterke mensen. De hervorming mag niet ten koste van hen gaan. We moeten wel iedereen meenemen. Dat is de bedoeling.

Inderdaad, ook mijn denken is geëvolueerd in het afgelopen jaar, net zoals bij velen in het onderwijsveld. Daar is toch niets verkeerd mee? Ik heb het niet over u, mevrouw Vanderpoorten, ik weet dat u er ook zo over denkt, maar sommigen zijn conflictziek. Ze zoeken altijd het conflict op. Ja, dat is zo, mijnheer Bouckaert, en u bent er zo een. Sommige journalisten hebben dat ook. Men wil absoluut de meningsverschillen zien. Sommigen zoeken altijd waar het verschil in visie zit tussen het VSKO en de minister. Stop daar mee! In een samenleving en een democratie moet er debat bestaan! Als we samen het onderwijs willen maken, dan moeten we praten. Dat betekent dat mensen van mening kunnen veranderen. Daar moeten we ruimte voor geven, anders werken we met ezels. Ik wil niet met ezels werken. Ik hoop trouwens dat ons onderwijs daarop inzet en kinderen sterk maakt.

Laat ons het debat nu afronden. We hebben iets meer tijd nodig dan initieel gepland, maar we gaan niet experimenteren met kinderen. We moeten eerst goed overleggen. We veranderen niet om te veranderen. Dat zijn we op dit moment aan het doen. Voorzitter, ik vind het standpunt van het VSKO zeer waardevol. Nogmaals, het bevatte voor mij geen verrassingen. Als er al verschillen zouden zijn, zijn die overbrugbaar en zullen we er wel uitgeraken. Dat is mijn innige overtuiging. Ik wil iedereen: het VSKO, het Gemeenschapsonderwijs, het

officieel onderwijs, de arbeidsmarkt, de culturele wereld, de rectoren en de directeurs van hogescholen danken voor het debat van de afgelopen maanden.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, u zegt dat u zelf ook bent geëvolueerd in uw visie op de hervorming van het secundair onderwijs. Het is een belangrijke boodschap voor het onderwijsveld dat u zegt open te staan voor wat het veld zelf denkt. Ik ben bereid om daar in heel sterke mate rekening mee te houden.

U geeft zelf aan dat de hervorming van het secundair onderwijs geen gemakkelijke opdracht is en dat dit niet kan zonder draagvlak. Het katholiek onderwijs heeft nu een visie uitgebracht. U weet dat daar een heel grote groep van mensen uit het veld, die dat mee willen dragen, achter staan. U hebt dat nodig om die hervorming te kunnen waarmaken. Het is dus belangrijk dat u daar rekening mee houdt. Ze hebben dat weloverwogen uitgewerkt met het doel om het kind centraal te stellen, om de sterke punten van ons onderwijs te behouden en om de verbeterpunten aan te pakken. Wat ze hebben gedaan, is zeer goed. Ik hoop dat u er in heel sterke mate rekening mee houdt.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

- *De vergadering wordt geschorst om 17.30 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 17.44 uur.*

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming met het oog op de omzetting van de richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging)

– 1535 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming met het oog op de omzetting van de richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging).

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Eerlingen, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Voorzitter, minister, collega's, het betreft hier kleine, maar noodzakelijke aanpassingen aan het decreet over de milieuvergunningen, het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Bodemsaneringsdecreet. Zij vloeien voort uit de implementatie van de Europese richtlijn 2010/75/EU die tegen 7 januari 2013 moet zijn omgezet. Deze richtlijn inzake industriële emissies beoogt het maximaal voorkomen, terugdringen en zo veel mogelijk elimineren van verontreiniging door die aan de bron te bestrijden, volgens het principe dat de vervuiler betaalt en met respect voor het preventiebeginsel.

Een aantal bepalingen uit die Europese richtlijn zijn vandaag reeds in de Vlaamse regelgeving geïntegreerd, voor andere moeten de bestaande uitvoeringsbesluiten worden aangepast of aangevuld. Enkele kleine wijzigingen aan deze decreten bleken evenwel noodzakelijk om rechtsgrond te bieden voor een aantal van deze nieuwe bepalingen. Voorliggend document tracht hieraan tegemoet te komen.

Belangrijk hierbij is dat bij preventie en bestrijding moet worden uitgegaan van het gebruik van de best beschikbare technieken. Dit wordt in de algemene, sectorale en bijzondere milieuvoorwaarden verankerd en er worden criteria met betrekking tot die best beschikbare technieken uitgewerkt. Daarnaast worden in het Milieuvergunningendecreet een aantal maatregelen ingeschreven die bedrijven moeten naleven bij incidenten of bij een inbreuk op de vergunningsvoorwaarden. Naast de milieuvoorwaarden wordt via dit decreet ook de grondslag gelegd voor een verbeterd toezicht op de toepassing van deze milieuvoorwaarden, zowel met betrekking tot de controles die worden uitgevoerd volgens een inspectieplan alsook met betrekking tot de reactieve controles. Tot slot wordt ook de invoering van een bodemonderzoek ter vastlegging van de nulsituatie bij aanvang van een risicoactiviteit verankerd.

Tijdens de bespreking verwoordden vier collega's vragen en opmerkingen. Mevrouw Van den Eynde vroeg om verduidelijkingen over de impact op het terrein. De heer Vandaele vroeg de minister naar de termijn waarbinnen de vertaling van de Europese conclusies over de best beschikbare technieken (BBT) in concrete criteria voor de toekenning van milieuvergunningen zal gebeuren. De minister antwoordde dat op het terrein nog meer de nadruk zal komen te liggen op het gebruik van de best beschikbare technieken, maar dat Vlaanderen wat dat betreft al heel wat expertise heeft opgebouwd. Het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM) werd al herhaaldelijk, ook recent nog, gewijzigd om het te actualiseren en aan te passen aan de technologische evolutie.

Volgens de heer Martens is het van groot belang dat de Afdeling Milieuvergunningen zo goed mogelijk op de hoogte zou zijn van de referentiedocumenten over de best beschikbare technieken, zodat de wijzigingsbesluiten sneller klaar kunnen zijn. De minister stelt dat de administratie al snel op de hoogte is, maar dat het volgens haar beter is om een aantal wijzigingen te bundelen in een ontwerp van besluit, in plaats van de sectorale voorwaarden voortdurend aan te passen in afzonderlijke besluiten.

De heer Dirk Peeters vraagt zich af hoe een toekomstige omgevingsvergunning overeenstemt met de vereiste om een nieuwe BBT zo snel mogelijk te implementeren. Minister Schauvliege denkt dit te ondervangen door een periodieke evaluatie en stelt dat ook nu al, binnen de vier jaar na de bekendmaking van de BBT-conclusies, alle vergunningsvoorwaarden voor de betrokken installaties worden getoetst en desgevallend geactualiseerd.

Het ontwerp van decreet werd vervolgens zonder verder opmerkingen met negen stemmen bij drie onthoudingen aangenomen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Het verslag van mevrouw Eerlingen was duidelijk. Voor ons was het bijzonder belangrijk dat de klemtoon wordt gelegd op de BBT's. Ik heb tijdens de commissiebesprekingen mogen vernemen dat de administratie bezig is met het uitwerken van criteria. De N-VA vraagt dat de bedrijven tijdig worden ingelicht over de nieuwe criteria en dat de nodige overgangstermijnen worden ingebouwd opdat inrichtingen zich binnen een redelijke termijn in regel zouden kunnen stellen.

Het ontwerp van decreet voert ook een bodemonderzoek in om de nulsituatie vast te leggen bij aanvang van een risicoactiviteit. We weten dat de regelgeving met betrekking tot bodemonderzoeken in Vlaanderen al goed is uitgebouwd. Het bodemonderzoek is nu al verplicht bij de overdracht van risicogronden en bij de stopzetting van een risicoactiviteit. Er zijn ook tussentijdse controles mogelijk. Een en ander wordt nu uitgebreid met een

nulonderzoek bij aanvang van een nieuwe activiteit. Op zich vinden we het een goede zaak dat nieuwe exploitanten kennis hebben van de bodemtoestand bij de start van hun activiteit, maar we moeten er toch over waken dat de huidige procedures maximaal worden afgestemd op de nieuwe procedure, zodat de mensen niet met onnodige onderzoeken en de daarbij horende kosten worden geconfronteerd. Minister, op dit punt werd ik door u in de commissie gerustgesteld. We kijken nu uit naar de uitvoeringsbesluiten om na te gaan hoe alles in de praktijk wordt ondervangen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, ik wil de verslaggeefster, mevrouw Eerlingen, van harte bedanken voor het goede verslag. Alles wat in de commissie werd gezegd, staat daar mooi in weergegeven.

Mijnheer Vandaele, ik wil u nogmaals zeggen dat het de bedoeling is om, wanneer die BBT's worden geïntroduceerd, in een overgangperiode te voorzien. Zo heeft iedereen de nodige tijd om zich daaraan aan te passen en ontstaat er geen rechtsonzekerheid voor wie al een bestaande vergunning heeft. Het spreekt voor zich dat we daar rekening mee zullen houden.

Het oriënterende bodemonderzoek is een nulmeting. Die was er in het verleden niet. Mijnheer Vandaele, u zegt dat u al gerustgesteld bent door wat ik daarover in de commissie zei. In elk geval zal er rekening worden gehouden met de uitvoering in de praktijk, zodat er geen bijkomende planlasten zijn, terwijl we toch ook rekening houden met de rechtszekerheid van wie daar in de praktijk mee moet omgaan.

Ik bedank iedereen voor de bespreking in de commissie en de uiteenzettingen hier.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 1535/1)

– *De artikelen 1 tot en met 18 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 17 en 23 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk

– 1542 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 17 en 23 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, er is iets wat absoluut niet duidelijk tot uiting komt in het verslag. Het ontwerp van decreet dat voorligt, minister en collega's, vind ik absoluut niet zinloos. Ik denk toch dat ik dat in de commissie voldoende duidelijk heb gezegd. Het heeft geen zin om de hele argumentatie die wij in het verleden in de commissie zeer uitvoerig hebben besproken, opnieuw aan te halen. Daarvoor verwijs ik naar het verslag van inmiddels

drie jaar geleden. Wat ik wel belangrijk vond, en dat staat niet in het verslag, is dat het vorige decreet nog altijd niet van toepassing is omdat er nog altijd geen uitvoeringsbesluiten zijn.

Minister, ik wil er absoluut op aandringen dat dit deze keer niet op de lange baan wordt geschoven. U hebt nu een hersteldecreet waarin de tekortkomingen van het vorige decreet zijn weggewerkt. Ik hoop dan ook dat u zeer snel werk maakt van de uitvoeringsbesluiten.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, ik wil even bevestigen dat we streven naar een situatie waarin een aantal zaken uit het vorig decreet tegelijkertijd met dit ontwerp van decreet kunnen worden uitgevoerd.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 1542/1)

– *De artikelen 1 tot en met 5 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende de organisatie van de digitale stemming bij de lokale en provinciale verkiezingen – 1559 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de organisatie van de digitale stemming bij de lokale en provinciale verkiezingen.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Voorzitter, mijn fractie vraagt sinds 1993 een systeem met stemregistratie.

Het voorliggend ontwerp van decreet houdende de organisatie van de digitale stemming schrijft voor dat de stemcomputer een papieren stembiljet afdrukt waarop de uitgebrachte stem in tekst en in een tweedimensionale barcode verschijnt. Hierdoor kan de kiezer nakijken of de namen op zijn afgedrukt stembiljet overeenstemmen met de keuze die hij op de stemcomputer heeft gemaakt. Dit levert de kiezer meer controlemogelijkheden op. Wij juichen dit uiteraard toe.

Een nadeel is het te kleine letterformaat op de afdrukken. Dit is in de commissie reeds uitvoerig besproken.

Er zullen per stembureau slechts vijf in plaats van zes stemcomputers staan. Het aantal kiezers per stembureau stijgt van 750 tot 900. In tegenstelling tot de voorgaande verkiezingen moet de kiezer nu zijn stem inscannen. We vrezen dan ook dat dit, vooral in de grotere steden, wel eens tot lange wachtrijen zou kunnen leiden.

Wat de kostprijs betreft, stelt de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST) akte te nemen van de twijfels van de Inspectie van Financiën over de mate waarin de in de Vlaamse begroting ingeschreven budgettaire ruimte voor software en technische bijstand zal

volstaan om de voorliggende engagementen te kunnen dekken. We vragen de minister dan ook hier zeker op toe te zien.

Tot slot vragen we de minister voldoende voorlichtingssessies te organiseren om de kiezers met het nieuw systeem vertrouwd te maken. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Voorzitter, gezien het belang van de materie vind ik het wenselijk mijn toespraak hier vooraan te houden. Tenslotte vindt op 14 oktober 2012 de hoogmis van de lokale en de provinciale democratie plaats.

Mijn fractie vindt het een goede zaak dat voor het digitaal stelsysteem een wettelijke basis wordt gecreëerd en dat wordt geopteerd voor een aanbouwdecreet bij de lokale en provinciale kiesdecreten die we hier vorig jaar hebben goedgekeurd. Ik ga ervan uit dat iedereen zich die plenaire zitting nog herinnert.

We vinden het dan ook wenselijk dat de uitvoeringsbesluiten en de onderrichtingen zo snel mogelijk de deur uitgaan. De communicatie ten aanzien van de lokale en provinciale besturen en van de inwoners van de verschillende provincies en gemeenten moet zo snel mogelijk beginnen. Mijn fractie vindt eveneens dat we het digitaal stemmateriaal zo snel mogelijk ter beschikking van de besturen en de inwoners stellen.

Aangezien minister Bourgeois zich in het buitenland bevindt, moet ik me hier tot de minister van Welzijn richten. Ik stel vast dat de stemexperimenten die we eind vorig jaar hebben gehouden, goed zijn verlopen. Het amendement dat we op dit ontwerp van decreet hebben ingediend, is een goede zaak. We creëren immers een bijkomende veiligheid. We bouwen een bijkomende stap in om vergissingen tijdens het inscannen zo minimaal mogelijk te houden en, indien mogelijk, zelfs volledig uit te sluiten.

We vrezen dat er anders een bottleneck zou ontstaan, niet in de telbureaus maar in de hoofdtelbureaus.

Wanneer we de geschiedenis van het digitaal stemmen bekijken, dan zien we dat het een pad is dat niet over rozen liep. Om ervoor te zorgen dat het pad geëffend blijft van nu tot 14 oktober, dringen wij erop aan om in voldoende oefensessies en voorlichting te voorzien, zowel voor de besturen zelf als voor de inwoners van de verschillende gemeenten en provincies.

Tot slot wil ik ook vragen om voldoende aandacht te besteden aan oefensessies en voorlichting in woonzorgcentra en rusthuizen. Dat is een van mijn stokpaardjes.

Ik deel met groot genoegen mee dat de sp.a-fractie dit ontwerp van decreet zal steunen. (*Applaus bij sp.a en bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Er is lang gediscussieerd over de vervanging van het huidige kiessysteem. We moeten die discussie hier niet herhalen. Ze had echter anders kunnen verlopen indien de Federale Regering met voldoende middelen over de brug was gekomen. Dan had heel Vlaanderen op 14 oktober wellicht elektronisch kunnen stemmen.

In functie van het nieuw digitaal stelsysteem heeft de minister van Binnenlands Bestuur dit ontwerp van aanbouwdecreet – een nieuw begrip in de legistische terminologie – voorgesteld dat op maat van het nieuwe systeem is geschreven. Het laat inderdaad toe om niet alleen in de 143 steden en gemeenten van Vlaanderen waar tot nu toe digitaal werd gestemd, verder digitaal te stemmen, ook hebben met enthousiasme vijf centrumsteden gebruik gemaakt van het aanbod om digitaal te stemmen. Gent heeft dat niet gedaan, en dat vind ik heel jammer.

Een van de voordelen van het nieuwe systeem is dat de kiezer kan verifiëren of zijn stem zoals hij die digitaal heeft uitgebracht op papier, ook overeenstemt met zijn wensen. Ik ben er

ook van overtuigd, in tegenstelling tot de Raad van State, dat de geheimhouding van de stemming optimaal verzekerd zal blijven. Via de stemming met potlood en papier kan dat niet helemaal. Ook het inzetten van een bijkomende bijzitter voor het scannen van het stembiljet is een garantie voor die geheimhouding.

Tot slot sluit ik me aan bij de collega's die aandringen op voldoende en tijdige demonstraties en oefensessies, niet alleen in de steden waar nu voor het eerst elektronisch wordt gestemd maar ook in alle andere gemeenten. Ik stel bijvoorbeeld in Sint-Niklaas vast dat daar in de weken voor de verkiezingen heel veel mensen intens gebruik van maken om nog eens te gaan oefenen. Ik vraag dan ook aan de regering en aan het agentschap om daar tijdig de nodige maatregelen voor te nemen.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Open Vld is al lang voorstander van het veralgemenen van het digitaal stemmen. De nieuwe procedure geeft de kiezer bij de digitale stemming veel meer mogelijkheden om zijn stem te controleren. Er waren een aantal opmerkingen van de Raad van State over de geheimhouding waaraan via een amendement is tegemoetgekomen.

Ik zou willen vragen dat er voldoende toelichting wordt gegeven aan de kiezers bij de invoering van het nieuwe systeem in de gemeenten. Dat lijkt me heel belangrijk. In vele steden en gemeenten wordt voor het eerst digitaal gestemd. Het is dan ook belangrijk dat de nodige informatie en toelichting wordt gegeven. We hebben daar in de commissie op gewezen. Ik vraag aan de Vlaamse Regering en aan de bevoegde minister om daar samen met de administratie van Binnenlands Bestuur de nodige aandacht aan te besteden.

Mijn fractie zal dit ontwerp van decreet goedkeuren omdat het een decretaal kader schept voor het digitaal stemmen. Dat moet worden aangemoedigd. Wij hopen dat in de toekomst steeds meer gemeenten digitaal zullen kunnen stemmen.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, de collega's hebben al heel wat informatie gegeven. Onze fractie is zeer blij dat er een einde is gekomen aan de processie van Echternach en dat er uiteindelijk een akkoord is over het digitale stemmen. Het risico bestond dat we met potlood en papier zouden stemmen omdat de vorige federale minister van Binnenlandse Zaken de zaken wat op hun beloop had gelaten. Eind goed, al goed. Het systeem is er. De computers zijn er. Ik zou de Vlaamse Regering willen danken voor de inspanningen. Ik zou de Vlaamse Regering ook willen danken omdat ze al een aantal aanpassingen heeft gedaan aan de voorwaarden die opgelegd zijn aan de lokale besturen.

In de commissie hebben we in een open sfeer gediscussieerd over de opmerkingen van de Raad van State. Er zal zeker geen probleem zijn omdat het ticket zeer klein is en het zeer moeilijk is om het af te lezen. De collega's van het Vlaams Belang waren al lang vragende partij voor een dubbele controle. Naast de stem op de computer is er een papieren outprint zodat er bij problemen toch kan worden nageteld.

Het is jammer dat minister Bourgeois hier vandaag niet is. Hij is verontschuldigd omdat hij in Marokko is. Ik heb nog een vraag en misschien kan minister Vandeurzen die beantwoorden. Of moet ik de vraag stellen aan minister Bourgeois als hij terug is? Alle gemeenten die vroeger elektronisch stemden, stemmen nu ook elektronisch, aangevuld met de centrumsteden. Er is één centrumstad die geweigerd heeft, namelijk Gent. Gent verkeert blijkbaar nog altijd in het stenen tijdperk. De Vlaamse Regering heeft het engagement genomen om de middelen die voorbehouden waren voor Gent – Gent heeft ongeveer 220.000 inwoners – aan te wenden voor de digitale stemming in andere steden, volgens grootte. Drie weken geleden hebben we met minister Bourgeois een discussie gehad over welke gemeenten dit zouden zijn. De minister zei toen dat hij die informatie niet kon vrijgeven omdat die gemeenten nog niet toegezegd hadden. Hoogstwaarschijnlijk hebben die gemeenten vandaag al wel een beslissing genomen. Het zou

dus zeer interessant zijn om te weten welke gemeenten op 14 oktober ook met de computer zullen stemmen, en niet meer met potlood en papier.

De voorzitter: Minister Bourgeois is verontschuldigd omdat hij in Marokko is en minister Vandeurzen probeert minister Bourgeois te vervangen.

De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me voor 95 procent aan bij wat de voorgaande sprekers hebben gezegd. Wij delen dezelfde bekommernis.

Mijnheer Verfaillie, het is sterker dan uzelf – u weet wat ik bedoel hè – wanneer u commentaar geeft op een aantal situaties. Neutraliteit is wat dat betreft niet aan u besteed. U brengt veel ambiance en pigment in deze vergadering. Ik zal het u straks uitlegen.

Collega's, ik heb één ernstige opmerking over iets dat anderen ook al hebben aangehaald, namelijk de geheimhouding van de stemming. Men kan er lichtzinnig over gaan of diep ernstig aan twifelen, maar de Raad van State heeft in zijn advies gezegd dat de manier van stemmen kan leiden tot het doorbreken van de geheimhouding van de stemming. Ik zal het u zo meteen demonstreren. Ik ben het eens met dit decreet en met de filosofie van dit decreet.

Ik ben ook blij dat er aanpassingen zijn gebeurd en dat er bijvoorbeeld een bijzitter bij komt om een aantal controles toe te passen. Wat dat betreft, delen wij die bekommernis. Maar de Raad van State zegt dat de geheimhouding niet verzekerd is. Voor de collega's die de demo niet hebben meegemaakt in de commissie, zal ik die even naspelen.

Als u stemt in uw stemhokje, komt er uit de printer een soort van kasticket. Ik ben niet speciaal naar de Delhaize geweest, maar het is een formaat ongeveer zoals het papiertje dat ik hier vast heb, zoals u het gewoon in de winkel vindt. Het is een gelijkaardige printer. Op zo'n ticket staat aan de voorzijde uw stemgedrag en onderaan staat een barcode. Op dat moment hebt u nog niet gestemd. U moet ermee naar de tafel van uw stembureau en in aanwezigheid van de bijzitter uw stem scannen. Stel nu even dat deze micro een elektronisch oog is, dan moet u 'dit' doen en hoort u een 'beep'. De persoon voor u aan de tafel zegt dan dat uw stem geldig is. Daarvoor is er een piepklein schermpje. Uw ticket moet u afgeven en dat verdwijnt in een bak, zoals de vroegere stem.

Nu, de kwestie waarover het gaat – en ik wil niet lichtzinnig zijn, maar ook niet dramatiseren – is het volgende: als je dat ticket open plooit, ondanks het feit dat het kleine lettertjes zijn, kan iemand die naast je staat het lezen. Ik kan een kasticket van Delhaize lezen. Ik vind het nu jammer dat ik geen echt voorbeeld mee heb van de demo. (*Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck*)

Nee, het is een zwart-wit ticket, mijnheer Van Dijck. Als u het open plooit, kunt u zien hoe u hebt gestemd. Dat valt de Raad van State aan. Het is een klein schermpje, mijnheer Dehandschutter, voor dat oog. Ik wil de simpele suggestie van de heer De Loor herhalen, die hij in de commissie gedaan heeft, maar niet vandaag. Het moet toch technisch mogelijk zijn, zeker in een latere fase, om tweezijdig te printen, met name uw stemresultaat op de ene zijde en uw barcode op de andere zijde. Dan hoeft u uw stembiljet niet open te plooiën om geldig te stemmen.

Ik kan als democraat niet anders dan de regering oproepen om dat toch nog eens te overwegen. De geheimhouding van de stemming is een cruciale bouwsteen, een pijler van ons democratisch bestel en van de wijze waarop we stemmen. U kunt zeggen dat het kleine lettertjes zijn en dat het veraf is, maar als het druk is in het stembureau en er staan drie of vier mensen naast u, kunnen die uw stemgedrag lezen. Dat is niet in orde.

Ik dring erop aan, collega's, omdat ik zou willen vermijden dat er na 14 oktober 2012 een aantal mensen op basis van dat argument naar een juridische instantie stappen, in dit geval de Raad van State, om de verkiezing van die dag in hun kantoor ongeldig te verklaren. Eerlijk gezegd, gelet op de vorige uitspraak van de Raad van State, denk ik dat daarvoor wel een

grond te vinden is. Ik wil het niet dramatiseren, maar ik roep de Vlaamse Regering echt op om dat kleine laatste detail – wat het niet is, want het is een principiële kwestie – technisch op te lossen. Dat is al wat ik vraag en ik dank u daarvoor. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Namens minister Bourgeois, die inderdaad in het buitenland is, dank ik de sprekers. Ik heb het verslag van de bespreking gelezen en heb begrepen dat de minister uitvoerig heeft geantwoord op de bedenkingen die door de Raad van State over de geheimhouding zijn geformuleerd en dat hij heeft aangetoond dat er toch heel wat maatregelen zijn genomen om die geheimhouding te verzekeren. Bij de vorige procedure bestond er ook geen 200 procent waterdicht systeem. Met die brief moest je je ook nog naar de bus begeven en die deponeren.

Ik heb ondertussen ook begrepen dat inderdaad een aantal nieuwe gemeenten zijn toegevoegd aan de lijst van degene die digitaal zullen stemmen. In het verslag is aangegeven met welke criteria minister Bourgeois nieuwe gemeenten toeliet, gelet op het feit dat de stad Gent dat initiatief inderdaad niet neemt. Het gaat, mijnheer Verfaillie, over Grimbergen, Halle en Knokke-Heist, die aan de lijst zijn toegevoegd.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Minister, ik dank u voor uw antwoord. U bent een heel goede minister van Binnenlands Bestuur.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, ik wil toch nog een bedenking formuleren in verband met de bekommernis die de heer Caron heeft geuit rond de geheimhouding van de stemmen en het alternatief dat hij voorstelt. Ook dat alternatief is natuurlijk niet waterdicht, net zoals geen enkel systeem dat is. Als men het briefje bijvoorbeeld verkeerd zou plooiën, is men weer in hetzelfde bedje ziek.

In de gegeven omstandigheden hebben de minister en de regering alle mogelijke maatregelen getroffen. Het parlement wil dat met dit amendement verankeren om de geheimhouding te verzekeren. Zoals de minister heeft aangegeven, is dat in de technische evolutie niet het laatste systeem om digitaal te stemmen. Wanneer er een nieuw systeem zal zijn, zullen we opnieuw rekening moeten houden met die bekommernis en dat ook decretaal moeten vertalen en verankeren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1559/3*)

– *De artikelen 1 tot en met 29 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming met het oog op de omzetting van de richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging)
– 1535 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
74 leden hebben ja geantwoord;
34 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 17 en 23 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk
– 1542 (2011-2012) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
83 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende de organisatie van de digitale stemming bij de lokale en provinciale verkiezingen
– 1559 (2011-2012) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
108 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

MOTIE van mevrouw Annick De Ridder en de heren Sas van Rouveroj, Marino Keulen en Filip Anthuenis tot besluit van de op 19 april 2012 door de heer Bart Martens in commissie gehouden interpellatie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de gedeeltelijke ontpoldering van de Hedwigepolder – 1570 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Het dossier van de Hedwigepolder is natuurlijk al vaak ter sprake gekomen in de plenaire vergadering. De Vlaamse Regering heeft inmiddels zeer veel geduld aan de dag gelegd.

We wachten inmiddels al meer dan zeven jaar op het alternatief van de Nederlandse regering. Inmiddels is die Nederlandse regering gevallen, wat voor bijkomende complicaties zorgt. Ik denk dat volgende week de ontslagnemende regering beslist of dit in lopende zaken zal worden behandeld of niet.

In ieder geval is het geduld van mij en van mijn fractie op. Jullie weten allemaal dat we vanaf 2014 opnieuw vergunningen moeten aanvragen voor de onderhoudsbaggerwerken van de Scheldeverdieping. Ik heb me laten vertellen – door mensen met kennis ter zake – dat er om de zes weken gemakkelijk een halve meter zand wordt weggebaggerd. Dat betekent dat als we in 2014 een aantal maanden niet kunnen baggeren, we opnieuw op het niveau van de jaren 90 zitten met onze Schelde en onze Antwerpse haven die een van de motoren is van onze Vlaamse economie.

Daarom hebben we naar aanleiding van de interpellatie van de heer Martens een motie ingediend waarin we een aantal vragen stellen aan de Vlaamse Regering. We vragen om er bij Nederland eerst en vooral op aan te dringen om die Scheldeverdragen onverkort uit te voeren. We vragen om het standpunt van de Vlaamse Regering eindelijk over te maken aan de Europese Commissie, wat tot op heden nog steeds niet officieel is gebeurd. We vragen ook om de natuurverenigingen te raadplegen en te kijken in welke mate zij kunnen instemmen met een mogelijk alternatief plan. We vragen, last but not least, om de procedure van het scheidsgerecht op te starten zoals dat is beschreven in de geschillenbeslechting in de verschillende Scheldeverdragen en de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium. Ik hoop dan ook te mogen rekenen op de steun van zeer vele collega's, gelet op het belang van dit dossier en het geduld dat al door de Vlaamse Regering aan de dag is gelegd.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, we hebben het debat al een paar keer gevoerd: we hebben het gevoerd in uw commissie en we hebben het gevoerd in de plenaire vergadering een week daarna. Toen vroegen sommige mensen zich af wat de actualiteit is van het debat. Het debat blijft natuurlijk actueel en zal dat altijd blijven.

Ik volg mevrouw De Ridder en de Open Vld-fractie in dezen vandaag niet. Ik denk dat we met de haven van Antwerpen inderdaad een ambitieniveau hebben dat zeer hoog ligt. Wij willen een getijdenvrije doorvaart van minstens 14 meter, en dan moeten we maar zien dat we met onze naburen, de Zeeuwen, goed overeenkomen. Met die Zeeuwen zullen we niet overeenkomen door het land dat ze koesteren, opnieuw onder water te zetten. Zij zijn daar

zeer gevoelig voor. Ik verwijs naar hun wapenspreuk: ‘Luctor et Emergo’, ik worstel en kom boven. Wij moeten als Vlamingen begrip hebben voor die Zeeuwse gevoeligheden. Dat heb je niet door af te dwingen dat bepaalde gebieden onder water moeten worden gezet.

Wij zeggen: ja, de haven van Antwerpen heeft haar toekomstvisie en wil een Scheldeverdieping. Wij willen die Scheldeverdieping realiseren in het beste nabuurschap met onze Zeeuwse broeders. Laat ons vooral hun kostbare grond niet onder water zetten. Daarom zullen we dit initiatief niet goedkeuren. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, het debat van een paar weken geleden in de plenaire zitting wordt nu opnieuw gevoerd. Wij hebben toen de minister-president heel duidelijk horen zeggen dat zijn geduld op was en dat hij nog tot het einde van de maand geduld zou hebben om de Nederlandse regering in lopende zaken de kans te geven een alternatief aan de Commissie te presenteren. Hij heeft ook gezegd dat als dat alternatief niet wordt voorgelegd, hij artikel 10 van het verdrag over de goedkeuring van de ontwikkelingsschets van het Schelde-estuarium in werking zou laten treden. Dat is de geschillenprocedure waarbij eerst in der minne wordt geprobeerd om eruit te geraken. Nadien wordt de volgende stap gezet naar het Internationaal Gerechtshof in Den Haag.

Wij nemen genoeg met dat antwoord van de minister-president en we hopen dat op die manier de druk op de nieuwe Nederlandse regering zal worden opgevoerd zodat kan worden uitgevoerd wat is afgesproken.

Mijnheer Penris, ik denk niet dat Zeeland de limiterende factor zal zijn om al dan niet toelating te krijgen voor een volgende onderhoudsbaggervergunning. Dat zal de Europese Commissie zijn. De vorige vergunningen konden maar worden afgeleverd omdat de impact daarvan op de speciale beschermingszones, de natuurgebieden langsheen het Schelde-estuarium, kon worden beperkt door het herstelprogramma dat toen op het vlak van natuur werd voorgelegd en afgesproken.

Als het herstelprogramma niet wordt uitgevoerd, dan dreigt men ons inderdaad, zoals mevrouw De Ridder zegt, een volgende onderhoudsbaggervergunning door de neus te boren. Daarom conformeren we ons veel beter aan de Europese verplichtingen met betrekking tot het in stand houden van die Vogel- en Habitatrichtlijngebieden, veeleer dan te trachten op het gemoed van de Zeeuwen te werken. Trouwens, de Zeeuwen zouden, door hun watersnoodproblematiek van 1953, er alle begrip voor moeten hebben dat we meer ruimte voor water nodig hebben om het overstromingsrisico ter hoogte van Vlaanderen, in Antwerpen, te kunnen beperken. Zolang er niet meer ruimte voor water wordt gecreëerd, nemen die overstromingsrisico's enkel toe.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, dit debat is inderdaad al een aantal keren gevoerd, hier en in de commissie. Mijnheer Penris, u geeft het argument van de Zeeuwen. Zeer onlangs heb ik nog de tekst gelezen van een lezing door de vroegere commissaris van de Koningin van Zeeland, de heer Van Gelder. Hij stelt heel duidelijk en onomwonden dat dit een belangrijke zaak is, dat die ontpoldering inderdaad moet. Hij zegt zelfs dat het gaat over 300 hectare, wat anderhalf landbouwbedrijf is in een dossier dat zo breed en zo belangrijk is, ook voor Nederland. Hij wijst er ook op dat heel wat Nederlandse bedrijven en binnenschippers aangewezen zijn op de haven van Antwerpen. Het argument van de Zeeuwen lijkt me dus niet zoveel hout te snijden.

Ook wij hebben een aantal keer “pacta sunt servanda” gezegd. We moeten doorgaan met die ontpoldering. Nu bevinden we ons echter in de situatie waarin de Nederlandse regering zich in moeilijkheden bevindt, er eigenlijk niet meer is. Er moet een nieuwe regering komen. Er komen nieuwe verkiezingen. Zijn dat lopende zaken of niet? Als ik dan al zou pleiten voor

enig geduld, dan is dat inderdaad nu het geval. Ik heb dat vroeger niet gedaan, maar nu pleit ik wel voor nog wat geduld.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, ik denk inderdaad dat we in heel deze discussie afhankelijk zijn van de politieke situatie in Nederland. Onze fractie zal zich onthouden, omdat deze motie toch licht afwijkt van het ‘pacta sunt servanda’.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Ik verwijs naar onze bespreking hierover in de plenaire vergadering van 25 april. Mijn slotconclusie was toen dat het antwoord van de minister-president een goed antwoord was. Er werd duidelijk verwezen naar het feit dat er eerst moest worden gestemd in de Tweede Kamer over de vraag of dit al dan niet een lopende zaak is. Mocht Nederland beslissen dat het geen lopende zaak is, dan zal, zoals de heer Martens stelt, artikel 10 van het verdrag effectief in werking treden.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, u weet dat het evenwicht dat tot stand is gekomen tussen economie, ecologie en veiligheid, een lange voorbereiding heeft gekend. Het is een precair evenwicht. We hebben altijd die drie elementen op dezelfde hoogte willen behandelen en bewaard willen zien, dus zullen we deze motie steunen.

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
24 leden hebben ja geantwoord;
83 leden hebben neen geantwoord;
7 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Voorzitter, ik heb me onthouden wegens een stemafpraak met de heer Patrick Janssens.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Ik heb een stemafpraak met mevrouw Vera Jans.

■

MOTIE van de heren Dirk Van Mechelen en Sas van Rouveroj en de dames Gwenny De Vroe en Mercedes Van Volcem tot besluit van de op 25 april 2012 door de heer Dirk Van Mechelen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de malaise in de erfgoedsector

– 1575 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
49 leden hebben ja geantwoord;
64 leden hebben neen geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van de heren Johan Sauwens, Bart Martens en Wilfried Vandaele en de dames Karin Brouwers, Michèle Hostekint, Tine Eerlingen en Valerie Taeldeman tot besluit van de op 25 april 2012 door de heer Dirk Van Mechelen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de malaise in de erfgoedsector – 1581 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
70 leden hebben ja geantwoord;
44 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

MOTIE van mevrouw Marijke Dillen, de heren Chris Janssens, Wim Wienen, Jan Penris en Joris Van Hauthem en mevrouw Gerda Van Steenberge tot besluit van het op 9 mei 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de resultaten van de studie van de Wereldgezondheidsorganisatie naar gezondheid en welzijn bij jongeren – 1612 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
19 leden hebben ja geantwoord;
71 leden hebben neen geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 16 mei 2012 om 14 uur, onder leiding van mevrouw Veerle Heeren.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 18.30 uur.*

■

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brussee, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Kathleen Martens, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Lucas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel, Khadija Zamouri.

Afwezig met kennisgeving

Elisabeth Meuleman: ambtsverplichtingen;

Patricia De Waele, Patrick Janssens, Sabine Poleyn: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Filip Dewinter, Vera Van der Borgh

■

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck,

Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Luckas Van Der Taelen, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia

Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

■

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Peter Gysbrechts, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Luckas Van Der Taelen, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Marino Keulen, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoutd, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Luckas Van Der Taelen, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Marino Keulen, Dirk Peeters

■

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler

Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri

ONTHOUDING:

Marino Keulen

■

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri